

Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA

JEDNOSTKOWY RAPORT ROCZNY

2
0
1
2

JEDNOSTKOWY RAPORT ROCZNY ZA ROK 2012 ZAWIERA:

- 1. PISMO PREZESA ZARZĄDU**
- 2. OPINIĘ I RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO**
- 3. WYBRANE DANE FINANSOWE**
- 4. JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE POLSKIEGO KONCERNU NAFTOWEGO ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2012**
- 5. SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO KONCERNU NAFTOWEGO ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2012**

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Raport roczny R 2012

(rok)

(zgodnie z § 82 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. – Dz. U. Nr 33, poz. 259, z późniejszymi zmianami)

(dla emitentów papierów wartościowych prowadzących działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową)

za rok obrotowy 2012 obejmujący okres od 2012-01-01 do 2012-12-31 zawierający sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w walucie polskiej (PLN).

dnia 2013-03-29
(data przekazania)

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA		
(pełna nazwa emitenta)		
PKN ORLEN	PALIWOWY (pal)	
(skrótowa nazwa emitenta)	(sektor wg klasyfikacji GPW w Warszawie)	
09-411	PŁOCK	
(kod pocztowy)	(miejscowość)	
CHEMIKÓW	7	
(ulica)	(numer)	
48 24 256 81 80	48 24 367 77 11	ir@orlen.pl
(telefon)	(fax)	(e-mail)
774-00-01-454	610188201	www.orlen.pl
(NIP)	(REGON)	(www)

KPMG AUDYT Sp. z o.o.
(Podmiot uprawniony do badania)

WYBRANE DANE FINANSOWE	tys. PLN		tys. EUR	
	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
I. Przychody ze sprzedaży	88 348 971	79 037 121	21 168 529	18 937 397
II. Zysk z działalności operacyjnej	1 810 083	3 173 938	433 698	760 480
III. Zysk przed opodatkowaniem	2 663 963	2 396 447	638 289	574 192
IV. Zysk netto	2 127 798	1 386 166	509 823	332 127
V. Całkowite dochody netto	2 073 282	1 307 675	496 761	313 321
VI. Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności operacyjnej	2 065 304	(793 335)	494 850	(190 084)
VII. Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności inwestycyjnej	(2 458 824)	2 490 678	(589 138)	596 770
VIII. Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności finansowej	(2 928 327)	1 197 823	(701 631)	287 000
IX. (Zmniejszenie)/Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(3 321 847)	2 895 166	(795 919)	693 686
X. Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w PLN/EUR na akcję)	4,97	3,24	1,19	0,78
	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
XI. Aktywa trwałe	22 474 134	22 429 271	5 497 318	5 486 344
XII. Aktywa obrotowe	18 932 835	23 439 812	4 631 093	5 733 529
XIII. Aktywa razem	41 406 969	45 869 083	10 128 411	11 219 873
XIV. Zobowiązania długoterminowe	7 702 331	9 844 384	1 884 040	2 408 000
XV. Zobowiązania krótkoterminowe	10 784 632	15 177 975	2 637 990	3 712 630
XVI. Kapitał własny	22 920 006	20 846 724	5 606 381	5 099 243
XVII. Kapitał podstawowy	1 057 635	1 057 635	258 704	258 704
XVIII. Liczba akcji	427 709 061	427 709 061	427 709 061	427 709 061
XIX. Wartość księgowa i rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR na akcję)	53,59	48,74	13,11	11,92

Powyższe dane finansowe za 2012 rok i 2011 rok zostały przeliczone na EUR według następujących zasad:

- pozycje aktywów i pasywów – według średniego kursu określonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2012 roku – 4,0882 PLN/EUR;
- pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów określonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego: od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku – 4,1736 PLN/EUR.

Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

**ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2012
SPORZĄDZONE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI
STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
ZATWIERDZONYMI PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ**

**2
0
1
2**

Spis treści:

JEDNOSTKOWY RAPORT ROCZNY ZA ROK 2012 ZAWIERA:	2
Jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej	8
Jednostkowe sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	9
Jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	11
POLITYKA RACHUNKOWOŚCI I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE	12
1. Informacje ogólne	12
1.1. Podstawowa działalność Spółki	12
1.2. Posiadane koncesje	12
1.3. Struktura akcjonariatu	13
1.4. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki	13
2. Oświadczenia Zarządu	13
2.1. W sprawie rzetelności sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego	13
2.2. W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	13
3. Polityka rachunkowości	14
3.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	14
3.2. Wpływ zmian standardów i interpretacji MSSF na jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki	14
3.3. Opis stosowanych zasad rachunkowości	19
4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	39
4.1. Profesjonalny osąd	39
4.2. Niepewność szacunków	39
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	41
5. Segmenty operacyjne	41
5.1. Przychody i wyniki segmentów operacyjnych	41
5.2. Pozostałe informacje segmentowe	42
5.3. Przychody ze sprzedaży	43
5.4. Informacje o wiodących klientach	43
6. Rzeczowe aktywa trwałe	43
7. Wartości niematerialne	45
7.1. Zmiany stanu pozostałych wartości niematerialnych, innych niż wytworzone we własnym zakresie	46
7.2. Prawa majątkowe	47
8. Prawa wieczystego użytkowania gruntów	48
9. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych	49
10. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	49
11. Pozostałe aktywa długoterminowe	50
12. Utrata wartości aktywów trwałych	50
12.1. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	51
12.2. Utrata wartości akcji i udziałów w jednostkach powiązanych	51
13. Zapasy	51
14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	53
15. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	53
16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	54
17. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	54
18. Kapitał własny	54
18.1. Kapitał podstawowy	54
18.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	55

18.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń.....	55
18.4. Zyski zatrzymane	55
18.5. Propozycja podziału zysku Spółki za 2012 rok.....	55
18.6. Podział zysku Spółki za 2011 rok.....	56
18.7. Polityka zarządzania kapitałem własnym	56
19. Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe.....	56
19.1. Kredyty	56
19.2. Pożyczki	57
19.3. Dłużne papiery wartościowe.....	57
20. Rezerwy	58
20.1. Rezerwa środowiskowa.....	58
20.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia.....	58
20.3. Rezerwa na ryzyko gospodarcze	59
20.4. Rezerwa na koszty programów osłonowych	59
20.5. Rezerwa na emisje CO ₂	59
20.6. Pozostałe rezerwy	60
21. Pozostałe zobowiązania długoterminowe	60
22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania.....	60
23. Przychody przyszłych okresów	60
23.1. Dotacje rządowe	61
24. Pozostałe zobowiązania finansowe	61
25. Przychody ze sprzedaży.....	61
26. Koszty działalności operacyjnej.....	61
26.1. Koszt własny sprzedaży	61
26.2. Koszty według rodzaju	62
26.3. Koszty świadczeń pracowniczych	62
27. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	62
27.1. Pozostałe przychody operacyjne.....	62
27.2. Pozostałe koszty operacyjne.....	63
28. Przychody i koszty finansowe	63
28.1. Przychody finansowe	63
28.2. Koszty finansowe	63
29. Podatek dochodowy	64
29.1. Różnice pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków lub strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem	64
29.2. Podatek odroczony.....	64
30. Objasnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	65
31. Instrumenty finansowe.....	66
31.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych	66
31.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	67
31.3. Koszty finansowe z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych	68
31.4. Wartość godziwa instrumentów finansowych	68
31.5. Rachunkowość zabezpieczeń	70
31.6. Zarządzanie ryzykiem finansowym.....	71
32. Leasing	79
32.1. Spółka jako leasingobiorca.....	79
32.2. Spółka jako leasingodawca	80
33. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych	80
34. Zobowiązania warunkowe.....	80

35. Zabezpieczenia i gwarancje	80
36. Informacje o podmiotach powiązanych.....	81
36.1. Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez spółki lub jednostki zależne z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe	81
36.2. Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami	81
36.3. Transakcje kluczowego personelu kierowniczego Spółki z podmiotami powiązanymi	81
36.4. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi	81
37. Świadczenia łącznie z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24.....	82
37.1. Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu)	83
37.2. Wynagrodzenia związane z zakazem konkurencji i rozwiązaniem umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska.....	83
38. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych	83
39. Struktura zatrudnienia	83
39.1. Przeciętne zatrudnienie w osobach.....	83
39.2. Stan zatrudnienia w osobach	84
40. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji.....	84
40.1. Postępowania, w których Spółka jest stroną pozwaną	84
40.2. Postępowania, w których Spółka była stroną pozywającą	86
41. Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego.....	87
42. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	88

Jednostkowe sprawozdanie z sytuacji finansowej

	NOTA	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	6	12 087 781	12 190 347
Wartości niematerialne	7	603 416	362 791
Prawa wieczystego użytkowania gruntów	8	91 319	89 692
Akcje i udziały w jednostkach powiązanych	9	9 003 021	9 051 706
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	10	40 634	40 328
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	29.2.	-	11 280
Pozostałe aktywa długoterminowe	11	647 963	683 127
		22 474 134	22 429 271
Aktywa obrotowe			
Zapasy	13	10 375 471	11 549 043
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	14	6 395 513	7 271 441
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	15	1 081 549	320 480
Należności z tytułu podatku dochodowego		56 489	1 142
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	16	972 179	4 291 187
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	17	51 634	6 519
		18 932 835	23 439 812
Aktywa razem		41 406 969	45 869 083
PASYWA			
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	18.1.	1 057 635	1 057 635
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	18.2.	1 227 253	1 227 253
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	18.3.	(69 133)	(14 617)
Zyski zatrzymane	18.4.	20 704 251	18 576 453
Kapitał własny razem		22 920 006	20 846 724
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i dłużne papiery wartościowe	19	6 968 525	9 346 203
Rezerwy	20	360 307	327 747
Rezerwy na podatek odroczonego	29.2.	239 872	-
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	21	133 627	170 434
		7 702 331	9 844 384
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	22	8 585 606	10 998 036
Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe	19	1 303 497	2 320 861
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		-	613 182
Rezerwy	20	400 794	442 181
Przychody przyszłych okresów	23	137 348	118 423
Pozostałe zobowiązania finansowe	24	357 387	685 292
		10 784 632	15 177 975
Zobowiązania razem		18 486 963	25 022 359
Pasywa razem		41 406 969	45 869 083

Jednostkowe sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Rachunek zysków lub strat			
Przychody ze sprzedaży	25	88 348 971	79 037 121
Koszt własny sprzedaży	26.1.	(83 753 762)	(73 327 619)
Zysk brutto ze sprzedaży		4 595 209	5 709 502
Koszty sprzedaży		(2 065 565)	(1 947 915)
Koszty ogólnego zarządu		(754 926)	(671 186)
Pozostałe przychody operacyjne	27.1.	372 879	435 158
Pozostałe koszty operacyjne	27.2.	(337 514)	(351 621)
Zysk z działalności operacyjnej		1 810 083	3 173 938
Przychody finansowe	28.1.	1 639 570	2 999 717
Koszty finansowe	28.2.	(785 690)	(3 777 208)
Przychody i koszty finansowe		853 880	(777 491)
Zysk przed opodatkowaniem		2 663 963	2 396 447
Podatek dochodowy	29	(536 165)	(1 010 281)
Zysk netto		2 127 798	1 386 166
Składniki innych całkowitych dochodów które zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków			
Instrumenty zabezpieczające		(67 303)	(96 902)
Podatek odroczony		12 787	18 411
		(54 516)	(78 491)
Całkowite dochody netto		2 073 282	1 307 675
Zysk netto i rozwodniony zysk netto na jedną akcję (w PLN na akcję)		4,97	3,24

Jednostkowe sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk netto		2 127 798	1 386 166
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja	26.2.	1 055 942	991 405
(Zysk)/Strata z tytułu różnic kursowych		(820 640)	1 063 096
Odsetki netto		301 971	299 764
Dywidendy	28.1.	(173 085)	(400 702)
Strata/(Zysk) na działalności inwestycyjnej		452 560	(579 191)
Zmiana stanu rezerw	30	225 766	248 509
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	29	536 165	1 010 281
Podatek dochodowy (zapłacony)		(940 753)	(176 856)
Pozostałe korekty	30	(380 697)	(353 265)
Zmiana stanu kapitału pracującego		(319 723)	(4 282 542)
zapasy	30	1 183 711	(4 083 934)
należności	30	919 581	(1 358 678)
zobowiązania	30	(2 423 015)	1 160 070
Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności operacyjnej		2 065 304	(793 335)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych		(1 398 978)	(1 249 218)
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych		20 342	254 970
Nabycie akcji i udziałów		(169 551)	(111 094)
Sprzedaż akcji i udziałów		116	3 672 247
Odsetki otrzymane		36 411	28 417
Dywidendy otrzymane		172 249	403 602
Wydatki z tytułu zwrotnych dopłat do kapitału		(195 795)	(135 334)
Wpływy z tytułu zwrotnych dopłat do kapitału		7 641	19 080
Wydatki z tytułu udzielonych pożyczek długoterminowych		-	(561 380)
(Wydatki)/Wpływy z tytułu udzielonych pożyczek krótkoterminowych		(917 696)	314 249
Wpływy w ramach systemu cash pool		(10 204)	(81 046)
Pozostałe		(3 359)	(63 815)
Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności inwestycyjnej		(2 458 824)	2 490 678
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek		3 906 620	13 773 529
Emisja dłużnych papierów wartościowych		10 140 925	5 550 239
Splaty kredytów i pożyczek		(6 993 929)	(12 713 195)
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(9 574 388)	(5 223 918)
Zapłacone odsetki		(330 039)	(396 983)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(10 351)	(6 647)
(Wpływy)/Wpływy w ramach systemu cash pool		(67 165)	214 798
Środki pieniężne netto z/(wykorzystane w) działalności finansowej		(2 928 327)	1 197 823
(Zmniejszenie)/Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(3 321 847)	2 895 166
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych		2 839	(39)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		4 291 187	1 396 060
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	16	972 179	4 291 187

Jednostkowe sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
1 stycznia 2012	2 284 888	(14 617)	18 576 453	20 846 724
Zysk netto	-	-	2 127 798	2 127 798
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(54 516)	-	(54 516)
Całkowite dochody netto	-	(54 516)	2 127 798	2 073 282
31 grudnia 2012	2 284 888	(69 133)	20 704 251	22 920 006
1 stycznia 2011	2 284 888	63 874	17 190 287	19 539 049
Zysk netto	-	-	1 386 166	1 386 166
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(78 491)	-	(78 491)
Całkowite dochody netto	-	(78 491)	1 386 166	1 307 675
31 grudnia 2011	2 284 888	(14 617)	18 576 453	20 846 724

POLITYKA RACHUNKOWOŚCI I INNE INFORMACJE OBJAŚNIAJĄCE**1. Informacje ogólne****1.1. Podstawowa działalność Spółki**

Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku przy ul. Chemików 7 („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Emitent”) został utworzony aktem notarialnym z dnia 29 czerwca 1993 roku w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną. Spółka została zarejestrowana pod nazwą Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne „Petrochemia Płock” S.A. w Sądzie Rejonowym w Płocku. Od 20 maja 1999 roku Spółka zmieniła nazwę na Polski Koncern Naftowy Spółka Akcyjna.

7 września 1999 roku nastąpiła inkorporacja Centrali Produktów Naftowych Spółka Akcyjna („CPN”) i tym samym nastąpiło wykreślenie CPN z rejestru handlowego. Od 12 kwietnia 2000 roku Spółka zmieniła nazwę na Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna.

Według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie PKN ORLEN jest zaklasyfikowany do sektora paliwowego.

Podstawowy przedmiot działalności Spółki stanowi:

- Przerób ropy naftowej oraz wytwarzanie produktów i półproduktów ropopochodnych (rafineryjnych i petrochemicznych);
- Produkcja podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego;
- Produkcja surowców, żelazostopów, żeliwa i stali, wyrobów hutniczych, metali szlachetnych i innych metali nieżelaznych;
- Skup, przerób i obrót olejami przepracowanymi oraz innymi odpadami chemicznymi;
- Wytwarzanie, przesyłanie i obrót energią cieplną i elektryczną;
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- Prowadzenie działalności handlowej w obrocie krajowym i zagranicznym na rachunek własny, na zlecenie i w komisie, a w szczególności: obrót ropą naftową, paliwami ropopochodnymi i innymi, sprzedaż artykułów przemysłowych i spożywczych;
- Prowadzenie działalności badawczej, projektowej, rozwojowej, budowlanej, produkcyjnej na własny rachunek i w komisie, w dziedzinach związanych z przetwarzaniem, magazynowaniem, konfekcjonowaniem i obrotem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi oraz pochodnymi produktami chemicznymi i transportem drogowym, kolejowym, wodnym i rurociągowym;
- Magazynowanie, składowanie i przechowywanie ropy naftowej i paliw płynnych oraz tworzenie i utrzymywanie zapasów paliw, na zasadach określonych właściwymi przepisami;
- Świadczenie usług związanych z przedmiotem działalności, a w szczególności: dokonywanie przeładunków morskich i lądowych oraz uszlachetnianie paliw i gazów, w tym etylizacja, barwienie, dodawanie komponentów;
- Remonty urządzeń związanych z przedmiotem działalności, a w szczególności instalacji rafineryjnych i petrochemicznych, zbiorników paliwowych, stacji paliw oraz środków transportu;
- Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami;
- Prowadzenie stacji paliw, barów, restauracji i hoteli oraz działalność cateringowa;
- Działalność holdingów finansowych, pośrednictwo pieniężne oraz pozostała działalność finansowa;
- Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego;
- Działalność rachunkowo – księgową, doradztwo podatkowe.

1.2. Posiadane koncesje

Spółka w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej mającej duże znaczenie ze względu na interes publiczny posiada koncesje wydane przez odpowiednie organy administracji publicznej na podstawie stosownych ustaw.

STAN NA 31/12/2012**Okresy pozostałe
do wygaśnięcia koncesji
(w latach)**

Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	13
Energia cieplna: wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja, obrót	13 - 18
Paliwa ciekłe i gazowe: wytwarzanie, obrót, magazynowanie	13

Proces udzielania koncesji w Spółce odbywa się okresowo i ma charakter administracyjny. Zdaniem Zarządu prawdopodobieństwo nieuzyskania wymaganych koncesji jest znikome.

Spółka jako właściciel poszczególnych koncesji wnosi coroczne opłaty obciążające koszty okresu.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane w zakresie interpretacji KIMSF 12.

1.3. Struktura akcjonariatu

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu PKN ORLEN na dzień 31 grudnia 2012 roku

	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	117 710 196	147 137 745	27,52%
Aviva OFE*	21 744 036	21 744 036	27 180 045	5,08%
ING OFE**	21 464 398	21 464 398	26 830 497	5,02%
Pozostali	266 790 431	266 790 431	333 488 039	62,38%
	427 709 061	427 709 061	534 636 326	100%

* wg informacji otrzymanych przez Spółkę od funduszu 9 lutego 2010 roku

** wg informacji otrzymanych przez Spółkę od funduszu 30 marca 2012 roku

1.4. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki jest następujący:

Zarząd

Dariusz Krawiec	– Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
Sławomir Jędrzejczyk	– Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych
Piotr Chelmiński	– Członek Zarządu ds. Petrochemii
Krystian Pater	– Członek Zarządu ds. Rafinerii
Marek Podstawa	– Członek Zarządu ds. Sprzedaży

Rada Nadzorcza

Maciej Mataczyński	– Przewodniczący Rady Nadzorczej
Leszek Jerzy Pawłowicz	– Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Angelina Sarota	– Sekretarz Rady Nadzorczej
Cezary Banasiński	– Członek Rady Nadzorczej
Paweł Białek	– Członek Rady Nadzorczej
Grzegorz Borowiec	– Członek Rady Nadzorczej
Artur Gabor	– Członek Rady Nadzorczej
Michał Gołębiowski	– Członek Rady Nadzorczej

2. Oświadczenia Zarządu

2.1. W sprawie rzetelności sporządzenia jednostkowego sprawozdania finansowego

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że wedle swojej najlepszej wiedzy, niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Spółkę zasadami rachunkowości (zaprezentowanymi w nocie 3) oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Spółki i wynik finansowy oraz że Sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz sytuacji, osiągnięć i rozwoju Spółki, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

2.2. W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania jednostkowego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Podmiotem uprawnionym do przeprowadzenia badania jednostkowego sprawozdania finansowego PKN ORLEN S.A. za 2012 rok jest KPMG Audyt Sp. z o.o.

3. Polityka rachunkowości

3.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i obowiązywały na dzień 31 grudnia 2012 roku. Zakres jednostkowego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. Nr 33, poz. 259 z późniejszymi zmianami) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku.

Prezentowane jednostkowe sprawozdanie finansowe odpowiada wszystkim wymaganiom MSSF przyjętym przez UE i przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Spółki na dzień 31 grudnia 2012 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień autoryzacji niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę. Czas trwania jednostki jest nieoznaczony.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe, z wyjątkiem sprawozdania z przepływów pieniężnych, zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

3.2. Wpływ zmian standardów i interpretacji MSSF na jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki

3.2.1. Obowiązujące zmiany standardów i interpretacji MSSF

Zmiany standardów i interpretacji MSSF, które weszły w życie od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego tj. zmiany MSSF 7 Instrumenty finansowe: Ujawnienia – Przeniesienia aktywów finansowych, nie miały wpływu na niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe.

3.2.2. Standardy i Interpretacje MSSF opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

Wcześniejsze zastosowanie

Spółka zastosowała w niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym zmiany do MSR 1 przed datą wejścia w życie.

Zmiany do MSR 1 - Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji innych całkowitych dochodów

Spółka korzystając z możliwości wcześniejszego zastosowania ujęła w niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym zmiany do MSR 1, które będą obowiązujące dla sprawozdań finansowych za okresy roczne rozpoczynające się w dniu 1 lipca 2012 roku oraz później.

W efekcie zmieniono nazwę tytułu „sprawozdanie z całkowitych dochodów” na „sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów”, a także zaprezentowano osobno składniki innych całkowitych dochodów, które zostaną następnie przekwalifikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków oraz te, które nie zostaną następnie przekwalifikowane na zyski lub straty.

Zastosowanie zgodnie z datą wejścia w życie

Spółka zamierza przyjąć wymienione poniżej nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

3.2.2. Standardy i Interpretacje MSSF opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące c.d.**Zmiany do MSSF 1 - Hiperinflacja oraz usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy**

Zmiana dodaje zwolnienie, które może zostać zastosowane na dzień przejścia na MSSF przez jednostki działające w warunkach hiperinflacji oraz pozwala jednostce wycenić aktywa i zobowiązania posiadane przed ustabilizowaniem się waluty funkcjonalnej w wartości godziwej, a następnie użyć tej wartości godziwej jako kosztu zakładanego tych aktywów i zobowiązań na potrzeby sporządzenia pierwszego sprawozdania z sytuacji finansowej wg MSSF.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Zastosowanie zmiany do standardu nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Spółka od 2005 roku stosuje MSSF.

Zmiany do MSSF 1 – Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe

Zmiany wprowadzają nowe zwolnienie dotyczące retrospektywnego zastosowania innych MSSF. Jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy może zastosować wymagania w zakresie wyceny wynikające ze standardów dotyczących instrumentów finansowych (MSR 39 lub MSSF 9) dla pożyczek rządowych udzielonych poniżej rynkowej stopy procentowej prospektywnie od daty przejścia na MSSF.

Alternatywnie, jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy może zdecydować, że zastosuje wymagania w zakresie wyceny dla pożyczek rządowych retrospektywnie, jeśli niezbędne informacje do wyceny były dostępne na moment ujęcia pożyczki po raz pierwszy. Wyboru jednostka dokonuje dla każdej pożyczki indywidualnie.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmian do standardu nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Spółka od 2005 roku stosuje MSSF.

Zmiany do MSSF 7 - Instrumenty finansowe: Ujawnienia – kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

Zmiany zawierają nowe wymagania w zakresie ujawnień dla aktywów i zobowiązań finansowych, które są kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej lub podlegają ramowym umowom dotyczącym kompensat lub innym podobnym umowom.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Zastosowanie nowego standardu nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Spółka nie dokonuje kompensat w odniesieniu do posiadanych aktywów i zobowiązań finansowych ani nie zawarła ramowych umów dotyczących kompensat.

Nowy Standard MSSF 10 - Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

MSSF 10 zastępuje MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe, w zakresie konsolidacji oraz interpretację SKI 12 Jednostki Specjalnego Przeznaczenia.

MSSF 10 przewiduje jeden nowy model analizy kontroli w odniesieniu do wszystkich podmiotów, w które dokonano inwestycji, włączając w to podmioty, które aktualnie jako Jednostki Specjalnego Przeznaczenia są w zakresie SKI 12.

W nowym modelu kontroli inwestor kontroluje podmiot, w którym dokonał inwestycji, jeśli:

- jest narażony na lub ma prawo do zmiennych zwrotów z tytułu zaangażowania w ten podmiot,
- ma zdolność wpływania na te zwroty poprzez władzę, oraz
- istnieje związek pomiędzy władzą a zwrotami.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku oraz później.

Nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki.

Nowy Standard MSSF 11 - Wspólne ustalenia umowne

MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” i SKI 13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”.

MSSF 11 nie wprowadza zasadniczych zmian co do ogólnej definicji ustaleń umownych pod wspólną kontrolą, chociaż definicja kontroli i pośrednio współkontroli uległy zmianie w związku z wprowadzeniem MSSF 10.

Nowy standard wprowadza podział na dwa rodzaje wspólnych ustaleń umownych dla których zdefiniowano następujące modele ujmowania:

- wspólna działalność to taka, w której współkontrolujące podmioty, zwane współzarządzającymi mają prawa do aktywów oraz obowiązki co do zobowiązań związanych z działalnością,
- wspólne przedsięwzięcie to takie, w którym współkontrolujące podmioty, zwane wspólnikami przedsięwzięcia mają prawo do aktywów netto wynikających z ustalenia umownego.

3.2.2. Standardy i Interpretacje MSSF opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące c.d.

MSSF 11 wyłącza z MSR 31 jednostki współkontrolowane w tych przypadkach, gdy chociaż są to oddzielne podmioty, to rozdzielenie jest nieefektywne. Takie wspólne ustalenia umowne są traktowane podobnie do współkontrolowanych aktywów/działalności (ujmowanie poszczególnych pozycji aktywów i pasywów) i w nowym standardzie są nazywane wspólną działalnością. W odniesieniu do pozostałych jednostek współkontrolowanych zgodnie z MSR 31, nazywanych w nowym standardzie wspólnymi przedsięwzięciami (joint ventures), nie ma możliwości wyboru pomiędzy metodą praw własności a konsolidacją proporcjonalną - zawsze należy stosować metodę praw własności.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku oraz później.

Nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki.

Nowy Standard MSSF 12 - Ujawnienia inwestycji w inne jednostki

MSSF 12 zawiera dodatkowe wymogi ujawnień dotyczących znaczących osądów i założeń przy określaniu rodzaju inwestycji w jednostki zależne, wspólne porozumienia, jednostki stowarzyszone, niekonsolidowane jednostki ustrukturyzowane.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku oraz później.

Nie dotyczy jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki.

Nowy Standard MSSF 13 - Wycena według wartości godziwej

MSSF 13 zastąpi wskazówki dotyczące ustalania wartości godziwej zawarte w poszczególnych standardach jednym źródłem wskazówek w zakresie ustalania wartości godziwej.

Standard definiuje wartość godziwą, ustala ramy dla wyceny w wartości godziwej, określa wymagania co do ujawnień oraz wyjaśnia jak ustalić wartość godziwą, jeśli jest to wymagane lub dozwolone przez inne standardy. MSSF 13 nie wprowadza nowych wymagań w zakresie wyceny aktywów lub zobowiązań w wartości godziwej ani nie eliminuje wyjątków niewykonalności w praktyce wyceny według wartości godziwej istniejących w standardach. Standard zawiera szczegółową strukturę ujawnień, która dodaje do istniejących wymogów ujawnienia, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę metod i danych wykorzystanych przy dokonywaniu wyceny według wartości godziwej, a dla powtarzalnych wycen według wartości godziwej, które wykorzystują niedostępne dane, wpływ tych wycen na zyski lub straty lub inne całkowite dochody.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Zarząd uważa metody i założenia wykorzystywane przy wycenie składników aktywów w wartości godziwej za zgodne z MSSF 13.

Zmiany do MSR 12 Podatki – Odroczony podatek dochodowy: Przyszła realizacja składnika aktywów

Zmiana z 2010 roku wprowadza wyjątek od obecnych zasad wyceny podatku odroczonego (paragraf 52 MSR 12) opartych o sposób realizacji. Wyjątek dotyczy podatku odroczonego od nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według wartości godziwej zgodnie z MSR 40 poprzez wprowadzenie założenia, że sposobem realizacji wartości księgowej tych aktywów będzie wyłącznie sprzedaż. Zamiany Zarządu nie będą miały znaczenia, chyba że nieruchomość inwestycyjna będzie podlegała amortyzacji i będzie utrzymywana w ramach modelu, którego celem będzie skonsumowanie zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z danego składnika aktywów przez okres jego życia.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ zmiany do MSR 12 nie dotyczą Spółki.

Zmiany do MSR 19 - Świadczenia pracownicze

Zmiany usuwają tzw. metodę korytarzową dopuszczającą możliwość rozłożenia w czasie ujęcia części zysków i strat aktuarialnych niemieszczących się w wyznaczonym korytarzu wartości. Zgodnie ze zmianą zyski i straty aktuarialne będą ujmowane w pełnej kwocie bezpośrednio w innych całkowitych dochodach. Tym samym, rezygnuje się z możliwości ujmowania zysków i strat aktuarialnych w zysku lub stracie.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmian do standardu będzie miało wpływ na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Spółka zaprezentuje zyski i straty aktuarialne w innych całkowitych dochodach, a nie jak dotychczas w rachunku zysków lub strat. Za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku zyski i straty aktuarialne netto wyniosły (2 937) tysięcy PLN.

Zmiany do MSR 27 - Jednostkowe sprawozdania finansowe

MSR 27 (wersja z 2011 roku) został zmodyfikowany w związku z wydaniem MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe i będzie obejmował jedynie wymagania co do rachunkowości i ujawnień w jednostkowych sprawozdaniach finansowych. W tym celu wymogi MSR 28 z 2008 roku i MSR 31 dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych zostaną włączone do MSR 27.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmian nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ nie skutkują one zmianą stosowanych polityk rachunkowości Spółki.

Zmiany do MSR 28 - Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i we wspólnych przedsięwzięciach

Wprowadzone zmiany obejmują:

- doprecyzowanie, że w przypadku częściowego zakwalifikowania inwestycji w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie do sprzedaży (w rozumieniu MSSF 5 Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana), do zatrzymanej części inwestycji (niepodlegającej sprzedaży), stosuje się metodę praw własności aż do momentu zbycia części przeznaczonej do sprzedaży. Po zbyciu, zatrzymana inwestycja jest ujmowana metodą praw własności, jeśli zatrzymana inwestycja nadal stanowi inwestycję w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie,
- odstąpienie od konieczności ponownej wyceny zatrzymanych udziałów w inwestycjach utrzymywanych w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach w przypadku utraty znaczącego wpływu lub współkontroli, nawet jeśli znaczący wpływ zamieniał się we współkontrolę.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmian nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Spółka nie posiada znaczących inwestycji w jednostki stowarzyszone lub wspólne przedsięwzięcia przeznaczone do sprzedaży, na które wpłynęłyby te zmiany.

Zmiany do MSR 32 - Instrumenty finansowe: Prezentacja – kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

Zmiany nie wprowadzają nowych zasad kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych, lecz wyjaśniają i doprecyzowują kryteria stosowania kompensat. Jednostka posiada tytuł prawny do kompensaty, jeśli ten tytuł nie jest zależny od przyszłych zdarzeń oraz jest wykonalny zarówno w normalnym toku działalności jak i w przypadku niedotrzymania umowy, niewypłacalności lub upadłości jednostki oraz stron trzecich.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmiany do standardu nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Spółka nie dokonuje kompensat w odniesieniu do posiadanych aktywów i zobowiązań finansowych ani nie zawarła ramowych umów dotyczących kompensat.

Nowa Interpretacja KIMSF 20 – Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych

Interpretacja dotyczy kwestii rozpoznania jako składnika aktywów kosztów usuwania nadkładu poniesionego w fazie produkcji, wyceny składnika aktywów dotyczącego usuwania nadkładu przy początkowym ujęciu oraz wyceny składnika aktywów dotyczącego usuwania nadkładu na dzień bilansowy.

Przedsiębiorstwa górnicze będą mogły kapitalizować koszty usuwania nadkładu poniesionego w fazie produkcji, które spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki w późniejszych okresach, pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów. Kapitalizacja oraz okres amortyzacji będą zależeć od zidentyfikowanych elementów złóż, których koszty usuwania nadkładu dotyczą.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie interpretacji nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ Spółka nie prowadzi produkcji w kopalniach odkrywkowych.

3.2.3. Standardy i Interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez UE**Nowy Standard i zmiany do MSSF 9 – Instrumenty finansowe**

Nowy Standard zastępuje wymogi zawarte w MSR 39 Instrumenty finansowe: Ujmowanie i wycena w zakresie klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych. Standard eliminuje istniejące w MSR 39 kategorie: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności. W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe będą klasyfikowane jako: aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej.

3.2.3. Standardy i Interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez UE c.d.

Zmiany do MSSF 9 z 2010 roku zmieniają wymogi zawarte w MSR 39 Instrumenty finansowe: Ujmowanie i wycena, w tym głównie w zakresie „zobowiązań wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy” w przypadku zmiany wartości godziwej wynikającej ze zmiany ryzyka kredytowego zobowiązania. Efekt zmiany wartości godziwej nie będzie odnoszony do rachunku zysków lub strat, lecz bezpośrednio do innych całkowitych dochodów (bez możliwości późniejszego przeksięgowania do rachunku zysków lub strat). Możliwe będzie przenoszenie skumulowanych zysków lub strat w ramach kapitałów własnych.

Nowy standard znosi wymóg wydzielenia wbudowanych instrumentów pochodnych od podstawowego instrumentu finansowego. Wymaga on, aby kontrakt hybrydowy był w całości klasyfikowany według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej.

Ponadto, zmiany dotyczą również wymogów w zakresie ujawnień oraz przekształcania danych porównawczych dotyczących początkowego zastosowania MSSF 9.

Data wejścia w życie MSSF 9 wraz z jego zmianami dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2015 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało wpływu na wycenę pozycji prezentowanych w przyszłych jednostkowych sprawozdaniach finansowych, jednakże wykonane zostanie przyporządkowanie odpowiednich aktywów finansowych do nowych kategorii instrumentów finansowych.

Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12: Przepisy przejściowe

Zmiany do powyższych standardów:

- definiują datę początkowego zastosowania MSSF 10 jako początek rocznego okresu sprawozdawczego, w którym standard został zastosowany po raz pierwszy (tj. 1 stycznia 2013 roku, jeśli nie został zastosowany wcześniej). Na ten dzień jednostka weryfikuje czy nastąpiła zmiana osądów w stosunku do konieczności konsolidacji posiadanych inwestycji w inne jednostki,
- ograniczają wymóg przekształcania danych porównawczych do okresu bezpośrednio poprzedzającego dzień pierwszego zastosowania, co ma zastosowanie do wszystkich omawianych standardów. Jednostki, które przedstawiają dobrowolnie dane porównawcze za więcej niż jeden okres, mogą pozostawić dodatkowe okresy porównawcze nieprzekształcone,
- wymagają ujawnień wpływu zmiany w polityce rachunkowości dla okresu bezpośrednio poprzedzającego dzień pierwszego zastosowania (tj. ujawnienie wpływu zmian na bieżący okres nie jest wymagane),
- usuwają wymóg przedstawienia danych porównawczych w odniesieniu do ujawnień dotyczących niekonsolidowanych ustrukturyzowanych jednostek, dla któregośkolwiek okresu poprzedzającego roczny okres, w którym MSSF 12 został zastosowany po raz pierwszy.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmian do standardów nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe Spółki, gdyż zmiany precyzują wytyczne dotyczące okresu przechodzenia na ww. standardy.

Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27: Jednostki inwestycyjne

Zmiany przewidują wyjątek od obowiązku konsolidacji wynikającego z MSSF 10 i wymagają od podmiotów spełniających kryteria jednostek inwestycyjnych, aby wyceniały swoje inwestycje w jednostkach kontrolowanych – jak również w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach – w wartości godziwej przez wynik finansowy, zamiast ujmować je w drodze konsolidacji.

Zwolnienie z obowiązku konsolidacji ma charakter obowiązkowy (tzn. nie jest dobrowolny), z wyłączeniem podmiotów zależnych, uznawanych za zintegrowane z działalnością inwestycyjną danej jednostki inwestycyjnej, które nadal podlegają konsolidacji.

Za jednostkę inwestycyjną uznajemy podmiot, który spełnia wszystkie kluczowe kryteria definicji jednostki inwestycyjnej. Jest to więc podmiot, który:

- otrzymuje fundusze od inwestorów w celu świadczenia tym inwestorom usług zarządzania inwestycjami,
- zobowiązuje się wobec inwestorów, że celem jego działalności jest inwestowanie środków wyłącznie w celu osiągnięcia zwrotów ze wzrostu wartości inwestycji i/lub dywidend, oraz
- dokonuje pomiaru i oceny wyników zasadniczo wszystkich swoich inwestycji na podstawie ich wartości godziwej.

Zmiany określają również wymagania wobec jednostek inwestycyjnych w zakresie ujawnień.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2014 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmian do standardów nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe, ponieważ zmiany nie dotyczą Spółki.

3.2.3. Standardy i Interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez UE c.d.**Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2009-2011: Poprawki do MSSF**

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (2009-2011) zawierają 7 zmian do 5 standardów oraz wynikające z nich zmiany do innych standardów i interpretacji. Główne zmiany dotyczą:

- powtórnego zastosowania MSSF 1 – jednostka stosująca powtórnie MSSF, która decyduje się nie stosować powtórnie MSSF 1 powinna zastosować MSSF retrospektywnie zgodnie z MSR 8, jak gdyby nie zaprzestała stosowania MSSF,
- doprecyzowania, iż jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy i korzystająca ze zwolnienia dotyczącego kosztów finansowania nie powinna przeliczać kosztów finansowania aktywów zgodnie z poprzednio stosowanymi zasadami rachunkowości oraz powinna ująć koszty finansowania poniesione na dzień przejścia na MSSF lub po tej dacie (lub na datę wcześniejszą) zgodnie z MSR 23,
- doprecyzowania, iż jeden, bezpośrednio poprzedzający, okres porównawczy jest wymagany w pełnym sprawozdaniu finansowym; jednakże jeśli dodatkowe dane porównawcze są zaprezentowane, powinny być dołączone do nich odpowiednie informacje objaśniające i powinny być one zgodne z MSSF,
- doprecyzowania, iż sprawozdanie otwarcia z sytuacji finansowej jest wymagane jedynie w sytuacji, gdy zmiana polityki rachunkowości, retrospektywne przekształcenie lub reklasyfikacja mają istotny wpływ na informacje zawarte sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz iż poza ujawnieniami wymaganymi przez MSR 8, inne informacje objaśniające dotyczące sprawozdania otwarcia z sytuacji finansowej nie są wymagane,
- doprecyzowania klasyfikacji i ujęcia księgowego części zamiennych, oraz urządzeń serwisowych,
- wyeliminowania niezgodności pomiędzy MSR 32 i MSR 12 w zakresie wypłaty zysków dla posiadaczy instrumentów kapitałowych oraz kosztów transakcyjnych związanych z instrumentami kapitałowymi, poprzez doprecyzowanie, że w zakresie podatku dochodowego związanego z tymi transakcjami zastosowanie ma MSR 12,
- dodanie wymogu ujawnienia wartości całkowitych aktywów i zobowiązań dla poszczególnych segmentów sprawozdawczych w śródrocznej informacji finansowej.

Data wejścia w życie to okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku oraz później.

Oczekuje się, że zastosowanie zmian do standardów nie będzie miało wpływu na przyszłe jednostkowe sprawozdania finansowe Spółki.

3.2.4. Zmiany zasad prezentacji danych finansowych

W 2012 roku i okresie porównawczym nie wystąpiły istotne zmiany prezentacji danych finansowych.

3.2.5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną i walutą prezentacji niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego jest złoty polski („PLN”). Dane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano w zaokrągleniu do tysięcy PLN.

Zasady rachunkowości dla transakcji w walucie obcej zostały ujawnione w nocie 3.3.2.

3.3. Opis stosowanych zasad rachunkowości**3.3.1. Zmiany zasad, zmiany szacunków, błędy lat poprzednich**

Zmiany zasad rachunkowości dokonuje się tylko wówczas, gdy:

- wymagają tego postanowienia MSSF,
- doprowadzi to do tego, iż zawarte w sprawozdaniu finansowym informacje o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy czy też przepływy pieniężne Spółki będą bardziej przydatne i wiarygodne.

W przypadku dokonania zmian zasad rachunkowości zakłada się, że nowe zasady rachunkowości były stosowane od zawsze. Korekty z tym związane wykazuje się jako korekty kapitału własnego. Dla zapewnienia porównywalności danych dokonuje się odpowiednich zmian sprawozdań finansowych (danych porównawczych) dla najwcześniej prezentowanego okresu w taki sposób, aby sprawozdania te również uwzględniały dokonane zmiany zasad rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji, gdy ustalenie wpływu zmiany na poszczególne okresy lub jej łącznego wpływu jest niewykonalne w praktyce.

Pozycje sprawozdania finansowego ustalone na podstawie szacunku podlegają weryfikacji w sytuacji, gdy zmienia się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji, postępującego rozwoju wypadków czy zdobycia większego doświadczenia. Skutki zmian danej wartości szacunkowej uwzględnia się prospektywnie poprzez ujęcie w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Korekty spowodowane usunięciem istotnych błędów poprzednich okresów odnosi się na kapitał własny.

3.3.1. Zmiany zasad, zmiany szacunków, błędy lat poprzednich c.d.

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego przyjmuje się założenie, że błędy zostały skorygowane już w okresie, w którym zostały popełnione.

3.3.2. Transakcje w walucie obcej

Transakcję w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej, stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty funkcjonalnej na walutę obcą obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.

Na ostatni dzień okresu sprawozdawczego:

- pozycje pieniężne w walucie obcej, obejmujące posiadane przez Spółkę waluty oraz należności i zobowiązania przypadające do otrzymania lub zapłaty w ustalonej lub możliwej do ustalenia liczbie jednostek waluty, przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu wymiany natychmiastowego wykonania na koniec okresu sprawozdawczego,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, wyrażone w walucie obcej, przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej, wyrażone w walucie obcej, przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Spółka ujmuje różnice kursowe powstające z tytułu rozliczania pozycji pieniężnych lub z tytułu przeliczania pozycji pieniężnych po kursach innych niż te, po których zostały one przeliczone w momencie ich początkowego ujęcia w zysku lub stracie okresu, w którym powstają, z wyjątkiem pozycji pieniężnych stanowiących zabezpieczenie ryzyka walutowego ujmowanych zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

3.3.3. Połączenia jednostek gospodarczych

Połączenia jednostek gospodarczych rozlicza się metodą nabycia. Zastosowanie tej metody polega na wykonaniu następujących czynności:

- zidentyfikowania jednostki przejmującej,
- ustalenia dnia przejęcia,
- ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań oraz wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej, oraz
- ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia.

Wartość godziwą aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych dla potrzeb przypisywania kosztu połączenia jednostek gospodarczych ustala się zgodnie z zasadami określonymi w załączniku B do MSSF 3.

3.3.4. Segmenty operacyjne

Segment operacyjny jest częścią składową Spółki:

- która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi tej samej jednostki),
- której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Spółce oraz wykorzystujący te wyniki przy decydowaniu o alokacji zasobów do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu, a także
- w przypadku której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Działalność operacyjną Spółki podzielono na:

- segment rafineria, który obejmuje produkcję i hurt rafineryjny, produkcję i sprzedaż olejów oraz produkcję pomocniczą,
- segment detal, który obejmuje sprzedaż na stacjach paliw,
- segment petrochemia, który obejmuje produkcję i hurt petrochemiczny oraz produkcję i sprzedaż chemii, produkcję pomocniczą

oraz funkcje korporacyjne stanowiące pozycję uzgodnieniową, obejmujące działalność związaną z zarządzaniem i administracją oraz funkcjami wsparcia i pozostałą działalność nieprzypisaną do wyodrębnionych segmentów operacyjnych.

Przychody segmentu są przychodami osiąganymi bądź to ze sprzedaży zewnętrznym klientom, bądź z transakcji z innymi segmentami, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu.

Koszty segmentu są kosztami składającymi się z kosztów związanych ze sprzedażą zewnętrznym klientom oraz kosztów transakcji realizowanych z innymi segmentami, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu wraz z odpowiednią częścią kosztów Spółki, które w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do danego segmentu.

3.3.4. Segmenty operacyjne c.d.

Do kosztów segmentu nie zalicza się:

- kosztów podatku dochodowego,
- odsetek, łącznie z odsetkami z tytułu zaliczek lub pożyczek uzyskanych od innych segmentów, chyba że działalność segmentu ma przede wszystkim charakter finansowy,
- strat na sprzedaży inwestycji lub strat poniesionych na skutek wygaśnięcia zadłużenia, chyba że działalność segmentu ma charakter przede wszystkim finansowy,
- ogólnych kosztów administracyjnych oraz innych kosztów powstających na poziomie Spółki jako całości, chyba że koszty te dotyczą działalności operacyjnej segmentu i można je w oparciu o racjonalne przesłanki bezpośrednio przyporządkować lub przypisać do segmentu.

Wynik segmentu jest ustalany na poziomie wyniku operacyjnego.

Aktywa segmentu są aktywami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu. W szczególności do aktywów segmentu nie zalicza się aktywów związanych z podatkiem dochodowym.

Ceny sprzedaży w transakcjach pomiędzy segmentami zbliżone są do cen rynkowych.

3.3.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe są to aktywa:

- wykorzystywane w procesach produkcyjnych, przy dostawach towarów, świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie leasingu lub w celach administracyjnych, oraz
- którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane dłużej niż jeden okres (jeden rok sprawozdawczy lub cykl operacyjny, jeżeli trwa on dłużej niż jeden rok sprawozdawczy).

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują zarówno środki trwałe (aktywa, które są w stanie umożliwiającym ich funkcjonowanie zgodnie z zamierzeniem kierownictwa) jak też środki trwałe w budowie (aktywa, które są w trakcie budowy lub innego dostosowywania do funkcjonowania zgodnie z zamierzeniem kierownictwa).

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych ustala się w cenie nabycia lub w koszcie wytworzenia z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Cena nabycia lub koszt wytworzenia obejmują cenę zakupu oraz inne koszty bezpośrednie związane z przystosowaniem składnika rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania. Na koszt wytworzenia lub cenę nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych składają się także szacunkowe koszty jego demontażu i usunięcia oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których Spółka jest zobowiązana w związku z jego nabyciem lub wytworzeniem.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej sporządzanym na koniec okresu sprawozdawczego w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Przez wartość księgową netto rozumie się wartość początkową, tj. cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości narastająco.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się począwszy od chwili, gdy są one dostępne do użytkowania, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania z uwzględnieniem wartości końcowej. Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną.

Podstawą naliczania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa pomniejszona o wartość końcową.

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

Budynki i budowle	10-40 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	4-35 lat
Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	2-20 lat

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

3.3.5. Rzeczowe aktywa trwałe c.d.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych i amortyzowane zgodnie z okresem ich użytkowania. Z kolei, koszty bieżącego utrzymania rzeczowych aktywów trwałych i ich konserwacji wpływają na zysk lub stratę okresu, w którym zostały poniesione.

Rzeczowe aktywa trwałe podlegają weryfikacji pod kątem utraty wartości jeżeli zaistniały okoliczności bądź zaszły zmiany, które wskazują na to, że wartość księgowa tych aktywów może nie być możliwa do odzyskania.

3.3.6. Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych zalicza się aktywa możliwe do zidentyfikowania, niepieniężne i nieposiadające postaci fizycznej. Przez aktywa możliwe do zidentyfikowania rozumie się aktywa, które:

- można wyodrębnić, tzn. wyłączyć lub wydzielić ze Spółki i sprzedać, przekazać, licencjonować lub oddać do odpłatnego użytkowania osobom trzecim, zarówno pojedynczo, jak też łącznie z powiązaną z nim umową, składnikiem aktywów lub zobowiązaniem, lub
- wynikają z tytułów umownych lub innych tytułów prawnych, bez względu na to czy są zbywalne lub możliwe do wyodrębnienia ze Spółki.

Składnik wartości niematerialnych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy:

- jest prawdopodobne, że Spółka osiągnie przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi aktywów, oraz
- można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Składnik wartości niematerialnych powstały w wyniku prac rozwojowych (lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie) ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy Spółka jest w stanie udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne. Między innymi Spółka powinna udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi wartości niematerialnych lub na sam składnik lub jeśli składnik ma być użytkowany przez Spółkę jego użyteczność,
- dostępność stosowanych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Jeżeli składnik nie spełnia kryteriów definicyjnych składnika wartości niematerialnych, nakłady na jego nabycie lub wytworzenie przez Spółkę we własnym zakresie są ujmowane jako koszt w momencie ich poniesienia. Jeśli dany składnik został przejęty w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, stanowi on część wartości firmy ujmowanej na dzień przejęcia.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Wartości niematerialne, które zostały rozpoznane w wyniku połączenia jednostek gospodarczych początkowo ujmuje się według wartości godziwej.

Wartości niematerialne wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu finansowym sporządzanym na koniec okresu sprawozdawczego w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania.

Podstawą naliczania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa pomniejszona o wartość końcową. Przyjmuje się, że wartość końcowa wartości niematerialnych jest równa zero, z wyłączeniem szczególnych przypadków.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych:

Koncesje, licencje, prawa do patentów i podobne wartości	2-15 lat
Oprogramowanie	2-10 lat

3.3.6. Wartości niematerialne c.d.

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji. Ich wartość pomniejszana jest o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Ponadto, w każdym okresie sprawozdawczym, należy dokonać weryfikacji czy zdarzenia i okoliczności nadal potwierdzają ocenę, że okres użytkowania tego składnika aktywów jest nieokreślony.

3.3.6.1. Prawa majątkowe

Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na mocy postanowień protokołu z Kioto kraje, które zdecydowały się na jego ratyfikację, zobowiązały się do redukcji własnych emisji gazów powodujących efekt cieplarniany, w tym m.in. dwutlenku węgla (CO₂).

W krajach Unii Europejskiej zakłady i przedsiębiorstwa osiągające wydajność przekraczającą 20 MW oraz niektóre inne zakłady przemysłowe zostały zobowiązane do udziału w handlu emisjami. Wszystkie one otrzymują prawo do emisji CO₂ w określonej ilości oraz są zobowiązane do umorzenia uprawnień w liczbie odpowiadającej wielkości zrealizowanej emisji w danym roku.

Uprawnienia do emisji CO₂ są ujmowane jako wartości niematerialne, które nie podlegają amortyzacji (z uwagi na wysoką wartość końcową), lecz podlegają analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmuje się i prezentuje w szyku rozwartym w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów (dotacja według MSR 20) w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia są ujmowane w wartościach niematerialnych w cenie nabycia.

Na szacowaną emisję CO₂ w okresie sprawozdawczym tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

Dotację rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z odpowiednimi kosztami, które dotacje mają w zamierzeniu kompensować. W konsekwencji, koszt utworzenia rezerwy w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów jest kompensowany zmniejszeniem salda przychodów przyszłych okresów (dotacji) z uwzględnieniem proporcji ilości emisji (narastająco) do szacowanej ilości emisji rocznej.

Otrzymane/nabyte uprawnienia do emisji CO₂ podlegają umorzeniu w ciężar wartości księgowej rezerwy, jako jej rozliczenie. Rozchód uprawnień jest ujmowany według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło) w ramach poszczególnych rodzajów uprawnień (uprawnienia do emisji EUA - European Union Allowances, jednostki redukcji emisji ERU - Emission Reduction Units, jednostki poświadczonej redukcji emisji CER - Certified Emission Reduction).

Prawa majątkowe do energii

Zastosowanie technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz przedsięwzięcia z zakresu poszanowania energii są istotnymi działaniami pozwalającymi efektywnie redukować emisje gazów cieplarnianych.

Prawa majątkowe do energii są to świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej, które są potwierdzeniem wytworzenia energii elektrycznej w koncesjonowanych odnawialnych źródłach energii (OZE) lub w źródłach pracujących w skojarzeniu (w wysokosprawnej kogeneracji), w tym:

- wyprodukowanej w OZE (energia zielona),
- wyprodukowanej w kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej do 1 MW (energia żółta),
- wyprodukowanej w kogeneracji opalanej metanem lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (energia fioletowa),
- wyprodukowanej w pozostałych jednostkach wysokosprawnej kogeneracji (energia czerwona).

Na wszystkie przedsiębiorstwa energetyczne, które sprzedają energię elektryczną odbiorcom końcowym, nałożony jest obowiązek uzyskania świadectw pochodzenia i przedstawienia ich do umorzenia lub uiszczenia opłaty zastępczej.

Otrzymane nieodpłatnie prawa ujmuje się i prezentuje w szyku rozwartym w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów (dotacja wg MSR 20) w wartości godziwej ustalonej na dzień zarejestrowania. Zakupione prawa do energii ujmuje się w wartościach niematerialnych i wycenia według ceny nabycia.

Na szacowaną ilość praw wymaganych do umorzenia w okresie sprawozdawczym tworzy się rezerwę jako korektę przychodów ze sprzedaży energii.

Dotację rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, proporcjonalnie do ilości wytworzonej energii, dzięki której prawa zostały otrzymane. Rozliczenie dotacji ujmuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.

3.3.6.2. Prawa wieczystego użytkowania gruntów

Nabyte prawa wieczystego użytkowania gruntów ujmuje się w cenie nabycia i prezentuje w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

Na koniec okresu sprawozdawczego, prawa wieczystego użytkowania gruntów wycenia się w wartości księgowej netto, tj. w cenie nabycia pomniejszonej o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości narastająco.

Prawa wieczystego użytkowania gruntów otrzymane na mocy decyzji administracyjnej ujmuje się wyłącznie w ewidencji pozabilansowej.

Prawa wieczystego użytkowania gruntów są traktowane jako umowy leasingu operacyjnego.

3.3.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Inne koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu.

Przez dostosowywany składnik aktywów rozumie się składnik aktywów, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Podstawą do aktywowania kosztów finansowych są tzw. nakłady inwestycyjne netto, czyli pozycje majątkowe będące w trakcie realizacji, które nie są finansowane poprzez wykorzystanie zobowiązań inwestycyjnych, lecz za pomocą innych źródeł finansowania zewnętrznego. Koszty finansowania zewnętrznego mogą składać się z:

- kosztów odsetek wyliczonych przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej zgodnie z MSR 39 Instrumenty finansowe: Ujmowanie i wycena,
- obciążeń finansowych z tytułu umów leasingu finansowego, ujmowanych zgodnie z MSR 17 Leasing, oraz
- różnic kursowych powstających w związku z pożyczkami i kredytami w walucie obcej, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Górną granicą dla aktywowania kosztów związanych z obsługą zadłużenia jest rzeczywista wartość poniesionych przez Spółkę kosztów finansowania zewnętrznego.

Rozpoczęcie aktywowania kosztów związanych z finansowaniem działalności inwestycyjnej może mieć miejsce, kiedy spełnione zostaną wszystkie poniższe warunki:

- ponoszone są nakłady inwestycyjne,
- ponoszone są koszty związane z obsługą zadłużenia,
- dokonywane są czynności związane z doprowadzeniem składnika aktywów do docelowego miejsca i stanu używania.

Zaprzestanie aktywowania ma miejsce, jeśli zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przygotowania składnika do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży zostały zakończone. Konieczność dodatkowych prac administracyjnych, wykończeniowych, przeróbek na życzenie kupującego lub użytkownika nie stanowią podstawy do dalszego aktywowania kosztów finansowania zewnętrznego.

Po oddaniu składnika aktywów do użytkowania aktywowane koszty finansowania zewnętrznego, jako element ceny nabycia lub kosztu wytworzenia danego składnika aktywów, amortyzowane są przez okres użytkowania tego składnika aktywów.

3.3.8. Utrata wartości aktywów

Jeżeli zaistniały zewnętrzne lub wewnętrzne przesłanki, które wskazują, że istnieje ryzyko braku możliwości odzyskania wartości składnika aktywów ustalonej na koniec okresu sprawozdawczego, przeprowadza się testy sprawdzające pod kątem ewentualnej utraty wartości. Testy sprawdzające są przeprowadzane raz w roku, także w odniesieniu do wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie używania oraz w stosunku do wartości firmy.

Jeżeli wartość księgowa składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas jego wartość księgową netto obniża się do poziomu wartości odzyskiwalnej poprzez odpowiedni odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości powodując ujęcie kosztów w zysku lub stracie. Wartością odzyskiwalną jest wyższa z dwóch wartości: wartość użytkowa lub wartość godziwa pomniejszona o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

Wartość użytkowa jest to bieżąca, szacunkowa wartość przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty doprowadzenia do sprzedaży jest to kwota możliwa do uzyskania ze sprzedaży składnika aktywów na warunkach rynkowych, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po potrąceniu kosztów zbicia.

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (tzw. ośrodki wypracowujące środki pieniężne).

3.3.8. Utrata wartości aktywów c.d.

Do ośrodka wypracowującego środki pieniężne przypisuje się:

- wartość firmy, jeżeli można założyć, że ośrodek uzyskał korzyści z tytułu synergii powstałej w wyniku połączenia z inną jednostką,
- aktywa wspólne, jeżeli można znaleźć rozsądne i spójne zasady takiego przypisania.

W przypadku wystąpienia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, odpis ten rozlicza się w sposób następujący:

- w pierwszej kolejności obniża się wartość firmy, która została przypisana do ośrodka,
- następnie, obniża się wartość innych aktywów przypisanych do ośrodka, proporcjonalnie do udziału wartości księgowej netto każdego ze składników aktywów w wartości ośrodka.

Na koniec każdego rocznego okresu sprawozdawczego dokonuje się weryfikacji, czy odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ujęty w okresach poprzednich nie powinien zostać częściowo lub w całości odwrócony. Przesłanki wskazujące na konieczność odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w dużej mierze odzwierciedlają przesłanki utworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w okresach poprzednich.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie.

Nie dokonuje się odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości dla wartości firmy.

3.3.9. Zapasy

Zapasy są to aktywa:

- przeznaczone do sprzedaży w toku podstawowej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż lub
- mające postać materiałów, w tym surowców przeznaczonych do zużycia lub przerobu w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Do zapasów zalicza się produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Przez koszty wytworzenia należy rozumieć koszty wsadu i koszty przerobu produktów i półproduktów przypadających na okres ich wytworzenia. Koszty wytworzenia obejmują także alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla normalnego poziomu produkcji.

Do kosztów wytworzenia nie zalicza się:

- kosztów będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- kosztów ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzeniem zapasów do postaci i miejsca, w jakich się znajdują w momencie wyceny,
- kosztów magazynowania produktów, półproduktów i produktów w toku, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- kosztów sprzedaży.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty przydatności ekonomicznej.

Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmuje się według średnioważonych kosztów wytworzenia podobnych pozycji zapasów zarejestrowanych w danym okresie sprawozdawczym.

Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia.

Towary i materiały wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania w zależności od tego, która z kwot jest niższa, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty przydatności ekonomicznej.

Rozchody towarów i materiałów ujmuje się według cen średnioważonych nabycia.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów realizuje się na bieżąco w trakcie rocznego okresu sprawozdawczego. Przecenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania, podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane w wysokości kosztu wytworzenia lub powyżej kosztu wytworzenia. Jeżeli jednak spadek cen materiałów wskazuje na to, że koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

3.3.10. Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących należności wątpliwe.

3.3.11. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymiernymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości. Ekwiwalenty środków pieniężnych stanowią raczej element procesu zarządzania środkami pieniężnymi realizowanego przez jednostkę gospodarczą, nie służą natomiast dokonywaniu inwestycji lub innym celom.

Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

3.3.12. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży są to aktywa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- kierownictwo odpowiedniego poziomu złożyło deklarację sprzedaży,
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie rozliczyć w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o zbyciu,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów jest niewielkie.

Zakwalifikowanie aktywów do tej kategorii następuje w tym okresie sprawozdawczym, w którym kryteria kwalifikacji zostały spełnione. W przypadku spełnienia kryteriów uznawania aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży po zakończeniu okresu sprawozdawczego, nie dokonuje się zmiany klasyfikacji składnika aktywów według stanu na koniec okresu sprawozdawczego poprzedzającego zdarzenie.

Z chwilą przeznaczenia danego składnika aktywów do sprzedaży następuje zaprzestanie naliczania amortyzacji.

Aktywa przeznaczone do sprzedaży (z wyłączeniem aktywów finansowych) wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

W przypadku wzrostu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży w okresie późniejszym ujmowany jest przychód, jednak w wysokości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

3.3.13. Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami aktu założycielskiego Spółki. Kapitał własny obejmuje:

3.3.13.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy stanowi kapitał wniesiony przez akcjonariuszy i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Zadeklarowane lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału. Akcje własne oraz należne wpłaty na poczet kapitału podstawowego pomniejszają wartość kapitału własnego.

3.3.13.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu Spółki lub podwyższeniu kapitału podstawowego zmniejszają kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji, a pozostała ich część prezentowana jest w zyskach zatrzymanych.

3.3.13.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wynika z wyceny i z rozliczenia instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

3.3.13.4. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje wycenę pozycji, które zgodnie z przyjętymi w spółce zasadami odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny, w tym w szczególności:

- zmiany wartości godziwej aktywów finansowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- różnice pomiędzy wartością księgową netto a wartością godziwą nieruchomości na dzień ich przekwalifikowania z nieruchomości zajmowanych przez Spółkę do nieruchomości inwestycyjnych.

3.3.13.5. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- kwoty powstałe z podziału zysku/pokrycia straty,
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- zysk/stratę roku bieżącego,
- skutki błędów (zyski/straty) poprzednich okresów,
- skutki zmian zasad rachunkowości,
- kapitał rezerwowy z tytułu dopłat do kapitału.

Dopłaty bezzwrotne do kapitału lub zwrotne o niepotwierdzonym terminie zwrotu ujmuje się w kapitale własnym w jednostce otrzymującej dopłatę oraz w udziałach i akcjach w jednostce przekazującej dopłatę i traktuje się jako inwestycje.

Dopłaty zwrotne do kapitału ujmuje się w jednostce otrzymującej dopłatę jako zobowiązania krótkoterminowe lub długoterminowe w zależności od terminu zwrotu. W aktywach jednostki przekazującej dopłatę te ujmuje się początkowo w wartości godziwej w należnościach krótkoterminowych lub długoterminowych w zależności od terminu zwrotu, tj. do 12 miesięcy jako należności krótkoterminowe lub powyżej 12 miesięcy jako należności długoterminowe.

3.3.14. Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

3.3.14.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne

Rozliczenia międzyokresowe bierne są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom.

Mimo, iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

3.3.15. Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne.

Spółka tworzy rezerwy w przypadku, gdy na Spółce ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można wiarygodnie oszacować kwotę tego zobowiązania.

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego.

Wysokość utworzonych rezerw jest weryfikowana na koniec okresu sprawozdawczego w celu skorygowania ich do wysokości szacunków zgodnych ze stanem wiedzy na ten dzień. Odwrócenie rezerw następuje w przypadku, gdy przestało być prawdopodobne, że do wypełnienia obowiązku będzie konieczne wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Wykorzystanie rezerw następuje tylko zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały pierwotnie utworzone.

W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wysokość rezerwy ustalana jest na poziomie bieżącej wartości spodziewanych przyszłych wydatków koniecznych do uregulowania zobowiązania. Zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu ujmuje się w ciężar kosztów finansowych przy zastosowaniu metody dyskontowania.

Rezerw nie tworzy się na przyszłe straty operacyjne.

3.3.15. Rezerwy c.d.

Rezerwy tworzy się m.in. na (jeżeli spełnione są wyżej wymienione warunki ujmowania rezerw):

- ryzyko środowiskowe,
- nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia,
- ryzyko gospodarcze,
- koszty programów osłonowych,
- emisje CO₂.

3.3.15.1. Ryzyko środowiskowe

Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntu wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw na rekultywację podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen zanieczyszczenia obiektów, które są dokonywane przez niezależnych ekspertów. Spółka na bieżąco dokonuje rekultywacji skażonych gruntów, co skutkuje wykorzystaniem utworzonych rezerw z tego tytułu.

3.3.15.2. Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy mają prawo do nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych.

Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne (rentowe) są wypłacane jednorazowo w momencie przejścia na emeryturę (rentę). Wysokość odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwę na zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych tworzy się w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą.

Rezerwy odpowiadające wartości bieżącej tych zobowiązań na koniec każdego roku sprawozdawczego są szacowane przez niezależnego aktuarusza i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość. Ujęte rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia, planowanego wzrostu poziomu wynagrodzeń i dotyczą okresu do dnia kończącego rok sprawozdawczy.

3.3.15.3. Ryzyko gospodarcze

Rezerwa na ryzyko gospodarcze jest tworzona po uwzględnieniu wszystkich dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Jeżeli na podstawie takich dowodów występowanie obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego jest bardziej prawdopodobne niż jego brak, Spółka tworzy rezerwę (pod warunkiem, że pozostałe kryteria ujęcia rezerwy zostały spełnione).

Jeżeli występowanie obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego jest mało prawdopodobne, Spółka ujawnia informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba że możliwość rozchodu zasobów stanowiących korzyści ekonomiczne jest znikoma.

3.3.15.4. Koszty programów osłonowych

Rezerwa z tytułu kosztów programów osłonowych (w ramach restrukturyzacji) jest tworzona, gdy Spółka rozpoczęła wdrażanie planu restrukturyzacji lub ogłosiła główne elementy planu restrukturyzacji stronom, na które restrukturyzacja wywrze wpływ, i uczyniła to w sposób na tyle szczegółowy, aby obudzić w nich uzasadnione oczekiwanie, że restrukturyzacja zostanie przeprowadzona. Przy wycenie rezerwy na restrukturyzację uwzględnia się wyłącznie bezpośrednie koszty wynikające z restrukturyzacji, np. zwolnień pracowników (odprawy i odszkodowania), rozwiązania umów dzierżawy, najmu, leasingu, demontażu posiadanego majątku.

3.3.15.5. Koszty emisji CO₂

Spółka tworzy rezerwę na szacowane koszty emisji CO₂ w okresie sprawozdawczym w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

3.3.16. Dotacje rządowe

Przez dotację rządową rozumie się przekazanie Spółce przez rząd, instytucję lub agencję rządową, lub inny podobny organ lokalny, krajowy lub międzynarodowy, środków w zamian za spełnienie przez nią w przeszłości lub przyszłości pewnych warunków związanych z jej działalnością.

Dotacje rządowe są ujmowane jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Jeżeli dotacja dotyczy pozycji kosztowej, wówczas jej wartość kompensuje odpowiednie koszty w momencie ich poniesienia. Nadwyżkę otrzymanej dotacji ponad wartość odpowiednich kosztów ujmuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.

Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość pomniejsza wartość księgową składnika aktywów i jest ujmowana jako przychód na przestrzeni okresu użytkowania składnika aktywów podlegającego amortyzacji poprzez zmniejszone odpisy amortyzacyjne.

3.3.17. Przychody ze sprzedaży

Do przychodów ze sprzedaży (w ramach podstawowej działalności operacyjnej) zalicza się przychody, które dotyczą działalności zasadniczej, tj. działalności, do prowadzenia której Spółka została powołana, które są powtarzalne i nie mają charakteru incydentalnego.

3.3.17.1. Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług

Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług ujmuje się, jeżeli kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, istnieje prawdopodobieństwo, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz wszystkie wspólne koszty można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko i korzyści związane z ich własnością zostało przekazane nabywcy oraz gdy Spółka przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi dobrami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje nad nimi efektywnej kontroli. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych wyrobów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty z tytułu dostaw i usług oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową.

Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody uzyskane z tytułu rozliczenia transakcji instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne korygują wartość przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów i usług.

Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji, tj. wtedy, gdy można ustalić łączną kwotę przychodów z umowy dotyczącej usługi oraz koszty usługi, istnieje prawdopodobieństwo, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne z umowy i stopień realizacji umowy może być określony w wiarygodny sposób.

W przypadku, gdy nie ma możliwości spełnienia tych warunków, przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

3.3.17.2. Przychody z tytułu licencji i tantiem oraz znaku towarowego

Przychody z tytułu licencji i tantiem oraz znaku towarowego powstają na skutek użytkowania przez inne podmioty gospodarcze aktywów Spółki.

Przychody z tytułu licencji i tantiem oraz znaku towarowego ujmuje się stopniowo, odpowiednio do treści umów. Opłaty otrzymywane z góry, dotyczące umów zawartych przez Spółkę w okresie bieżącym, są ujmowane jako przychody przyszłych okresów i rozliczane w okresach sprawozdawczych, w których Spółka uzyskuje korzyści ekonomiczne, zgodnie z treścią umów.

3.3.17.3. Przychody z tytułu franchisingu

Przychody z tytułu franchisingu powstają na skutek dostarczenia stronie nabywającej prawa przez stronę przyjmującą prawa przedmiotu umowy w wyniku zawartej umowy franchisingu.

Przychody z tytułu franchisingu ujmuje się w sposób odzwierciedlający przyczynę obciążenia tymi opłatami np. opłaty stałe ujmowane w miarę świadczenia usług lub korzystania z praw, a sprzedane aktywa po ich dostarczeniu lub po przekazaniu tytułu własności.

3.3.18. Koszty

Do kosztów (w ramach podstawowej działalności operacyjnej) zalicza się koszty, które dotyczą działalności zasadniczej, tj. działalności, do prowadzenia której Spółka została powołana, które są powtarzalne i nie mają charakteru incydentalnego. W szczególności są to koszty pozyskania zasobów, ich przetworzenia i dystrybucji, które w pełni podlegają kontroli Spółki.

3.3.18.1. Koszt własny sprzedaży

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt własny sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług, w tym usług działalności pomocniczej.

3.3.18.2. Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji.

3.3.18.3. Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Spółką jako całością.

3.3.19. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów operacyjnych zalicza się przychody, które w szczególności obejmują zyski z likwidacji i sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych, nadwyżki składników majątku, zwrot opłaconych opłat sądowych, zasądzone kary na korzyść Spółki, nadwyżki otrzymanych dotacji ponad wartość odpowiednich kosztów, nieodpłatnie otrzymane składniki majątkowe, rozwiązywanie odpisów na należności i niektórych rezerw, odszkodowania, przychody z tytułu wyceny i zysk ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych.

Do pozostałych kosztów operacyjnych zalicza się koszty, które w szczególności obejmują straty z tytułu likwidacji i sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych, niedobory składników majątku, opłaty sądowe, kary umowne oraz grzywny pieniężne, kary za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie ochrony środowiska, nieodpłatne przekazania pieniężnych i rzeczowych składników majątku, odpisy aktualizujące aktywa (z wyjątkiem tych, które są ujmowane w kosztach finansowych), odszkodowania, odpisanie środków trwałych w budowie, które nie dały zamierzonego efektu gospodarczego, koszty egzekucji należności i zobowiązań, skutki wyceny nieruchomości inwestycyjnych, stratę ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych.

3.3.20. Przychody i koszty finansowe

Do przychodów z operacji finansowych zalicza się w szczególności zyski ze sprzedaży udziałów, akcji i innych papierów wartościowych, otrzymane dywidendy, uzyskane odsetki z oprocentowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych, lokat terminowych i udzielonych pożyczek, wzrost wartości aktywów finansowych oraz dodatnie różnice kursowe.

Przychody z tytułu dywidend ujmuje się w momencie ustalenia praw akcjonariuszy/udziałowców do ich otrzymania.

Do kosztów operacji finansowych zalicza się w szczególności straty ze sprzedaży udziałów, akcji i papierów wartościowych oraz koszty z tą sprzedażą związane, koszty spowodowane utratą wartości aktywów finansowych, takich jak akcje, papiery wartościowe i odsetki, ujemne różnice kursowe, odsetki od obligacji własnych i innych papierów wartościowych, odsetki z tytułu leasingu finansowego, prowizji od kredytów, pożyczek, gwarancji.

3.3.21. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony podatek dochodowy.

Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres.

Bieżący podatek dochodowy za bieżący i poprzednie okresy ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony. Jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty, to nadwyżkę ujmuje się jako należność.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem ujemnych różnic przejściowych, nierozliczonych strat podatkowych oraz niewykorzystanych ulg podatkowych.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Ujemne różnice przejściowe powodują powstanie kwot pomniejszających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość księgowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona. Ujemne różnice przejściowe powstają, gdy wartość księgowa składnika aktywów jest niższa niż jego wartość podatkowa albo wartość księgowa składnika zobowiązań jest wyższa niż jego wartość podatkowa. Ujemne różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieujętych w księgach jako aktywa lub zobowiązania. Dodatnie różnice przejściowe powodują powstanie kwot zwiększających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość księgowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona.

3.3.21. Podatek dochodowy c.d.

Dodatnie różnice przejściowe powstają, gdy wartość księgowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość podatkowa albo wartość księgowa składnika zobowiązań jest niższa niż jego wartość podatkowa. Dodatnie różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieuwjętymi w księgach jako aktywa lub zobowiązania.

Wartość podatkową ustala się odpowiednio do przewidywanego sposobu wykorzystania aktywów lub rozliczenia zobowiązań.

Nie ujmuje się aktywów ani rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego od różnic przejściowych wynikających z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz nie wpływa w momencie przeprowadzania transakcji na zysk przed opodatkowaniem ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową). Nie ujmuje się rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości firmy, której amortyzacja nie stanowi kosztu uzyskania przychodu.

Wysokość aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na koniec okresu sprawozdawczego przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego, posługując się w tym celu stawkami wynikającymi z ogłoszonych aktów prawnych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych (analiza pod kątem utraty wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na każdy dzień sprawozdawczy).

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku nie podlegają dyskontowaniu.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych bezpośrednio z kapitałem własnym odnosi się również na kapitał własny.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli istnieje możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzania kompensat ujemowanych kwot. Zakłada się, że tytuł prawny istnieje, jeżeli ujemowane kwoty nakładane są przez tę samą władzę podatkową i dotyczą tego samego podatnika, za wyjątkiem kwot dotyczących pozycji opodatkowanych ryczałtem lub w inny podobny sposób, jeżeli przepisy podatkowe nie przewidują możliwości ich potrącenia od podatku ustalonego na zasadach ogólnych.

3.3.22. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję jest obliczany poprzez podzielenie zysku lub straty netto za dany okres, która przypada na zwykłych akcjonariuszy Spółki, przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Rozwodniony zysk na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto za dany okres skorygowanego o zmiany zysku wynikające z zamiany potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe przez skorygowaną średnią ważoną liczbę akcji zwykłych. Zysk lub stratę przypadającą na zwykłych akcjonariuszy Spółki zwiększa się o kwotę dywidend po opodatkowaniu oraz odsetek zaliczonych do danego okresu, odnoszących się do rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych oraz koryguje się o wszelkie inne zmiany przychodów i kosztów, które wynikałyby z zamiany rozwadniających akcji zwykłych na akcje zwykłe.

Przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu okresu rozumie się liczbę akcji na początek danego okresu pomniejszoną o liczbę akcji zwykłych odkupionych i powiększoną o liczbę akcji wyemitowanych w ciągu danego okresu ważoną wskaźnikiem odzwierciedlającym okres występowania tych akcji. Wskaźnik odzwierciedlający okres występowania poszczególnych akcji jest to liczba dni, przez jaką określone akcje występują, do całkowitej liczby dni w danym okresie. W wielu przypadkach uzasadnione jest zastosowanie rozsądnego przybliżenia średniej ważonej.

Przez skorygowaną średnią ważoną liczbę akcji zwykłych rozumie się średnią ważoną liczbę akcji zwykłych powiększoną o średnią ważoną liczbę dodatkowych akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane w momencie zamiany wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe.

Potencjalne akcje zwykłe traktuje się jako rozwadniające wtedy i tylko wtedy, gdy ich konwersja na akcje zwykłe obniżyłaby zysk przypadający na jedną akcję lub podwyższyłaby stratę przypadającą na akcję z działalności kontynuowanej.

3.3.23. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się ze środków pieniężnych i ich ekwiwalentów pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących, jeżeli stanowią integralną część zarządzania środkami pieniężnymi.

3.3.23. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych c.d.

Spółka ujawnia komponenty środków pieniężnych i ich ekwiwalenty oraz prezentuje uzgodnienie kwot zawartych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z odpowiadającymi im pozycjami wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Operacje bezgotówkowe są wyłączone ze sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Otrzymane dywidendy wykazuje się w przepływach pieniężnych z działalności inwestycyjnej.

Wyplacone dywidendy wykazuje się w przepływach pieniężnych z działalności finansowej.

Otrzymane odsetki z tytułu leasingu finansowego, udzielonych pożyczek, krótkoterminowych papierów wartościowych oraz systemu koncentracji środków finansowych (cash pool) wykazuje się w przepływach z działalności inwestycyjnej. Pozostałe otrzymane odsetki wykazuje się w przepływach z działalności operacyjnej.

Zapłacone odsetki i prowizje z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek, cash pool, wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych oraz leasingu finansowego wykazuje się w przepływach z działalności finansowej. Pozostałe zapłacone odsetki wykazuje się w przepływach z działalności operacyjnej.

Otrzymane i zapłacone środki pieniężne z tytułu pozycji, w przypadku których obrót jest szybki, kwoty są znaczne, zaś termin płatności krótki wykazuje się w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w kwotach netto.

Środki pieniężne otrzymane lub zapłacone z tytułu umów terminowych typu futures, forward, umów dotyczących opcji oraz umów zamiany typu swap wykazuje się w przepływach z działalności inwestycyjnej, chyba że umowy są w posiadaniu Spółki z przeznaczeniem handlowym lub wówczas, gdy otrzymane lub zapłacone środki pieniężne zostały zaliczone do działalności finansowej.

Jeżeli umowa jest księgowana jako zabezpieczenie dającej się określić pozycji, przepływy pieniężne z tytułu umowy klasyfikuje się w ten sam sposób co przepływy pieniężne wynikające z pozycji, która jest przezeń zabezpieczana.

3.3.24. Instrumenty finansowe

Instrument finansowy jest to każdy kontrakt, który skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej jednostki i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej jednostki.

3.3.24.1. Ujmowanie i wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Spółka ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Spółka ujmuje standaryzowaną transakcję kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych na dzień zawarcia transakcji.

Spółka wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy:

- wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, albo
- przenosi składnik aktywów finansowych na inną jednostkę.

Spółka wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub część zobowiązania finansowego) wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, tzn. kiedy obowiązek określony w umowie został:

- wypełniony lub
- umorzony lub
- wygasł.

3.3.24.2. Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia, Spółka wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. Do kosztów transakcji zalicza się w szczególności opłaty i prowizje wypłacane agentom (w tym pracownikom działającym w roli sprzedawców), doradcom, pośrednikom i maklerom, opłaty nakładane przez agencje regulacyjne i giełdy oraz podatki i cła. Koszty transakcji nie obejmują natomiast premii lub dyskonta od instrumentów dłużnych, kosztów finansowania, ani też wewnętrznych kosztów administracyjnych, czy kosztów przechowania instrumentów.

3.3.24.2. Wycena aktywów i zobowiązań finansowych c.d.

Dla potrzeb wyceny na koniec okresu sprawozdawczego, lub na inny moment po początkowym ujęciu, Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z czterech kategorii:

- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Niezależnie od cech i celu nabycia, w momencie początkowego ujęcia, Spółka dokonuje klasyfikacji wybranych aktywów finansowych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik aktywów finansowych, który został wyznaczony przez Spółkę przy początkowym ujęciu jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy lub został sklasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, gdyż:

- został nabyty lub zaciągnięty głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, lub
- jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków, lub
- jest instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi).

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Spółka ma zamiar i jest w stanie utrzymać je w posiadaniu do upływu terminu wymagalności.

Pożyczki i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone przez Spółkę jako dostępne do sprzedaży lub niebędące pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy.

3.3.24.2.1. Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej

Spółka wycenia aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące aktywami oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów.

Wartość godziwą aktywów finansowych ustala się:

- dla instrumentów notowanych na aktywnym rynku w oparciu o ostatnie notowania dostępne na koniec okresu sprawozdawczego,
- dla instrumentów dłużnych nienotowanych na aktywnym rynku w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- dla terminowych instrumentów pochodnych (forward) i kontraktów swap w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe (akcje i udziały) nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku, których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona, Spółka wycenia według kosztu, tj. w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczane podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, kwalifikowanego jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujemne się w zysku lub stracie.

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, ujemne się w innych całkowitych dochodach, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych, które ujemne się w zysku lub stracie. W przypadku dłużnych instrumentów finansowych, odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej są ujemne w zysku lub stracie.

3.3.24.2.2. Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Spółka wycenia pożyczki i pozostałe należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do księgowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

3.3.24.2.3. Wycena zobowiązań finansowych według wartości godziwej

Spółka wycenia zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (obejmujące w szczególności instrumenty pochodne niestanowiące instrumentów zabezpieczających), na ostatni dzień okresu sprawozdawczego lub inny moment po początkowym ujęciu w wartości godziwej. Niezależnie od cech i celu nabycia, Spółka, w momencie początkowego ujęcia, dokonuje klasyfikacji wybranych zobowiązań finansowych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. Wartość godziwa zaciągniętego zobowiązania ustalana jest na podstawie bieżącej ceny sprzedaży dla instrumentów notowanych na aktywnym rynku.

W przypadku braku aktywnego rynku, wartość godziwą zobowiązań finansowych ustala się poprzez:

- wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych przeprowadzonych bezpośrednio pomiędzy dobrze poinformowanymi, zainteresowanymi stronami, lub
- odniesienie do bieżącej wartości godziwej innego instrumentu, który jest niemalże taki sam, lub
- analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

3.3.24.2.4. Wycena zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu

Spółka wycenia pozostałe zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy gwarancji finansowych, tj. umowy zobowiązujące Spółkę (wystawcę) do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego, niezakwalifikowane jako zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, wycenia się w wyższej wartości:

- ustalonej zgodnie z zasadami wyceny rezerw,
- wartości początkowej pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowane odpisy amortyzacyjne.

3.3.24.3. Przekwalifikowania

Spółka:

- nie dokonuje przekwalifikowania instrumentu finansowego, w tym instrumentu pochodnego, do lub z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy od momentu ich objęcia lub wyemitowania, jeżeli przy początkowym ujęciu instrument finansowy został wyznaczony przez Spółkę jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, oraz
- może, jeżeli składnik aktywów finansowych nie jest już utrzymywany w celu sprzedaży lub odkupienia go w bliskim terminie (niezależnie od faktu, iż składnik aktywów finansowych mógł zostać nabyty lub zaciągnięty głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie), dokonać przekwalifikowania danego składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jedynie w wyjątkowych okolicznościach. W przypadku pożyczek i należności (jeżeli przy początkowym ujęciu składnik aktywów finansowych nie musiał być sklasyfikowany jako przeznaczony do obrotu) składnik aktywów finansowych może zostać przekwalifikowany z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli jednostka ma zamiar i możliwość utrzymać składnik aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu jego wymagalności.

3.3.24.4. Utrata wartości aktywów finansowych

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Jeśli istnieją obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych w zamortyzowanym koszcie, wówczas Spółka ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w kwocie różnicy pomiędzy wartością księgową danego składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (tj. efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu).

3.3.24.4. Utrata wartości aktywów finansowych c.d.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się i ujmuje jako przychód.

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością księgową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych i ujmuje w zysku lub stracie. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to skumulowane straty powstałe na skutek ujemnej wyceny, ujęte w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, zgodnie z zasadami wyceny aktywów finansowych, wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w zysku lub stracie.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy, kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży, nie poddaje się odwróceniu w zysku lub stracie.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanej straty ujmuje się w zysku lub stracie.

3.3.24.5. Wbudowane instrumenty pochodne

Instrument pochodny jest to instrument finansowy spełniający poniższe warunki:

- jego wartość zmienia się wraz ze zmianą określonej stopy procentowej, ceny instrumentu finansowego, ceny towaru, kursu walutowego, indeksu ceny lub stóp, ratingu kredytowego lub indeksu kredytowego czy też innej zmiennej, przy założeniu, że w przypadku zmiennej niefinansowej, zmienna ta nie jest specyficzna dla strony kontraktu,
- nie wymaga żadnej początkowej inwestycji netto lub wymaga początkowej inwestycji netto mniejszej niż dla innych rodzajów kontraktów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych oraz
- jego rozliczenie nastąpi w przyszłości.

Jeżeli Spółka zawarła kontrakt stanowiący instrument hybrydowy (łączny), którego składnikiem jest wbudowany instrument pochodny, to oddziela go od umowy zasadniczej i ujmuje jako samodzielny instrument pochodny, zgodnie z zasadami określonymi dla inwestycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy spełnia wszystkie poniższe warunki:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego, oraz
- łączny (hybrydowy) instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej nie są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów (tj. instrument pochodny, który jest wbudowany w składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, nie jest wydzielany).

Spółka dokonuje oceny konieczności oddzielenia wbudowanego instrumentu pochodnego od umowy zasadniczej i ujmowania go jako instrumentu pochodnego, gdy staje się po raz pierwszy stroną instrumentu łącznego. Ponowna ocena dokonywana jest jedynie w przypadku, gdy do umowy (instrumentu łącznego) wprowadzane są w terminie późniejszym zmiany w znaczący sposób modyfikujące przepływy pieniężne wymagane umową.

3.3.24.6. Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez Spółkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,

3.3.24.6. Rachunkowość zabezpieczeń c.d.

- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na zysk lub stratę,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

W przypadku, gdy z umowy zasadniczej został wyodrębniony element ryzyka w postaci wbudowanego instrumentu pochodnego, Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych dotyczących tego ryzyka.

Spółka ocenia efektywność zabezpieczenia zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na każdy koniec okresu sprawozdawczego. Spółka dla sprawozdawczości zewnętrznej przyjmuje, że zabezpieczenie jest efektywne, jeżeli rzeczywiste poziomy zabezpieczenia mieszczą się w przedziale od 80% do 125%. Do oceny efektywności zabezpieczenia Spółka wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji. W przypadku, gdy pozycję zabezpieczaną i instrument zabezpieczający charakteryzują identyczne warunki, tj. terminy realizacji, kwoty, zmienne wpływające na ryzyko wartości godziwej lub zmiany przepływów pieniężnych, do oceny efektywności zabezpieczenia stosuje się uproszczone metody analityczne.

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Za uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie Spółka przyjmuje wiążące porozumienie dotyczące wymiany ustalonej ilości zasobów, po ustalonej cenie, w ustalonym terminie lub terminach.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Spółka:

- ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w zysku lub stracie, oraz
- koryguje wartość księgową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w zysku lub stracie (również w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki wyceny odnoszone są w inne całkowite dochody).

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jeśli:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez Spółkę),
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, lub
- Spółka unieważnia powiązanie zabezpieczające.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Planowana transakcja jest to niewiążąca lecz przewidywana przyszła transakcja.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych Spółka:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje w innych całkowitych dochodach, natomiast
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę. Jednakże, jeśli Spółka oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach, ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Spółka wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania.

3.3.24.6. Rachunkowość zabezpieczeń c.d.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jeżeli:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się w zysku lub stracie,
- unieważniono powiązanie zabezpieczające – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone w inne całkowite dochody, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji innych całkowitych dochodów, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji.

Inwestycja netto w jednostce działającej za granicą jest udziałem jednostki sporządzającej sprawozdanie finansowe w aktywach netto tej jednostki.

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmuje się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, stanowiącą efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w innych całkowitych dochodach oraz
- nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszące się do efektywnej części zabezpieczenia, które zostały odniesione w inne całkowite dochody, ujmuje się w zysku lub stracie w momencie zbycia podmiotu zagranicznego.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego związanego z uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem można traktować jako zabezpieczenie wartości godziwej lub jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

3.3.25. Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. W szczególności umowami leasingu są umowy nazwane w polskim kodeksie cywilnym oraz umowy najmu i dzierżawy zawarte na czas określony.

Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi zasadniczo ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę, zalicza się do aktywów leasingobiorcy.

Przez przekazanie ryzyka i korzyści w przypadku umowy leasingu finansowego rozumie się na przykład następujące sytuacje:

- przekazanie prawa własności przed lub w momencie zakończenia umowy,
- leasingobiorca ma możliwość zakupu składnika aktywów za cenę, która – według przewidywań – będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupu składnika będzie mogło zostać zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca skorzysta z tego prawa,
- okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeżeli tytuł prawny nie ulega przeniesieniu,
- wartość bieżąca (zdyskontowana) minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle ile wynosi wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- aktywa mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich skorzystać bez dokonywania w nich większych modyfikacji.

Jeżeli Spółka używa przedmiot leasingu na podstawie umowy leasingu finansowego, przedmiot ten ujmowany jest odpowiednio jako składnik rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych. Wycena przedmiotu leasingu odbywa się według niższej z dwóch wartości: wartości godziwej lub bieżącej (zdyskontowanej) sumy minimalnych opłat leasingowych, stanowiących bieżącą sumę opłat wnoszonych w trakcie okresu leasingu, do uiszczenia których leasingobiorca jest lub może być obowiązany.

3.3.25. Leasing c.d.

Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych ujmowana jest jako zobowiązanie finansowe, z podziałem na część krótkoterminową i długoterminową. Dyskontowanie minimalnych opłat leasingowych oraz ich podział na część odsetkową oraz część dotyczącą spłaty zobowiązania odbywa się przy wykorzystaniu stopy procentowej leasingu tj. stopy, przy której wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, niegwarantowanej wartości końcowej równa się sumie wartości godziwej przedmiotu leasingu oraz kosztów bezpośrednich zawarcia umowy, a w przypadku, gdy jej ustalenie nie jest możliwe, przy wykorzystaniu krańcowej stopy procentowej tj. stopy, jaką leasingobiorca musiałby zapłacić na podstawie podobnej umowy leasingowej lub - jeżeli nie można jej ustalić - stopa procentowa na dzień rozpoczęcia leasingu, przy jakiej leasingobiorca musiałby pożyczyć środki niezbędne do zakupu danego składnika aktywów, na podobny okres i przy podobnych zabezpieczeniach.

Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego oraz zasady ustalania odpisów z tytułu utraty wartości przez aktywa w leasingu finansowym są spójne z zasadami stosowanymi dla aktywów będących własnością Spółki, przy czym przy braku wystarczającej pewności, uzyskania tytułu własności przed końcem okresu leasingu, składnik aktywów amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

Jeżeli Spółka oddała do używania innej jednostce składnik aktywów na podstawie umowy leasingu finansowego, wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości końcowej jest prezentowana jako należności, z podziałem na część krótkoterminową i długoterminową. Dyskontowanie minimalnych opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości końcowej odbywa się poprzez zastosowanie stopy procentowej leasingu.

Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi zasadniczo ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy.

Opłaty leasingowe z leasingu operacyjnego u leasingodawcy ujmowane są jako przychody ze sprzedaży produktów, a u leasingobiorcy jako koszty.

3.3.26. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Warunkowy składnik aktywów jest możliwym składnikiem aktywów, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych oraz którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki.

Aktywów warunkowych nie ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ może to prowadzić do ujęcia dochodu, który nigdy nie zostanie osiągnięty. Jeżeli jednak wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny, Spółka podaje na koniec okresu sprawozdawczego w informacji dodatkowej krótki opis rodzaju aktywów warunkowych oraz, jeśli jest to wykonalne w praktyce, szacuje ich skutki finansowe, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Aktywa warunkowe ocenia się na bieżąco, aby upewnić się, czy zaistniały bieg wydarzeń jest odpowiednio odzwierciedlony w sprawozdaniu finansowym. Jeśli zaistnienie wpływu korzyści ekonomicznych stało się praktycznie pewne, składnik aktywów i odnośny przychód ujmuje się w sprawozdaniu finansowym dotyczącym okresu, w którym nastąpiła zmiana. Jeśli wpływ korzyści ekonomicznych stał się prawdopodobny, Spółka ujawnia informację o istnieniu warunkowego składnika aktywów.

Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki lub
- obecnym obowiązkiem, który powstał na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednak ujawnia się je w sprawozdaniu finansowym, chyba że prawdopodobieństwo wpływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Zobowiązania warunkowe nabyte w drodze połączenia jednostek gospodarczych ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako rezerwy na zobowiązania.

3.3.27. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego są to zdarzenia, zarówno korzystne, jak i niekorzystne, które mają miejsce pomiędzy dniem sprawozdawczym a datą zatwierdzenia sprawozdania finansowego do publikacji. Można wyróżnić dwa rodzaje tych zdarzeń:

- zdarzenia, które dostarczają dowodów na istnienie określonego stanu na dzień sprawozdawczy (zdarzenia następujące po dniu sprawozdawczym wymagające dokonania korekt w prezentowanym jednostkowym sprawozdaniu finansowym) oraz
- zdarzenia, które wskazują na stan zaistniały po dniu sprawozdawczym (zdarzenia następujące po dniu sprawozdawczym niewymagające dokonania korekt w prezentowanym jednostkowym sprawozdaniu finansowym).

4. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie jednostkowego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów.

Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Ich zmiany są ujmowane w okresie, w którym zostały dokonane, jeżeli dotyczą wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeżeli dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i okresów przyszłych.

Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej.

4.1. Profesjonalny osąd

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyk związanych z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 31.

Leasing

Zarząd dokonuje osądu kwalifikując umowy leasingowe jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 8 oraz 32.

4.2. Niepewność szacunków

Szacowane okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Jak opisano w nocie 3.3.5. oraz 3.3.6. Spółka weryfikuje przewidywane okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych co najmniej raz w roku. Efekt weryfikacji w bieżącym roku sprawozdawczym przedstawiono w notach 6 i 7.

Utrata wartości aktywów trwałych

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne poprzez ustalenie wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży lub wartości użytkowej z zastosowaniem właściwej stopy dyskonta, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 12.

Utrata wartości zapasów

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości zapasów zgodnie z notą 3.3.9. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości netto możliwych do uzyskania dla zapasów, które utraciły swoje cechy użytkowe lub przydatność. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 13.

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności. Oszacowania wymaga wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej należności. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 14.

Rezerwy

Jak opisano w nocie 3.3.15. tworzenie rezerw wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego. Dodatkowe informacje dotyczące zastosowanych w bieżącym roku sprawozdawczym założeń i wpływu ich zmian na niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawiono w nocie 20.

Ujęcie przychodów - program lojalnościowy VITAY

Na niezrealizowaną i zapisaną na kontach klientów liczbę punktów VITAY rozpoznawane są przychody przyszłych okresów, które korygują przychody ze sprzedaży detalicznej. Przychody przyszłych okresów szacowane są na podstawie wskaźników udziału punktów, na które wydano nagrody paliwowe i pozapaliwowe, ilości punktów do realizacji w przyszłym okresie oraz bieżącego kosztu punktu w programie VITAY. Dodatkowe informacje o programie VITAY przedstawiono w nocie 23.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane zgodnie z notą 3.3.21. Tworzenie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wymaga dokonania szacunków prognozowanych terminów osiągnięcia i wysokości przyszłych zysków. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 29.2.

Metody wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych

Oszacowanie wartości godziwej instrumentów finansowych polega na zastosowaniu powszechnie stosowanych przez praktyków rynkowych modeli wyceny instrumentów finansowych. Dodatkowe informacje dotyczące zastosowanych założeń i wyników analizy wrażliwości tych założeń przedstawiono w nocie 31.

Zobowiązania warunkowe

Jak opisano w nocie 3.3.26. ujawnianie zobowiązań warunkowych wymaga dokonania szacunków prawdopodobieństwa wypływu korzyści ekonomicznych oraz określenia wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego lub możliwego obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego. Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 34.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

5. Segmenty operacyjne

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach operacyjnych są spójne z polityką rachunkowości Spółki opisaną w nocie 3.3.4. Wyniki segmentów operacyjnych oraz funkcji korporacyjnych to wyniki wygenerowane bez alokacji przychodów i kosztów finansowych oraz kosztów z tytułu podatku dochodowego. Zarząd PKN ORLEN ocenia wyniki finansowe segmentów na podstawie wyniku z działalności operacyjnej segmentu (EBIT) i decyduje o przydziale zasobów.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych. Przychody zewnętrzne segmentu przedstawiane Zarządowi są wyceniane w sposób spójny z zastosowanym w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

5.1. Przychody i wyniki segmentów operacyjnych

za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

	NOTA	Segment Rafineria	Segment Detal	Segment Petrochemia	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	25	61 379 455	19 747 794	7 139 775	81 947	-	88 348 971
Sprzedaż między segmentami		23 817 975	-	3 307 735	71 870	(27 197 580)	-
Przychody ogółem		85 197 430	19 747 794	10 447 510	153 817	(27 197 580)	88 348 971
Koszty operacyjne ogółem		(84 201 913)	(19 208 760)	(9 604 010)	(757 150)	27 197 580	(86 574 253)
Pozostałe przychody operacyjne	27.1.	192 401	93 243	17 735	69 500	-	372 879
Pozostałe koszty operacyjne	27.2.	(95 279)	(166 461)	(1 906)	(73 868)	-	(337 514)
Zysk/(Strata) operacyjna segmentu		1 092 639	465 816	859 329	(607 701)	-	1 810 083
Przychody finansowe	28.1.						1 639 570
Koszty finansowe	28.2.						(785 690)
Zysk przed opodatkowaniem							2 663 963
Podatek dochodowy	29						(536 165)
Zysk netto							2 127 798
Amortyzacja	26.2.	422 631	212 843	342 954	77 514	-	1 055 942
Zwiększenia aktywów trwałych	6	335 965	367 404	187 075	85 743	-	976 187

za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

	NOTA	Segment Rafineria	Segment Detal	Segment Petrochemia	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	25	54 823 726	17 695 991	6 454 132	63 272	-	79 037 121
Sprzedaż między segmentami		21 374 669	-	2 901 326	62 135	(24 338 130)	-
Przychody ogółem		76 198 395	17 695 991	9 355 458	125 407	(24 338 130)	79 037 121
Koszty operacyjne ogółem		(73 857 147)	(17 328 409)	(8 409 004)	(690 290)	24 338 130	(75 946 720)
Pozostałe przychody operacyjne	27.1.	183 897	51 795	23 640	175 826	-	435 158
Pozostałe koszty operacyjne	27.2.	(71 420)	(167 489)	(4 762)	(107 950)	-	(351 621)
Zysk/(Strata) operacyjna segmentu		2 453 725	251 888	965 332	(497 007)	-	3 173 938
Przychody finansowe	28.1.						2 999 717
Koszty finansowe	28.2.						(3 777 208)
Zysk przed opodatkowaniem							2 396 447
Podatek dochodowy	29						(1 010 281)
Zysk netto							1 386 166
Amortyzacja	26.2.	427 469	186 990	309 088	67 858	-	991 405
Zwiększenia aktywów trwałych	6	515 493	228 303	184 614	82 323	-	1 010 733

Zwiększenia aktywów trwałych segmentów operacyjnych oraz funkcji korporacyjnych obejmują zwiększenia nakładów oraz koszty finansowania zewnętrznego.

5.2. Pozostałe informacje segmentowe

5.2.1. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Segment Rafineria	19 247 518	21 044 325
Segment Detal	3 378 639	3 342 511
Segment Petrochemia	6 348 922	6 392 544
Aktywa segmentów	28 975 079	30 779 380
Funkcje Korporacyjne	12 431 890	15 089 703
	41 406 969	45 869 083

w tym:

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

	NOTA	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Segment Rafineria		45 115	-
Aktywa segmentów		45 115	-
Funkcje Korporacyjne		6 519	6 519
	17	51 634	6 519

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych (zawartych w notach 9, 10, 11, 15, 16) oraz aktywów podatkowych (nota 29.2.). Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydziela się na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

5.2.2. Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących

	NOTA	Utworzenie		Odwrócenie	
		ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Segment Rafineria		(33 113)	(12 087)	3 724	26 091
Segment Detal		(44 367)	(103 777)	24 787	21 514
Segment Petrochemia		(869)	(656)	4 852	366
Odpisy aktualizujące segmentów		(78 349)	(116 520)	33 363	47 971
Funkcje Korporacyjne		(44 905)	(73 842)	46 070	58 486
Odpisy aktualizujące ujęte w działalności operacyjnej	13, 27.1, 27.2.	(123 254)	(190 362)	79 433	106 457
Odpisy aktualizujące ujęte w działalności finansowej	28.1, 28.2.	(422 074)	(1 557 937)	4 208	6 693
		(545 328)	(1 748 299)	83 641	113 150

Odpisy aktualizujące w podziale segmentowym ujawnione w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów obejmują odpisy aktualizujące wartość należności, wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania oraz odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących dokonywane było w związku z przeszacowaniem zapasów, wystąpieniem lub wygaśnięciem przesłanek związanych z przeterminowaniem należności, wystąpieniem należności nieściągalnych bądź dochodzeniem ich na drodze sądowej, jak również z utratą wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz akcji i udziałów.

W 2012 roku odpisy dokonane w segmencie rafineria dotyczyły przede wszystkim spadku wartości należności oraz aktualizacji wartości praw majątkowych do energii. Odpisy dokonane w segmencie detal wynikały głównie ze zmian efektywności funkcjonowania poszczególnych stacji paliw, w tym zmian układu komunikacyjnego oraz budowy stacji konkurencyjnych w pobliskim otoczeniu. W funkcjach korporacyjnych ujęto głównie odpisy na należności oraz na majątek wycofany z działalności operacyjnej i materiały zbędne.

W 2012 roku i w 2011 roku odpisy aktualizujące w działalności finansowej dotyczyły głównie utraty wartości akcji AB ORLEN Lietuva.

5.2.3. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży został zaprezentowany według siedziby kraju zleceniodawcy

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Polska		49 771 731	44 776 905
Niemcy		903 878	660 710
Czechy		10 250 880	9 227 788
Litwa, Łotwa, Estonia		22 935 778	21 217 545
Pozostałe kraje		4 486 704	3 154 173
	25	88 348 971	79 037 121

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla zleceniodawców z Danii, Ukrainy i Cypru.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku aktywa trwałe Spółki (ujęte w notach 6, 7, 8) zlokalizowane były na terenie Polski.

5.3. Przychody ze sprzedaży

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Segment Rafineria			
Lekkie destylaty		5 219 877	4 541 065
Średnie destylaty		15 061 612	15 075 001
Frakcje ciężkie		2 933 286	2 178 099
Ropa		34 700 132	29 900 918
Pozostałe		3 464 548	3 128 643
		61 379 455	54 823 726
Segment Detal			
Lekkie destylaty		6 322 365	5 686 876
Średnie destylaty		11 405 717	10 023 752
Pozostałe		2 019 712	1 985 363
		19 747 794	17 695 991
Segment Petrochemia			
Monomery		3 363 172	3 268 378
Aromaty		693 845	654 244
PTA		1 875 273	1 237 102
Pozostałe		1 207 485	1 294 408
		7 139 775	6 454 132
Funkcje korporacyjne		81 947	63 272
	25	88 348 971	79 037 121

5.4. Informacje o wiodących klientach

W 2012 roku i w 2011 roku Spółka uzyskała przychody ze sprzedaży od trzech odbiorców produktów i towarów segmentu rafineria odpowiednio w kwocie 41 904 047 tysięcy PLN i 38 161 191 tysięcy PLN, które indywidualnie przekroczyły poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży. Odbiorcami tymi były jednostki powiązane z PKN ORLEN.

6. Rzeczowe aktywa trwałe

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Grunty	275 195	269 609
Budynki i budowle	6 723 008	6 796 374
Urządzenia techniczne i maszyny	4 332 015	4 206 507
Środki transportu i pozostałe	345 600	367 908
Środki trwałe w budowie	411 963	549 949
	12 087 781	12 190 347

6. Rzeczowe aktywa trwałe c.d.

Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2012	272 083	10 398 237	9 365 001	714 486	579 365	21 329 172
Nakłady inwestycyjne	-	9 404	83 017	8 749	862 649	963 819
Pozostałe zwiększenia	-	2 128	1 970	357	-	4 455
Koszty finansowania zewnętrznego	-	7 991	9 888	408	(5 919)	12 368
Reklasyfikacje	5 129	381 443	532 493	42 786	(988 870)	(27 019)
Sprzedaż	(57)	(1 144)	(2 116)	(662)	-	(3 979)
Likwidacja	(73)	(61 530)	(229 685)	(57 403)	-	(348 691)
Pozostałe zmniejszenia	-	(3 941)	(4 553)	(2 014)	(3 281)	(13 789)
31 grudnia 2012	277 082	10 732 588	9 756 015	706 707	443 944	21 916 336
Skumulowane umorzenie, odpisy aktualizujące i rozliczone dotacje rządowe						
1 stycznia 2012	2 474	3 601 166	5 158 487	346 566	29 416	9 138 109
Amortyzacja	-	448 751	493 338	71 813	-	1 013 902
Pozostałe zwiększenia	-	591	1 399	206	-	2 196
Odpisy aktualizujące	(587)	7 705	138	(6 006)	2 565	3 815
Reklasyfikacje	-	35	(35)	-	-	-
Sprzedaż	-	(972)	(1 857)	(547)	-	(3 376)
Likwidacja	-	(46 211)	(223 459)	(49 111)	-	(318 781)
Pozostałe zmniejszenia	-	(2 158)	(4 018)	(1 826)	-	(8 002)
Dotacje rządowe - rozliczenie	-	64	1	4	-	69
31 grudnia 2012	1 887	4 008 971	5 423 994	361 099	31 981	9 827 932
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2011	269 446	8 066 217	6 832 461	547 462	4 986 665	20 702 251
Nakłady inwestycyjne	-	110	55 903	13 524	891 937	961 474
Pozostałe zwiększenia	-	12 184	1 177	171	34 588	48 120
Koszty finansowania zewnętrznego	-	110 192	120 651	8 726	(190 310)	49 259
Reklasyfikacje	3 002	2 283 583	2 465 258	210 654	(5 134 496)	(171 999)
Sprzedaż	-	(2 557)	(84)	(347)	-	(2 988)
Likwidacja	(181)	(64 416)	(102 682)	(63 015)	-	(230 294)
Pozostałe zmniejszenia	(184)	(7 076)	(7 683)	(2 689)	(9 019)	(26 651)
31 grudnia 2011	272 083	10 398 237	9 365 001	714 486	579 365	21 329 172
Skumulowane umorzenie, odpisy aktualizujące i rozliczone dotacje rządowe						
1 stycznia 2011	2 432	3 166 623	4 784 644	340 574	28 199	8 322 472
Amortyzacja	-	412 649	474 757	67 706	-	955 112
Pozostałe zwiększenia	-	8 530	834	140	-	9 504
Odpisy aktualizujące	42	70 476	4 080	297	1 217	76 112
Reklasyfikacje	-	583	(573)	(10)	-	-
Sprzedaż	-	(2 224)	(62)	(327)	-	(2 613)
Likwidacja	-	(52 571)	(98 713)	(59 390)	-	(210 674)
Pozostałe zmniejszenia	-	(2 964)	(6 481)	(2 428)	-	(11 873)
Dotacje rządowe - rozliczenie	-	64	1	4	-	69
31 grudnia 2011	2 474	3 601 166	5 158 487	346 566	29 416	9 138 109
Dotacje rządowe						
1 stycznia 2012	-	697	7	12	-	716
31 grudnia 2012	-	609	6	8	-	623
1 stycznia 2011	-	-	-	-	-	-
31 grudnia 2011	-	697	7	12	-	716
Wartość księgowa netto						
1 stycznia 2012	269 609	6 796 374	4 206 507	367 908	549 949	12 190 347
31 grudnia 2012	275 195	6 723 008	4 332 015	345 600	411 963	12 087 781
1 stycznia 2011	267 014	4 899 594	2 047 817	206 888	4 958 466	12 379 779
31 grudnia 2011	269 609	6 796 374	4 206 507	367 908	549 949	12 190 347

6. Rzeczowe aktywa trwałe c.d.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe

	NOTA	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
1 stycznia 2012		2 474	184 818	14 765	7 309	29 415	238 781
Utworzenie	27.2.	43	35 172	2 112	265	2 922	40 514
Odwrocenie	27.1.	(630)	(26 644)	(1 640)	(4 958)	(322)	(34 194)
Wykorzystanie		-	(823)	(334)	(1 313)	(35)	(2 505)
		1 887	192 523	14 903	1 303	31 980	242 596
zwiększenia/(zmniejszenia) netto		(587)	7 705	138	(6 006)	2 565	3 815
1 stycznia 2011		2 432	114 342	10 685	7 012	28 198	162 669
Utworzenie	27.2.	289	91 990	5 322	681	2 000	100 282
Odwrocenie	27.1.	(247)	(21 280)	(1 132)	(376)	(783)	(23 818)
Wykorzystanie		-	(234)	(110)	(8)	-	(352)
		2 474	184 818	14 765	7 309	29 415	238 781
zwiększenia netto		42	70 476	4 080	297	1 217	76 112

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych ujmowane jest w pozostałej działalności operacyjnej.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku na wycofane z użytkowania rzeczowe aktywa trwałe został utworzony odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w kwocie odpowiednio 34 897 tysięcy PLN i 42 630 tysięcy PLN.

Pozostałe informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych

	NOTA	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu		1 606 805	1 737 418
Wartość księgowa netto rzeczowych aktywów trwałych wycofanych z użytkowania i niezakwalifikowanych do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		7 658	6 707
Wartość księgowa netto leasingowanych składników aktywów trwałych	32.1.	69 838	61 618

Spółka dokonuje okresowej weryfikacji stosowanych stawek amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, a korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest prospektywnie.

Zastosowanie w 2012 roku okresów użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego z 2011 roku spowodowałoby wzrost amortyzacji o 41 666 tysięcy PLN.

7. Wartości niematerialne

	NOTA	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Patenty, znaki towarowe i licencje		223 007	239 291
Prawa majątkowe	7.2.	380 409	123 500
		603 416	362 791

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie posiadała wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie.

7. Wartości niematerialne c.d.

7.1. Zmiany stanu pozostałych wartości niematerialnych, innych niż wytworzone we własnym zakresie

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2012	510 092	138 080	1 204	649 376
Zwiększenia	581	569 680	-	570 261
Reklasyfikacje	24 241	-	-	24 241
Sprzedaż	-	(17 868)	-	(17 868)
Likwidacja	(458)	(14 580)	(6)	(15 044)
Pozostałe zmniejszenia	(93)	(279 709)	-	(279 802)
31 grudnia 2012	534 363	395 603	1 198	931 164
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące				
1 stycznia 2012	270 801	14 580	1 204	286 585
Amortyzacja	40 840	-	-	40 840
Pozostałe zwiększenia	13	-	-	13
Odpisy aktualizujące	220	15 194	-	15 414
Likwidacja	(435)	(14 580)	(6)	(15 021)
Pozostałe zmniejszenia	(83)	-	-	(83)
31 grudnia 2012	311 356	15 194	1 198	327 748
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2011	363 759	267 686	2 166	633 611
Zwiększenia	15 044	409 917	-	424 961
Reklasyfikacje	137 215	34 768	(180)	171 803
Sprzedaż	-	(204 372)	-	(204 372)
Likwidacja	(5 617)	(15 715)	(779)	(22 111)
Pozostałe zmniejszenia	(309)	(354 204)	(3)	(354 516)
31 grudnia 2011	510 092	138 080	1 204	649 376
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące				
1 stycznia 2011	232 718	15 537	2 166	250 421
Amortyzacja	35 107	-	-	35 107
Pozostałe zwiększenia	8 761	14 758	-	23 519
Odpisy aktualizujące	32	-	-	32
Likwidacja	(5 592)	(15 715)	(789)	(22 096)
Pozostałe zmniejszenia	(225)	-	(173)	(398)
31 grudnia 2011	270 801	14 580	1 204	286 585
Wartość księgowa netto				
1 stycznia 2012	239 291	123 500	-	362 791
31 grudnia 2012	223 007	380 409	-	603 416
1 stycznia 2011	131 041	252 149	-	383 190
31 grudnia 2011	239 291	123 500	-	362 791

Zmiana stanu odpisów aktualizujących pozostałe wartości niematerialne, innych niż wytworzone we własnym zakresie

	NOTA	Patenty, znaki towarowe i licencje	Prawa majątkowe	Razem
1 stycznia 2012		3 023	-	3 023
Utworzenie	27.2.	874	15 194	16 068
Odwrocenie	27.1.	(654)	-	(654)
		3 243	15 194	18 437
zwiększenia netto		220	15 194	15 414
1 stycznia 2011		2 991	-	2 991
Utworzenie	27.2.	32	-	32
		3 023	-	3 023
zwiększenia netto		32	-	32

7. Wartości niematerialne c.d.

Odpisy aktualizujące w 2012 roku dotyczyły głównie utraty wartości nieodpłatnie otrzymanych praw majątkowych do energii w związku z obniżeniem notowań w porównaniu z ceną z dnia ujęcia.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartości niematerialne ujmowane jest w pozostałej działalności operacyjnej.

Pozostałe informacje dotyczące wartości niematerialnych

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Wartość księgowa brutto w pełni amortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu	143 178	157 274
Wartość księgowa netto składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania	5 126	5 152

Spółka dokonuje weryfikacji stosowanych stawek amortyzacji wartości niematerialnych, a korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest prospektywnie.

Zastosowanie w 2012 roku okresów użytkowania składników wartości niematerialnych z roku 2011 spowodowałoby wzrost amortyzacji o 1 165 tysięcy PLN.

Wartość księgowa netto składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania zawiera wydatki związane z rejestracją chemikaliów produkowanych lub importowanych (określonych w Rozporządzeniu nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów) – tzw. REACH (*Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals*). Ponieważ rejestracja jest bezterminowa oraz nieznan jest okres produkcji lub importu poszczególnych chemikaliów przyjęto nieokreślony okres ich użytkowania.

7.2. Prawa majątkowe

7.2.1. Uprawnienia do emisji CO₂

Przydział uprawnień do emisji CO₂ dotyczący poszczególnych instalacji nastąpił na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU II), w związku z przyjętym przez Unię Europejską Protokołem z Kioto z 11 grudnia 1997 roku do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatycznych.

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO₂ (EUA, ERU oraz CER) w 2012 roku

	Ilość (w tonach)	Wartość
Stan na początek okresu	1 976 763	105 436
Otrzymane nieodpłatnie	6 800 240	261 070
Rozliczone za 2011 rok	(5 973 589)	(231 906)
Zakup/(Sprzedaż) netto	7 354 517	179 028
	10 157 931	313 628
Emisja CO ₂ w 2012 roku	5 833 701	192 595

W latach 2010-2011 Spółka zawarła transakcje zabezpieczające cenę zakupu uprawnień w przyszłości. W 2012 roku nastąpił odkup uprawnień do emisji CO₂ a kontrakty forward zostały rozliczone.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia EUA wyniosła 26,28 PLN (co odpowiada 6,43 EUR) (źródło: www.theice.com).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiadała uprawnienia EUA w ilości 9 908 440 ton.

Spółka realizuje w ramach dozwolonego limitu wymiany do 10% przydziału EUA transakcje zakupu tańszych uprawnień ERU z Anwil. Zakupowane uprawnienia ERU w pierwszej kolejności przedstawiane są do umarzania emisji.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiadała zakupione od Anwila uprawnienia ERU w ilości 249 491 ton otrzymane nieodpłatnie przez Anwil w związku ze zrealizowaną w 2008 roku inwestycją na Instalacji Kwasu Azotowego redukującą emisję podtlenków azotu. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia ERU wyniosła 0,49 PLN (co odpowiada 0,12 EUR) przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2012 roku.

7.2.2. Prawa majątkowe do energii

Zmiana stanu posiadanych praw majątkowych do energii w 2012 roku

	Żółte	Czerwone	Fioletowe	Zielone	Razem wartość
	Ilość (w MWh)				
Stan na początek okresu	-	2 257 879	-	-	18 064
Otrzymane nieodpłatnie	741 474	1 630 445	-	-	102 314
Rozliczone za 2011 rok	(3 921)	(108 062)	(621)	(4 552)	(2 687)
Zakup/(Sprzedaż)	5 000	-	3 500	51 801	13 165
Przeklasyfikowanie/zamiana	(360 000)	(470 763)	-	-	(48 881)
Odpisy aktualizujące	-	-	-	-	(15 194)
	382 553	3 309 499	2 879	47 249	66 781

Dodatkowe informacje przedstawiono w nocie 3.3.6.1.

8. Prawa wieczystego użytkowania gruntów

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Stan na początek okresu	89 692	90 812
Zwiększenia	50	-
Reklasyfikacje	2 778	196
Amortyzacja	(1 200)	(1 186)
Likwidacja	(1)	(130)
	91 319	89 692

Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 83) każda osoba fizyczna i prawna (z pewnymi wyjątkami) może wystąpić z żądaniem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, o ile w dniu 13 października 2005 roku była użytkownikiem wieczystym lub jest prawnym następcą takiego użytkownika. Nowelizacja Ustawy weszła w życie 9 października 2011 roku. Nowelizacja Ustawy powinna być rozpatrywana przez leasingobiorcę jako zmiana warunków umowy wymagająca ponownej oceny klasyfikacji leasingu, ze względu na wprowadzenie możliwości żądania przekształcenia prawa wieczystego użytkowania w prawo własności przez osoby prawne. Spółka przeprowadziła stosowne analizy. Ponowna ocena potwierdza obecną klasyfikację umowy wieczystego użytkowania gruntu jako leasingu operacyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka rozpoznała w ewidencji pozabilansowej prawa wieczystego użytkowania gruntów, otrzymane na mocy decyzji administracyjnych w kwocie odpowiednio 888 129 tysięcy PLN i 893 116 tysięcy PLN. Prawa te zostały wycenione według wartości godziwej.

Za 2012 rok i 2011 rok ujęto koszty związane z tymi prawami w kwocie odpowiednio (42 777) tysięcy PLN i (41 232) tysiące PLN.

9. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych

	Siedziba	stan na 31/12/2012	stan na 31/12/2011	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2012	Udział Spółki w kapitale zakładowym / w ogólnej liczbie głosów na 31/12/2011	Podstawowa działalność
Jednostki zależne i współzależne						
AB ORLEN Lietuva	Litwa – Juodeikiai	4 541 790	4 957 834	100%	100%	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna
UNIPETROL a.s.	Republika Czeska – Praha	1 812 882	1 812 882	62,99%	62,99%	zarządzanie aktywami Grupy Unipetrol
ORLEN Deutschland GmbH	Niemcy – Elmshorn	503 803	503 803	100%	100%	zarządzanie aktywami i sprzedaż detaliczna paliw
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	Polska – Płock	453 699	453 699	50%	50%	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin
Anwil S.A.	Polska – Włocławek	399 144	322 108	100%	95,14%	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
Rafineria Trzebinia S.A.	Polska – Trzebinia	109 424	109 424	86,35%	86,35%	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż biopaliw, olejów
Rafineria Nafty Jedlicze S.A.	Polska – Jedlicze	88 366	79 376	100%	89,95%	przerób ropy naftowej, regeneracja olejów przetworzonych, produkcja i sprzedaż baz olejowych, olejów opałowych
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska – Płock	83 631	83 631	100%	100%	handel paliwami płynnymi
Petrolot Sp. z o.o.	Polska - Warszawa	67 220	10 220	100%	51%	usługi tankowania paliwa lotniczego
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska – Kraków	57 144	57 144	51,69%	51,69%	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska – Płock	50 000	50 000	82,46%	82,46%	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfik asfaltowych
Inowrocławskie Kopalnie Soli "SOLINO" S.A.	Polska – Inowrocław	47 879	46 296	100%	98,17%	magazynowanie ropy naftowej, paliw i gazów, wydobycie i dostarczanie solanki
ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	Polska – Płock	40 796	40 796	99,85%	99,85%	usługi kolejowe
ORLEN Transport S.A.	Polska – Płock	39 362	39 362	100%	100%	usługi transportowe
ORLEN PetroTank Sp. z o.o.	Polska – Wieleń	36 246	36 246	100%	100%	dystrybucja i sprzedaż paliw płynnych
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A.	Polska – Płock	31 959	31 959	50%	50%	wynajem nieruchomości na własny rachunek oraz refakturowanie kosztów nośników energii i wody
ORLEN Projekt S.A.	Polska – Płock	27 939	765	99,63%	51%	usługi projektowania w branży rafinerijnej, petrochemicznej, chemicznej, ochrony środowiska, energetycznej
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	Polska - Warszawa	24 950	24 950	100%	100%	poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego
ORLEN Gaz Sp. z o.o.	Polska – Płock	24 824	24 824	100%	100%	sprzedaż hurtowa gazu płynnego, dystrybucja gazu butlowego
ORLEN Eko Sp. z o.o.	Polska – Płock	23 047	23 047	100%	100%	gospodarowanie odpadami, przetwarzanie odpadów niemetalowych
Pozostałe jednostki zależne		73 919	74 137			
Zwrotne dopłaty do kapitału jednostek zależnych		464 997	269 203			
		9 003 021	9 051 706			

Odpisy aktualizujące akcje i udziały w jednostkach powiązanych na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły odpowiednio 3 715 073 tysiące PLN i 3 299 029 tysięcy PLN i dotyczyły głównie utraty wartości akcji AB ORLEN Lietuva.

10. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Akcje notowane	996	690
Wodkan S.A.	982	674
Ideon S.A. (dawniej Centrozap Katowice S.A.)	14	16
Akcje/udziały nienotowane	39 638	39 638
Naftoport Sp. z o.o.	39 502	39 502
Pozostałe	136	136
	40 634	40 328

Odpisy aktualizujące aktywa finansowe dostępne do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły odpowiednio 71 166 tysięcy PLN i 71 478 tysięcy PLN.

11. Pozostałe aktywa długoterminowe

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	28 071	81
forwards walutowe	-	81
swapy towarowe	26 042	-
swapy walutowo - procentowe	2 029	-
Pożyczki udzielone	619 892	682 882
Pozostałe	-	164
Aktywa finansowe	647 963	683 127

12. Utrata wartości aktywów trwałych

Przesłankę do przeprowadzenia testu na utratę wartości aktywów trwałych w 2012 roku stanowiły pogorszenie sytuacji makroekonomicznej, spadek tempa wzrostu gospodarczego, słabsze perspektywy wzrostu wywołane kolejną falą światowego kryzysu, obniżenie dynamiki konsumpcji paliw, utrzymujące się wysokie ceny ropy naftowej i w konsekwencji produktów pochodnych (w tym paliw) oraz wciąż rosnąca presja na marże rafineryjne i petrochemiczne.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku przeprowadzono test na utratę wartości aktywów dla wszystkich zidentyfikowanych ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne.

Na etapie opracowania założeń do przeprowadzenia testu na utratę wartości rozważano zasadność oraz faktyczną możliwość oszacowania wartości godziwej oraz wartości użytkowej poszczególnych aktywów PKN ORLEN S.A. Brak wielu transakcji rynkowych dotyczących aktywów analogicznych do posiadanych przez Spółkę, które pozwalałyby oszacować wiarygodnie ich wartość godziwą powoduje, iż wybór tej metody wyceny nie jest możliwy do zastosowania. Aktualna kapitalizacja giełdowa również nie odzwierciedla wartości godziwej jako wartość uzależniona od wahań na rynku akcji, który w sytuacji kryzysu światowego charakteryzuje się dużą zmiennością. W rezultacie uznano, iż najlepszym odzwierciedleniem faktycznej wartości poszczególnych składników majątku Spółki będzie ich wartość użytkowa.

Analizy te zostały przeprowadzone w oparciu o projekcje finansowe dla lat 2013 - 2017 na bazie opublikowanej Strategii Grupy ORLEN na ten okres przy uwzględnieniu niezbędnych korekt dotyczących głównie poziomu i efektów wydatków inwestycyjnych.

Po okresie 5 lat objętych projekcjami finansowymi przyjęto stałą stopę wzrostu przepływów pieniężnych oszacowaną indywidualnie dla poszczególnych rynków geograficznych na poziomie długoterminowej inflacji.

Prognozy przyszłych wyników finansowych opierają się na szeregu założeń, których część dotycząca czynników makroekonomicznych, w tym: kursy walut, ceny surowców, stopy procentowe, jest poza kontrolą Spółki. Zmiany tych założeń mogą wpłynąć na wyniki testów na utratę wartości aktywów trwałych i w konsekwencji mogą doprowadzić do zmian sytuacji majątkowej oraz wyników finansowych Spółki.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Źródło wskaźników makroekonomicznych niezbędnych do określenia stopy dyskonta stanowiły publikacje prof. Aswatha Damodarana dostępne na dzień 31 grudnia 2012 roku. (źródło: <http://pages.stern.nyu.edu>)

Struktura stóp dyskontowych zastosowanych w ramach testów na utratę wartości aktywów poszczególnych segmentów operacyjnych PKN ORLEN na 31 grudnia 2012

	Czechy			Niemcy	Polska			Litwa	
	Rafineria	Petrochemia	Detal	Detal	Rafineria	Petrochemia	Detal	Rafineria	Detal
Koszt kapitału własnego	10,92%	10,99%	9,53%	7,04%	13,11%	13,19%	11,68%	12,39%	10,84%
Koszt długu po opodatkowaniu	3,37%	3,37%	3,37%	2,39%	5,35%	5,35%	5,35%	5,51%	5,51%
Struktura kapitału	0,62	0,30	1,22	1,22	0,62	0,30	1,22	0,62	1,22
Stopa dyskonta nominalna	8,03%	9,22%	6,15%	4,49%	10,14%	11,36%	8,20%	9,76%	7,91%
Długoterminowa inflacja	2,50%	2,50%	2,50%	1,88%	3,02%	3,02%	3,02%	2,32%	2,32%

12. Utrata wartości aktywów trwałych c.d.

Koszt kapitału własnego jest determinowany dochodowością obligacji rządowych stanowiących element wolny od ryzyka, z uwzględnieniem poziomu premii za ryzyko rynku i segmentu działalności (beta).

Koszt długu obejmuje średni poziom marż kredytowych oraz prognozowaną rynkową wartość pieniądza dla poszczególnych krajów.

12.1. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Dla celów badania utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w projekcjach finansowych przyszłych przepływów pieniężnych uwzględniono niezbędne korekty dotyczące głównie poziomu i efektu wydatków inwestycyjnych.

Okres analizy dla poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne, będących odpowiednikami segmentów wydzielonych w ramach Spółki, został ustalony na podstawie planowanego okresu użytkowania głównych składników majątkowych poszczególnych segmentów.

Dla ośrodków generujących przepływy pieniężne w ramach segmentu rafinerii i petrochemii przyjęto okres użytkowania 25 lat. Dla ośrodków w ramach segmentu detal przyjęto średni okres użytkowania 15 lat.

Po okresie 5 lat objętych projekcjami finansowymi przyjęto stałą stopę wzrostu przepływów pieniężnych oszacowaną indywidualnie dla poszczególnych rynków geograficznych na poziomie długoterminowej inflacji.

Informacje o kwocie utworzenia oraz odwrócenia odpisów aktualizujących w odniesieniu do każdej grupy niefinansowych aktywów trwałych zostały przedstawione w notach 6, 7.

12.2. Utrata wartości akcji i udziałów w jednostkach powiązanych

Dla celów badania utraty wartości akcji i udziałów każda spółka powiązana została potraktowana jako oddzielna jednostka generująca przepływy pieniężne (CGU).

Wyceny przeprowadzono na bazie przepływów pieniężnych z pierwszych pięciu lat projekcji oraz określeniu wartości rezydualnej po tym okresie. W kalkulacjach uwzględniono zmiany kapitału pracującego netto oraz wartość długu netto.

W wyniku tej analizy w 2012 roku utworzono odpis aktualizujący wartość akcji AB ORLEN Lietuva na kwotę (416 044) tysiące PLN.

Powyższy odpis podlega eliminacji w ramach standardowych procedur konsolidacyjnych i nie ma wpływu na skonsolidowane sprawozdania Grupy ORLEN.

Informacje odnośnie aktualnego stanu wartości akcji i udziałów w jednostkach powiązanych zostały przedstawione w notce 9.

13. Zapasy

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Materiały	5 284 578	6 699 775
Półprodukty i produkty w toku	706 474	861 360
Produkty gotowe	3 814 447	2 950 581
Towary	340 903	831 905
Części zamienne	229 069	205 422
Zapasy netto	10 375 471	11 549 043
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	11 557	11 501
Zapasy brutto	10 387 028	11 560 544

13. Zapasy c.d.
Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Stan na początek okresu		11 501	12 200
Utworzenie	5.2.2.	1 476	3 398
Odwrocenie	5.2.2.	(1 420)	(4 097)
		11 557	11 501

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów prezentowane jest w wartości sprzedanych towarów i materiałów.

W dniu 31 stycznia 2012 roku wygała umowa z Maury Sp. z o.o. (zawarta 23 grudnia 2010 roku) dotycząca utrzymywania zapasów ropy na rachunek PKN ORLEN, na bazie której sprzedano część zapasów ropy naftowej za 909 592 tysiące PLN przeliczone kursem z dnia poprzedzającego transakcję (co odpowiada 299 968 tysiącom USD).

W związku z powyższym oraz zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami dotyczącymi utrzymywania zapasów obowiązkowych, PKN ORLEN zakupił ropę naftową posiadaną przez Maury Sp. z o.o. Cena zakupu ropy była zabezpieczona kontraktem terminowym. Rozliczenie transakcji zabezpieczającej pomniejszyło wartość zakupu surowca o 202 707 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia transakcji (co odpowiada 63 283 tysiącom USD).

W wyniku tych działań PKN ORLEN rozpoznał w pierwszym kwartale 2012 roku zakup ropy naftowej o wartości 1 010 450 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia transakcji (co odpowiada 310 767 tysiącom USD). Przeniesienie własności surowca na PKN ORLEN nastąpiło w dniu 31 stycznia 2012 roku po dokonaniu wpłaty pełnej kwoty z tytułu transakcji.

W dniu 28 marca 2012 roku w ramach procesu zmiany formuły utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej przez PKN ORLEN podpisana została z Ashby Sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie, umowa sprzedaży części zapasów oraz umowa zlecenia utworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej.

Na podstawie umowy sprzedaży PKN ORLEN sprzedał spółce Ashby Sp. z o.o. ropę naftową o wartości 1 252 300 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia 28 marca 2012 roku (co odpowiada 402 669 tysiącom USD). Cena surowca została ustalona w oparciu o notowania rynkowe.

Na podstawie umowy utworzenia i utrzymywania zapasów ropy naftowej Ashby Sp. z o.o. będzie świadczył usługę utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy na rachunek PKN ORLEN, zaś PKN ORLEN będzie gwarantował przechowywanie zapasów w dotychczasowej lokalizacji. Umowa utworzenia i utrzymywania zapasów ropy naftowej została zawarta na okres 1 roku, przy czym Spółka uwzględniła możliwość jej przedłużenia na kolejny okres.

W dniu 28 grudnia 2012 roku w ramach procesu zmiany formuły utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej przez PKN ORLEN podpisana została z Whirlwind Sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie, umowa sprzedaży części zapasów oraz umowa zlecenia utworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej.

Na podstawie umowy sprzedaży PKN ORLEN sprzedał spółce Whirlwind ropę naftową o wartości 1 181 698 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia poprzedzającego transakcję (co odpowiada 383 469 tysiącom USD). Cena surowca została ustalona w oparciu o notowania rynkowe.

Na podstawie umowy utworzenia i utrzymywania zapasów ropy naftowej Whirlwind będzie świadczył usługę utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy na rachunek PKN ORLEN, zaś PKN ORLEN będzie gwarantował przechowywanie zapasów w dotychczasowej lokalizacji. Umowa utworzenia i utrzymywania zapasów ropy naftowej została zawarta na okres 13 miesięcy, przy czym Spółka będzie miała możliwość odkupić zapasy ropy naftowej w każdym momencie w trakcie trwania umowy. Po zakończeniu umowy, Whirlwind będzie miał możliwość zbycia zapasów do PKN ORLEN. Strony mogą także uzgodnić możliwość jej przedłużenia na kolejny okres.

Ponadto PKN ORLEN podpisał z Whirlwind umowę, na mocy której Spółka udzieliła Whirlwind krótkoterminowej pożyczki w wysokości 271 791 tysięcy PLN, oprocentowanej według warunków rynkowych. Na dzień publikacji sprawozdania, pożyczka została spłacona.

14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Dostawy i usługi	5 854 815	6 738 417
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	88	873
Zwrotne dopłaty do kapitału	-	8 641
Pozostałe	9 308	7 902
Aktywa finansowe	5 864 211	6 755 833
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	128 377	155 801
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	154 901	123 409
Zaliczki na środki trwałe w budowie	113 864	8 173
Zaliczki na dostawy	7 337	8 713
Rozliczenia międzyokresowe czynne	126 823	153 214
Pozostałe	-	66 298
Aktywa niefinansowe	531 302	515 608
Należności netto	6 395 513	7 271 441
Odpis aktualizujący wartość należności	279 597	266 021
Należności brutto	6 675 110	7 537 462

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w walutach obcych na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły odpowiednio 2 702 401 tysięcy PLN i 3 313 596 tysięcy PLN.

Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w nocie 36.4.

Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 31.6.3.1.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	Nota	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Stan na początek okresu		266 021	277 776
Utworzenie	27.2, 28.2.	71 048	90 912
Odwrócenie	27.1, 28.1.	(46 895)	(84 430)
Wykorzystanie		(10 577)	(18 237)
		279 597	266 021

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej w zakresie należności głównych oraz działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność.

15. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	43 425	204 423
<i>forwardy walutowe</i>	41 912	4 411
<i>swapy towarowe</i>	1 513	200 012
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	-	1 317
<i>forwardy walutowe</i>	-	1 317
Wbudowane instrumenty pochodne	744	179
<i>swapy walutowe</i>	744	179
Pożyczki udzielone	912 725	4
Cash pool	124 655	114 557
	1 081 549	320 480

16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	941 369	3 244 710
Środki pieniężne w drodze	30 810	93 658
Inne aktywa finansowe (bony skarbowe)	-	952 819
	972 179	4 291 187

Składniki środków pieniężnych i ich ekwiwalentów w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych i sprawozdaniu z sytuacji finansowej są tożsame.

17. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Prawa majątkowe do energii	45 115	-
Składniki majątku trwałego	6 519	6 519
	51 634	6 519

W 2012 roku Spółka sklasyfikowała jako przeznaczone do sprzedaży nieodpłatnie otrzymane prawa do energii żółtej, które nie zostały wykorzystane na potrzeby własne.

Składniki majątku trwałego na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmowały głównie budynki i budowle, grunty, urządzenia techniczne i maszyny oraz środki transportu.

W 2012 roku nie wystąpiło utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, natomiast w 2011 roku nastąpiło wykorzystanie i odwrócenie odpisów aktualizujących aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w wartości odpowiednio 1 182 tysiące PLN i 490 tysięcy PLN.

18. Kapitał własny

18.1. Kapitał podstawowy

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym wynosi na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku 534 636 tysięcy PLN i podzielony jest na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Kapitał zakładowy składa się z następujących serii akcji

	Liczba wyemitowanych akcji		Liczba akcji zatwierdzonych do emisji	
	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Seria A	336 000 000	336 000 000	336 000 000	336 000 000
Seria B	6 971 496	6 971 496	6 971 496	6 971 496
Seria C	77 205 641	77 205 641	77 205 641	77 205 641
Seria D	7 531 924	7 531 924	7 531 924	7 531 924
	427 709 061	427 709 061	427 709 061	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa.

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Kapitał zakładowy	534 636	534 636
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	522 999	522 999
	1 057 635	1 057 635

Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

18.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej wynika z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii B, C i D nad ich wartością nominalną.

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058 450	1 058 450
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	168 803	168 803
	1 227 253	1 227 253

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

18.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń obejmuje wycenę i rozliczenie instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń.

Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym, ryzykiem stóp procentowych oraz ryzykiem towarowym wynikającymi z działalności Spółki.

Spółka wyznacza instrumenty pochodne jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, które stanowią efektywną część powiązania zabezpieczającego, ujmują się bezpośrednio w kapitale własnym w pozycji Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń, natomiast nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmują się w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, mogą być przenoszone do:

- sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów lub;
- wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych i w okresach następnych ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów poprzez odpisy amortyzacyjne.

18.4. Zyski zatrzymane

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Kapitał zapasowy	17 692 713	16 306 547
Pozostałe kapitały	883 740	883 740
Zysk netto okresu	2 127 798	1 386 166
	20 704 251	18 576 453

18.5. Propozycja podziału zysku Spółki za 2012 rok

Zgodnie ze strategią PKN ORLEN na lata 2013 - 2017 poziom dywidendy będzie uzależniony od średniego kursu akcji PKN ORLEN za poprzedni rok, z uwzględnieniem realizacji strategicznych celów i zachowaniu bezpiecznych wskaźników finansowych (takich jak dźwignia finansowa netto, wskaźnik dług netto/zysk operacyjny powiększony o amortyzację (EBITDA) i prognoz dotyczących otoczenia makroekonomicznego).

Docelowo poziom dywidendy ma wynieść do 5% średniej rocznej kapitalizacji PKN ORLEN z roku poprzedniego. Powiązanie dywidendy ze średniorocznym kursem akcji uniezależni jej wysokość od chwilowych wahań kursu akcji. Metoda ta nie wiąże także poziomu dywidendy z zyskiem netto, który w branży rafinerijnej podlega dużej zmienności i często zawiera elementy o charakterze niegotówkowym, takie jak przeszacowanie zapasów czy kredytów, przez co nie w pełni odzwierciedla wypracowywane przez Grupę środki pieniężne.

Biorąc pod uwagę średnią kapitalizację PKN ORLEN S.A. w 2012 roku 16 796 135 tysięcy PLN oraz poziomy dźwignia finansowej w wysokości 26,0% i wskaźnika dług netto/EBITDA w wysokości 1,58 Zarząd rekomenduje przeznaczenie zysku netto za rok 2012 w wysokości 2 127 797 966,06 PLN w następujący sposób: kwota 641 563 591,50 PLN tj. 3,82% średniej kapitalizacji Jednostki Dominującej na dywidendę, zaś pozostała kwota, tj. 1 486 234 374,56 PLN na kapitał zapasowy Jednostki Dominującej.

18.6. Podział zysku Spółki za 2011 rok

Na podstawie art. 395 § 2 pkt. 2 Kodeksu spółek handlowych oraz § 7 ust. 7 pkt. 3 Statutu Spółki, Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A., w dniu 30 maja 2012 roku, po zapoznaniu się z wnioskiem Zarządu, postanowiło przeznaczyć zysk za rok 2011 w wysokości 1 386 165 827,51 PLN w całości na kapitał zapasowy Spółki.

18.7. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone jest w skali Grupy Kapitałowej i ma na celu zapewnienie zdolności Grupy do kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy.

Monitorowane są w szczególności następujące wskaźniki:

- dźwignia finansowa netto (dług netto do kapitałów własnych) Grupy Kapitałowej. Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 26,0% oraz 30,2%;
- wskaźnik długu netto do zysku operacyjnego powiększonego o amortyzację. Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 1,58 oraz 1,62;
- poziom dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – poziom dywidendy uzależniony jest od aktualnej sytuacji finansowej Grupy. W latach 2012 i 2011 nie wypłacano dywidend. Politykę dywidend przedstawia nota 18.5.

Dług netto = kredyty i pożyczki długoterminowe + kredyty i pożyczki krótkoterminowe - środki pieniężne i ich ekwiwalenty
Dźwignia finansowa netto = dług netto/kapitał własny (wyliczone wg średniego stanu bilansowego w okresie) x 100%

19. Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Kredyty	5 945 809	9 346 203	219 443	477 120	6 165 252	9 823 323
Pożyczki	-	-	185 721	501 026	185 721	501 026
Dłużne papiery wartościowe	1 022 716	-	898 333	1 342 715	1 921 049	1 342 715
	6 968 525	9 346 203	1 303 497	2 320 861	8 272 022	11 667 064

Spółka opiera swoje finansowanie o zmienne stopy procentowe. W zależności od waluty finansowania są to stopy WIBOR, LIBOR, EURIBOR lub EONIA powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko związane z finansowaniem Spółki oraz zależna jest, w przypadku umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto do EBITDA (wynik operacyjny powiększony o amortyzację).

19.1. Kredyty

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
PLN	879 775	614
EUR	1 999 745	3 385 003
USD	3 285 732	6 437 706
	6 165 252	9 823 323

- według rodzaju stopy procentowej

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
WIBOR	879 775	614
EURIBOR	1 999 745	3 385 003
LIBOR	3 285 732	6 437 706
	6 165 252	9 823 323

Na koniec okresu sprawozdawczego niewykorzystane otwarte linie kredytowe powiększone o należności krótkoterminowe (nota 14) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty przewyższały zobowiązania krótkoterminowe (nota 22) o 7 277 840 tysięcy PLN.

Spółka zabezpiecza przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).

19.1. Kredyty c.d.

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów lub naruszenia innych warunków umów kredytowych.

19.2. Pożyczki

– w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
EUR	185 639	162 261
USD	82	338 765
	185 721	501 026

– według rodzaju stopy procentowej

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
EONIA	185 639	162 261
LIBOR	82	338 765
	185 721	501 026

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiadała zobowiązania z tytułu pożyczek zaciągniętych od ORLEN Finance AB w ramach międzynarodowego systemu koncentracji środków odpowiednio w kwocie 185 721 tysięcy PLN i 501 026 tysięcy PLN.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu pożyczek lub naruszenia innych warunków umów pożyczek.

19.3. Dłużne papiery wartościowe

– w podziale na waluty

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
PLN	1 921 049	1 342 715
	1 921 049	1 342 715

– według rodzaju stopy procentowej

	Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Obligacje o stałym oprocentowaniu		Razem	
	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Wartość nominalna	1 000 000	750 000	908 100	583 000	1 908 100	1 333 000
Wartość księgowa	1 022 716	763 428	898 333	579 287	1 921 049	1 342 715
Termin wykupu	2019-02-27	2012-02-27	2013-05-10	2012-03-09	-	-

20. Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Środowiskowa	229 453	202 493	32 797	32 149	262 250	234 642
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	130 854	125 254	20 829	22 616	151 683	147 870
Ryzyko gospodarcze	-	-	7 725	18 706	7 725	18 706
Koszty programów osłonowych	-	-	28 305	29 692	28 305	29 692
Emisje CO ₂	-	-	192 595	225 679	192 595	225 679
Pozostałe	-	-	118 543	113 339	118 543	113 339
	360 307	327 747	400 794	442 181	761 101	769 928

Zmiana stanu rezerw w 2012 roku

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Rezerwa na emisje CO ₂	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2012	234 642	147 870	18 706	29 692	225 679	113 339	769 928
Utworzenie	49 818	17 497	4 323	-	198 822	44 703	315 163
Wykorzystanie	(22 029)	(13 576)	(10 127)	(1 338)	(231 906)	(3 960)	(282 936)
Odwrocenie	(181)	(108)	(5 177)	(49)	-	(35 539)	(41 054)
	262 250	151 683	7 725	28 305	192 595	118 543	761 101

Zmiana stanu rezerw w 2011 roku

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Rezerwa na emisje CO ₂	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2011	266 559	141 419	15 700	35 322	338 018	78 605	875 623
Utworzenie	-	17 523	12 667	682	246 219	70 256	347 347
Wykorzystanie	(25 985)	(11 072)	(4 308)	(6 312)	(354 204)	(28 340)	(430 221)
Odwrocenie	(5 932)	-	(5 353)	-	(4 354)	(7 182)	(22 821)
	234 642	147 870	18 706	29 692	225 679	113 339	769 928

20.1. Rezerwa środowiskowa

Spółka jest prawnie zobowiązana do rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładu produkcyjnego w Płocku, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.

W 2012 roku wartość rezerwy środowiskowej wzrosła głównie w wyniku zwiększenia współczynnika częstotliwości występowania procesów remediacji na stacjach paliw oraz wyraźnego wzrostu średniego kosztu remediacji stacji paliw. Rezerwa środowiskowa na bazie poprzednich założeń byłaby niższa o 9 369 tysięcy PLN.

Dodatkowe informacje dotyczące dokonywania szacunków na ryzyko środowiskowe zostały przedstawione w notcie 3.3.15.1.

20.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w 2012 roku

	NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Razem
1 stycznia 2012		88 919	58 951	147 870
Koszty bieżącego zatrudnienia		5 388	1 704	7 092
Koszty odsetek		4 095	2 787	6 882
Zyski i straty aktuarialne netto		6 142	(3 205)	2 937
Wyplacone świadczenia		(10 823)	(2 275)	(13 098)
	20	93 721	57 962	151 683

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w 2011 roku

	NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Razem
1 stycznia 2011		83 817	57 602	141 419
Koszty bieżącego zatrudnienia		4 996	1 455	6 451
Koszty odsetek		4 509	3 132	7 641
Zyski i straty aktuarialne netto		4 264	(471)	3 793
Wyplacone świadczenia		(8 667)	(2 767)	(11 434)
	20	88 919	58 951	147 870

20.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia c.d.

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku jest tożsama z wartością bieżącą.

stan na	NOTA	Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu wyżej wymienionych świadczeń
31/12/2012	20	151 683
31/12/2011	20	147 870
31/12/2010		141 419
31/12/2009		130 064
31/12/2008		139 917

Łączna kwota kosztów ujętych w zysku lub stracie

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Koszty bieżącego zatrudnienia	(7 092)	(6 451)
Koszty odsetek	(6 882)	(7 641)
Zyski i straty aktuarialne netto	(2 937)	(3 793)
	(16 911)	(17 885)

Koszty świadczeń pracowniczych ujęte zostały w kosztach ogólnego zarządu.

W 2012 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze uległa zmianie w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2011 byłaby wyższa o 17 948 tysięcy PLN.

Do aktualizacji rezerwy na świadczenia pracownicze na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka przyjęła następujące założenia aktuarialne: stopa dyskonta: 4%, przewidywana inflacja: 2,7 % w roku 2013 oraz 2,5% w pozostałych latach oraz stopa wzrostu wynagrodzeń w Spółce 0% w latach 2013 - 2017 i 2,5% w kolejnych latach.

W oparciu o obowiązujące przepisy prawne, Spółka ma obowiązek odprowadzać składki do państwowych programów ubezpieczeń emerytalnych i rentowych. Wydatki te ujmują się jako koszty świadczeń pracowniczych. Spółka nie ma innych obowiązków w powyższym zakresie.

Dodatkowe informacje dotyczące programu wypłat nagród jubileuszowych i świadczeń po okresie zatrudnienia zostały przedstawione w notce 3.3.15.2.

20.3. Rezerwa na ryzyko gospodarcze

Zmniejszenie stanu rezerw na ryzyko gospodarcze w 2012 roku wynikało głównie z weryfikacji statusu postępowań administracyjnych i sądowych dotyczących spornych kwestii użytkowania gruntów.

20.4. Rezerwa na koszty programów osłonowych

W związku z przeprowadzanymi w Spółce procesami restrukturyzacji, uruchomiono programy osłonowe dla pracowników. W ramach tych programów pracownicy, z którymi w wyniku prowadzonych działań restrukturyzacyjnych rozwiązano bądź rozwiąże się stosunek pracy za porozumieniem stron z przyczyn nie dotyczących pracownika, otrzymują dodatkowe odprawy oraz możliwość skorzystania z pakietu szkoleń.

Pracownicy, którzy zmienili miejsce świadczenia pracy, z inicjatywy pracodawcy, w uzasadnionych przypadkach mogli skorzystać z pakietu relokacyjnego obejmującego środki na zagospodarowanie oraz zwrot kosztów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania.

W 2012 roku nie uległy zmianie założenia do wyliczenia wartości rezerwy na koszty programów osłonowych w porównaniu z rokiem poprzednim.

20.5. Rezerwa na emisję CO₂

Spółka tworzy rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO₂. Koszty utworzenia rezerw są kompensowane rozliczeniem salda przychodów przyszłych okresów z tytułu nieodpłatnie otrzymanych uprawnień do emisji CO₂. Opis stosowanych zasad rachunkowych w tym zakresie przedstawiono w notach 3.3.6.1. oraz 31.6.3.4.

20.6. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na zobowiązania podatkowe w kwocie odpowiednio 45 799 tysięcy PLN i 45 037 tysięcy PLN oraz rezerwy na negatywne wyniki spraw sądowych w kwocie odpowiednio 32 414 tysięcy PLN i 14 516 tysięcy PLN.

21. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	71 323	113 602
swapy procentowe	58 963	113 602
swapy walutowo - procentowe	12 360	-
Leasing finansowy	62 304	56 832
Zobowiązania finansowe	133 627	170 434

22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Dostawy i usługi	6 287 621	8 558 341
Zobowiązania inwestycyjne	527 941	449 201
Leasing finansowy	13 282	9 975
Zadeklarowane dopłaty do kapitału	-	66 298
Pozostałe	87 176	60 198
Zobowiązania finansowe	6 916 020	9 144 013
Wynagrodzenia	100 928	98 206
Oplata środowiskowa	9 524	10 290
Fundusze specjalne	5 729	5 729
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	986 437	1 111 839
Podatek od towarów i usług	517 712	580 881
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	19 156	16 569
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu urlopów pracowników	19 559	15 000
Pozostałe	10 541	15 509
Zobowiązania niefinansowe	1 669 586	1 854 023
	8 585 606	10 998 036

Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w nocie 31.6.3.1. Zobowiązania niefinansowe dotyczą rozrachunków w PLN.

23. Przychody przyszłych okresów

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Program VITAY	74 684	72 632
Dotacje rządowe	60 213	39 956
Pozostałe	2 451	5 835
	137 348	118 423

Program VITAY jest programem lojalnościowym dla klientów indywidualnych, który funkcjonuje na rynku polskim od 14 lutego 2001 roku. Klienci dokonując zakupów w ramach programu otrzymują punkty VITAY, które następnie mogą wymienić na nagrody rzeczowe lub rabat przy zakupie wybranych produktów, także paliwa. (źródło: <http://www.vitay.pl>)

Dodatkowe informacje dotyczące programu VITAY zostały przedstawione w nocie 4.2.

23.1. Dotacje rządowe

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Nieodpłatne uprawnienia do emisji CO ₂	60 180	39 938
Pozostałe	33	18
	60 213	39 956

24. Pozostałe zobowiązania finansowe

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	85 521	109 761
forwards walutowe	183	107 220
swapy procentowe	-	1 507
swapy towarowe	85 338	1 034
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	-	229 526
forwards walutowe	-	223 589
swapy towarowe	-	5 937
Wbudowane instrumenty pochodne	98	7 240
swapy walutowe	98	7 240
Cash pool	271 768	338 765
	357 387	685 292

25. Przychody ze sprzedaży

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Sprzedaż produktów	48 940 086	44 030 078
Sprzedaż usług	379 784	386 100
Przychody ze sprzedaży produktów i usług netto	49 319 870	44 416 178
Sprzedaż towarów	36 556 895	34 313 435
Sprzedaż materiałów	2 472 206	307 508
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów netto	39 029 101	34 620 943
	88 348 971	79 037 121

26. Koszty działalności operacyjnej

26.1. Koszt własny sprzedaży

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	(45 093 148)	(39 069 675)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(38 660 614)	(34 257 944)
	(83 753 762)	(73 327 619)

26.2. Koszty według rodzaju

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Zużycie materiałów i energii		(44 477 305)	(38 173 644)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		(38 660 614)	(34 257 944)
Usługi obce		(2 196 894)	(2 086 467)
Świadczenia pracownicze	26.3.	(644 162)	(612 048)
Amortyzacja	6,7,1,8	(1 055 942)	(991 405)
Podatki i opłaty		(348 339)	(302 450)
Pozostałe		(530 204)	(527 679)
		(87 913 460)	(76 951 637)
Zmiana stanu zapasów		708 980	486 310
Świadczenia na własne potrzeby		292 713	166 986
Koszty operacyjne		(86 911 767)	(76 298 341)
Koszty sprzedaży		2 065 565	1 947 915
Koszty ogólnego zarządu		754 926	671 186
Pozostałe koszty operacyjne	27.2.	337 514	351 621
Koszt własny sprzedaży		(83 753 762)	(73 327 619)

W 2012 roku i w 2011 roku w kosztach usług obcych rozpoznano koszty nakładów na prace badawczo-rozwojowe w kwocie odpowiednio (23 652) tysiące PLN i (7 851) tysięcy PLN.

26.3. Koszty świadczeń pracowniczych

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Wynagrodzenia		(524 556)	(502 671)
Przyszłe świadczenia		(3 813)	(6 451)
Ubezpieczenia społeczne		(85 502)	(74 006)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników		(30 291)	(28 920)
	26.2.	(644 162)	(612 048)

Przyszłe świadczenia obejmują zmianę stanu rezerw na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne.

27. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

27.1. Pozostałe przychody operacyjne

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		13 501	41 878
Odwrocenie rezerw		40 944	17 981
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności	14	43 165	78 052
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		34 848	24 308
Kary, grzywny i odszkodowania		23 226	97 200
Pozostałe		217 195	175 739
		372 879	435 158

W 2012 roku i w 2011 roku w pozycji pozostałe Spółka rozpoznała głównie efekt ujęcia praw majątkowych do energii w związku ze spełnieniem przez PKN ORLEN wymagań związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji w kwocie odpowiednio 130 032 tysiące PLN i 21 045 tysięcy PLN.

Ponadto pozycja pozostałe w 2012 roku i 2011 roku obejmuje aktualizację wysokości rezerwy na szacowane koszty emisji CO₂ w wysokości odpowiednio 48 513 tysięcy PLN i 130 591 tysięcy PLN.

27.2. Pozostałe koszty operacyjne

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		(45 764)	(34 992)
Utworzenie rezerw		(83 061)	(40 562)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	14	(65 196)	(86 650)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(56 582)	(100 314)
Koszty z tytułu szkód i awarii		(13 586)	(8 926)
Pozostałe		(73 325)	(80 177)
		(337 514)	(351 621)

W 2012 roku i w 2011 roku pozycja pozostałe obejmowała głównie efekty aktualizacji rezerw na emisje CO₂ oraz rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych i koszty likwidacji składników majątku obrotowego w kwocie odpowiednio (37 544) tysiące PLN oraz (51 935) tysięcy PLN.

Dodatkowe informacje dotyczące odpisów aktualizujących przedstawiono w notach 6, 7.1., 12 oraz 14.

28. Przychody i koszty finansowe

28.1. Przychody finansowe

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Odsetki		153 748	68 774
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych		1 248 718	-
Dywidendy		173 085	400 702
Zysk ze zbycia akcji		-	2 506 611
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych		42 586	8 871
Odwroćenie odpisów aktualizujących wartość należności	5.2.2.14	3 730	6 378
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	5.2.2.	478	315
Pozostałe		17 225	8 066
		1 639 570	2 999 717

28.2. Koszty finansowe

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Odsetki		(345 198)	(328 979)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych		-	(1 583 487)
Strata ze zbycia akcji i udziałów		(202)	(453)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych		(14 933)	(301 798)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności	5.2.2.14	(5 852)	(4 262)
Utworzenie odpisów aktualizujących akcje w jednostkach powiązanych	5.2.2.12.2.	(416 044)	(1 552 852)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	5.2.2.	(172)	(815)
Pozostałe		(3 289)	(4 562)
		(785 690)	(3 777 208)

Utworzenie odpisów aktualizujących akcje w jednostkach powiązanych w 2012 roku i w 2011 roku dotyczy AB ORLEN Lietuva.

Zgodnie z MSR 23 Koszty finansowania zewnętrznego Spółka kapitalizuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia te koszty finansowania zewnętrznego, które można przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów trwałych. W 2012 roku i 2011 roku kwota aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego wyniosła odpowiednio (12 368) tysięcy PLN i (49 259) tysięcy PLN. Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2012 rok i 2011 rok wyniosła odpowiednio 2,98% i 3,10%.

29. Podatek dochodowy

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków lub strat		
Podatek dochodowy bieżący	(272 226)	(804 464)
Podatek odroczony	(263 939)	(205 817)
	(536 165)	(1 010 281)
Obciążenie podatkowe wykazane w składnikach innych całkowitych dochodów		
Instrumenty zabezpieczające	12 787	18 411
	12 787	18 411
	(523 378)	(991 870)

29.1. Różnice pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków lub strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Zysk przed opodatkowaniem	2 663 963	2 396 447
Podatek dochodowy obliczony odpowiednio w 2012 i 2011 roku według obowiązującej stawki	(506 153)	(455 325)
Odpis aktualizujący na akcje AB ORLEN Lietuva	(79 048)	(623 700)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat poprzednich	(5 608)	702
Otrzymane dywidendy	32 727	76 685
Otrzymane nieodpłatnie prawa majątkowe do energii	23 859	4 005
Rezerwy niestanowiące kosztu uzyskania przychodu	5 071	59
Odpisy aktualizujące wartość należności	3 210	(2 400)
Pozostałe	(10 223)	(10 307)
Podatek dochodowy	(536 165)	(1 010 281)
Efektywna stawka podatku	20%	42%

29.2. Podatek odroczony

Zmiana stanu aktywów/rezerw netto na podatek odroczony

	STAN NA 31/12/2011	Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków lub strat	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	STAN NA 31/12/2012
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	67 648	(272)	-	67 376
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	159 377	44 955	-	204 332
Niezrealizowane różnice kursowe	249 307	(185 567)	-	63 740
Wycena instrumentów finansowych	48 284	(44 978)	12 787	16 093
Pozostałe	31 455	6 453	-	37 908
	556 071	(179 409)	12 787	389 449
Rezerwy na podatek odroczony				
Ulga inwestycyjna	48 343	(4 903)	-	43 440
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową a podatkową środków trwałych	433 133	96 325	-	529 458
Nadwyżka aportu nad wartością objętych udziałów	42 870	-	-	42 870
Pozostałe	20 445	(6 892)	-	13 553
	544 791	84 530	-	629 321
	11 280	(263 939)	12 787	(239 872)

30. Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Zmiana stanu pozostałych aktywów długoterminowych i należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	911 092	(2 060 296)
Zmiana stanu należności inwestycyjnych z tytułu:	(1 859)	668 952
zaliczek na środki trwałe w budowie	105 691	(20 731)
sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych	(1 005)	(16 596)
sprzedaży finansowych aktywów trwałych	(100)	(100)
zwrotnych dopłat do kapitału	(74 939)	59 218
udzielonych pożyczek długoterminowych	(62 990)	643 279
otrzymanych nieodpłatnie praw majątkowych do energii	31 484	3 882
Zmiana stanu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	27 990	81
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych dotyczących prowizji bankowych	(13 153)	34 109
Pozostałe	(4 489)	(1 524)
Zmiana stanu należności w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	919 581	(1 358 678)
Zmiana stanu zapasów zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	1 173 572	(4 098 256)
Reklasyfikacja zapasów z/na rzeczowe aktywa trwałe	10 139	14 322
Zmiana stanu zapasów w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	1 183 711	(4 083 934)
Zmiana stanu zobowiązań pozostałych zobowiązań długoterminowych i zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(2 449 237)	1 079 654
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych z tytułu:	(12 442)	213 135
nakładów inwestycyjnych	(78 740)	279 433
zadeklarowanych zwrotnych dopłat do kapitału	66 298	(66 298)
Zmiana stanu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	42 279	(113 602)
Zmiana stanu zobowiązań finansowych z tytułu leasingu finansowego	(9 124)	(11 755)
Pozostałe	5 509	(7 362)
Zmiana stanu zobowiązań w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(2 423 015)	1 160 070
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	(8 827)	(105 695)
Wykorzystanie rezerwy na emisję CO ₂ z roku poprzedniego	231 906	354 204
Wykorzystanie rezerwy na prawa majątkowe do energii z roku poprzedniego	2 687	-
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	225 766	248 509

Pozostałe korekty w przepływach pieniężnych z działalności operacyjnej

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia do emisji CO ₂	(261 070)	(391 853)
Otrzymane nieodpłatnie prawa majątkowe do energii	(130 032)	(21 945)
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów	18 925	53 814
Pozostałe	(8 520)	6 719
	(380 697)	(353 265)

31. Instrumenty finansowe

31.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

stan na 31 grudnia 2012 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty finansowe zabezpieczające	
Akcje notowane	10	-	-	996	-	996
Akcje/udziały nienotowane	10	-	-	39 638	-	39 638
Dostawy i usługi	14	-	5 854 815	-	-	5 854 815
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	14	-	88	-	-	88
Pożyczki udzielone	11,15	-	1 532 617	-	-	1 532 617
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	11,15	744	-	-	71 496	72 240
Środki pieniężne	16	-	972 179	-	-	972 179
Cash pool	15	-	124 655	-	-	124 655
Pozostałe	14	-	9 308	-	-	9 308
		744	8 493 662	40 634	71 496	8 606 536

stan na 31 grudnia 2011 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty finansowe zabezpieczające	
Akcje notowane	10	-	-	690	-	690
Akcje/udziały nienotowane	10	-	-	39 638	-	39 638
Dostawy i usługi	14	-	6 738 417	-	-	6 738 417
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	14	-	873	-	-	873
Pożyczki udzielone	11,15	-	682 886	-	-	682 886
Zwrotne dopłaty do kapitału	14	-	8 641	-	-	8 641
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	11,15	1 496	-	-	204 504	206 000
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	16	-	4 291 187	-	-	4 291 187
Cash pool	15	-	114 557	-	-	114 557
Pozostałe	14	-	8 066	-	-	8 066
		1 496	11 844 627	40 328	204 504	12 090 955

Zobowiązania finansowe

stan na 31 grudnia 2012 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	
Dłużne papiery wartościowe	19.3.	-	1 921 049	-	-	1 921 049
Kredyty	19.1.	-	6 165 252	-	-	6 165 252
Pożyczki	19.2.	-	185 721	-	-	185 721
Leasing finansowy	21,22	-	-	-	75 586	75 586
Dostawy i usługi	22	-	6 287 621	-	-	6 287 621
Zobowiązania inwestycyjne	22	-	527 941	-	-	527 941
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	21,24	98	-	156 844	-	156 942
Cash pool	24	-	271 768	-	-	271 768
Pozostałe	22	-	87 176	-	-	87 176
		98	15 446 528	156 844	75 586	15 679 056

31.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych c.d.

stan na 31 grudnia 2011 roku

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	
Dłużne papiery wartościowe	19.3.	-	1 342 715	-	-	1 342 715
Kredyty	19.1.	-	9 823 323	-	-	9 823 323
Pozyczki	19.2.	-	501 026	-	-	501 026
Leasing finansowy	21.22	-	-	-	66 807	66 807
Dostawy i usługi	22	-	8 558 341	-	-	8 558 341
Zobowiązania inwestycyjne	22	-	449 201	-	-	449 201
Zadeklarowane dopłaty do kapitału	22	-	66 298	-	-	66 298
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	21.24	236 766	-	223 363	-	460 129
Cash pool	24	-	338 765	-	-	338 765
Pozostałe	22	-	60 198	-	-	60 198
		236 766	21 139 867	223 363	66 807	21 666 803

31.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

za rok zakończony 31 grudnia 2012

	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych						Razem
		Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pozyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	
Przychody finansowe z tytułu odsetek	28	-	153 748	-	-	-	-	153 748
Koszty finansowe z tytułu odsetek	28	-	(2 109)	-	(285 496)	(53 918)	(3 675)	(345 198)
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	28	-	(385 874)	-	1 626 156	9 270	2	1 249 554
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności i pożyczki ujęte w:								
- pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	27	-	(10 381)	-	-	-	-	(10 381)
- przychodach/kosztach finansowych	28	-	(2 128)	-	-	-	-	(2 128)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	28	27 651	-	-	-	2	-	27 653
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	28	-	-	306	-	-	-	306
Dywidendy	28	-	-	1 419	-	-	-	1 419
Pozostałe	28	-	17 225	-	(3 283)	-	-	13 942
		27 651	(229 519)	1 725	1 337 377	(44 646)	(3 673)	1 088 915
pozostałe, niepodlegające MSSF 7								
Dywidendy od jednostek powiązanych, w tym:	28							170 830
różnice kursowe zrealizowane	28							(836)
Sprzedaż akcji w jednostkach powiązanych	28							(202)
Odpisy aktualizujące akcje w jednostkach powiązanych	28							(416 044)
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności ujęte w:								
- pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	27							(11 650)
								(257 066)

31.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów c.d.

za rok zakończony 31 grudnia 2011

	NOTA	Kategorie instrumentów finansowych						Razem
		Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty finansowe zabezpieczające	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	
Przychody finansowe z tytułu odsetek	28	-	68 774	-	-	-	-	68 774
Koszty finansowe z tytułu odsetek	28	-	(951)	-	(271 715)	(53 009)	(3 304)	(328 979)
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	28	-	493 595	-	(2 159 880)	79 907	(9)	(1 586 387)
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności i pożyczki ujęte w:								
- pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	27	-	(8 654)	-	-	-	-	(8 654)
- przychodach/kosztach finansowych	28	-	2 109	-	-	-	-	2 109
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	28	(292 117)	-	-	-	(810)	-	(292 927)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	28	-	-	(500)	-	-	-	(500)
Dywidendy	28	-	-	1 277	-	-	-	1 277
Pozostałe	28	-	3 511	-	-	-	-	3 511
		(292 117)	558 384	777	(2 431 595)	26 088	(3 313)	(2 141 776)
pozostałe, niepodlegające MSSF 7								
Dywidendy od jednostek powiązanych w tym:	28							402 325
- różnice kursowe zrealizowane	28							2 900
Sprzedaż akcji w jednostkach powiązanych	28							2 506 611
Odpisy aktualizujące akcje w jednostkach powiązanych	28							(1 552 852)
Zysk/(strata) ze zbycia akcji /udziałów	28							(453)
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności ujęte w:								
- pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych	27							56
								1 355 687

31.3. Koszty finansowe z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych

	NOTA	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Akcje notowane	28.2.	(172)	(815)
Dostawy i usługi	28.2.	(5 852)	(4 262)
		(6 024)	(5 077)

31.4. Wartość godziwa instrumentów finansowych

NOTA	STAN NA 31/12/2012		STAN NA 31/12/2011	
	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa
Aktywa finansowe				
Akcje notowane	10	996	690	690
Akcje/udziały nienotowane	10, 31.4.1.	-	-	39 638
Dostawy i usługi	14	5 854 815	6 738 417	6 738 417
Sprzedaż niefinansowych aktywów trwałych	14	88	873	873
Pożyczki udzielone	11,15	1 533 465	684 330	682 886
Zwrotne dopłaty do kapitału	14	-	8 641	8 641
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	11,15	72 240	206 000	206 000
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	16	972 179	4 291 187	4 291 187
Cash pool	15	124 655	114 557	114 557
Pozostałe	14	9 308	8 066	8 066
		8 567 746	12 052 761	12 090 955
Zobowiązania finansowe				
Dłużne papiery wartościowe	19.3.	1 923 173	1 342 729	1 342 715
Kredyty	19.1.	6 167 240	9 829 086	9 823 323
Pożyczki	19.2.	185 721	501 026	501 026
Leasing finansowy	21,22	66 396	58 315	66 807
Dostawy i usługi	22	6 287 621	8 558 341	8 558 341
Zobowiązania inwestycyjne	22	527 941	449 201	449 201
Zadeklarowane dopłaty do kapitału	22	-	66 298	66 298
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	21,24	156 942	460 129	460 129
Cash pool	24	271 768	338 765	338 765
Pozostałe	22	87 176	60 198	60 198
		15 673 978	21 664 088	21 666 803

31.4.1. Instrumenty finansowe, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiadała akcje/udziały nienotowane w spółkach, dla których nie jest możliwe sporządzenie wiarygodnej wyceny wartości godziwej. Dla spółek tych nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach. Wartości akcji i udziałów ujęte zostały w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki w kwocie 39 638 tysięcy PLN według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Na koniec okresu sprawozdawczego nie ma wiążących decyzji w zakresie sposobu i terminu zbycia tych aktywów.

31.4.2. Metody wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych prezentowanych w jednostkowym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Spółka wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków. W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego Spółka nie dokonywała zmian metod wyceny instrumentów pochodnych.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa, w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania, w przypadku wyceny ujemnej. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę roku sprawozdawczego.

Wartość godziwa akcji notowanych na aktywnych rynkach ustalana jest na podstawie notowań rynkowych (tzw. Poziom 1). W pozostałych przypadkach, wartość godziwa jest ustalana na podstawie innych danych dających się zaobserwować bezpośrednio lub pośrednio (tzw. Poziom 2).

31.4.3. Hierarchia wartości godziwej

	NOTA	STAN NA 31/12/2012		STAN NA 31/12/2011	
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Akcje notowane	10	996	-	690	-
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	11,15	-	72 240	-	206 000
		996	72 240	690	206 000
Zobowiązania finansowe					
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	21,24	-	156 942	-	460 129
		-	156 942	-	460 129

W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Spółce nie wystąpiły przesunięcia instrumentów finansowych pomiędzy Poziomami 1 i 2.

31.4.4. Metody i założenia przyjęte na potrzeby wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego wyceniono do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowano przy zastosowaniu stóp dyskontowych obliczonych na podstawie rynkowych stóp procentowych według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku na bazie kwotowań 1-miesięcznych, 3-miesięcznych i 6-miesięcznych powiększonych o marżę właściwą dla poszczególnych instrumentów finansowych. W zdecydowanej większości na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 zastosowano kwotowania 1-miesięczne.

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
WIBOR	4,2100%	4,7700%
EURIBOR	0,1090%	1,0240%
LIBOR	0,2087%	0,2953%

31.5. Rachunkowość zabezpieczeń

31.5.1. Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Spółka zabezpiecza przepływy pieniężne:

- wynikające z przychodów operacyjnych z tytułu sprzedaży produktów petrochemicznych i rafineryjnych oraz kosztów operacyjnych z tytułu zakupu ropy przed ryzykiem zmiany kursów walutowych (EUR/PLN dla sprzedaży, USD/PLN dla zakupów oraz sprzedaży);
- związane z realizacją projektów inwestycyjnych (EUR/PLN, USD/PLN) przed ryzykiem zmiany kursów walutowych, wykorzystując forwardy walutowe;
- związane ze sprzedażą/zakupem ropy naftowej oraz oleju napędowego wykorzystując w tym celu swapy towarowe;
- związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS). Spółka przewalutowała obligacje PLN na stałą stopę w EUR poprzez zawarcie transakcji cross currency swap (CCS).

Transakcje zabezpieczające, których rozliczenie i wycena do wartości godziwej wpływa na niniejsze jednostkowe sprawozdanie zostały zawarte w latach 2009 – 2012.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające w rozumieniu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowany termin realizacji i planowany termin wpływu na wynik zabezpieczanego przepływu:

- **wartość godziwa netto, która w momencie realizacji zostanie ujęta w zysku lub stracie**

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego		
Ekspozycja walutowa operacyjna		
2012 rok	-	(102 728)
2013 rok	41 912	-
Ekspozycja na stopę procentową		
do 1 kwartału 2012	-	(1 507)
do 1 kwartału 2014	(58 963)	(113 602)
do 1 kwartału 2019	(10 331)	-
Ekspozycja na ryzyko towarowe		
2012 rok	-	198 979
2013 rok	(83 825)	-
2014 rok	26 042	-
	(85 165)	(18 858)

W przypadku ekspozycji na stopę procentową transakcje cross currency swap oparte są na 6-miesięcznym WIBOR, natomiast swapy procentowe zabezpieczające kredyty w EUR i USD oparte są na 1-miesięcznym EURIBOR i 1-miesięcznym LIBOR.

- **wartość godziwa netto, która w momencie realizacji zostanie zaliczona do wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych, a w okresach następnych ujęta w zysku lub stracie poprzez odpisy amortyzacyjne**

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego		
2013 rok (ekspozycja walutowa inwestycyjna)	(183)	-
	(183)	-

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku, w odniesieniu do zabezpieczenia przepływów pieniężnych spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń, część nieefektywna wyniosła odpowiednio 3 tysiące PLN i (810) tysięcy PLN.

31.5.2. Rozliczenie instrumentów zabezpieczających, których wycena wcześniej była ujęta w kapitale z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Przychody ze sprzedaży produktów	74 979	(34 420)
Różnice kursowe	9 270	79 907
Odsetki	(53 918)	(53 009)
Środki trwałe w budowie	-	(1 185)
Zapasy	253 358	337 790
	283 689	329 083

W odniesieniu do zabezpieczenia przepływów pieniężnych spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń, część nieefektywna została ujęta w zysku lub stracie za 2012 rok i 2011 rok w kwocie odpowiednio 814 tysięcy PLN i 810 tysięcy PLN.

31.6. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Działalność Spółki wiąże się przede wszystkim z narażeniem na następujące ryzyka finansowe:

- ryzyko kredytowe;
- ryzyko płynności;
- ryzyka rynkowe (w tym ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko cen towarów, ryzyko cen uprawnień do emisji CO₂);
- inne szerzej opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności PKN ORLEN w punkcie 3.5.

31.6.1. Ryzyko kredytowe

Spółka prowadząc działalność handlową realizuje sprzedaż produktów i usług dla podmiotów gospodarczych z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. W celu zminimalizowania ryzyka kredytowego, a także w celu utrzymywania możliwie najniższego kapitału obrotowego Spółka zarządza ryzykiem poprzez obowiązującą procedurę przyznawania kontrahentom limitu kredytu kupieckiego i określenie formy jego zabezpieczenia.

Kontrahent kupujący z odroczonym terminem płatności jest indywidualnie oceniany pod kątem ryzyka kredytowego. Część należności jest ubezpieczana w ramach zorganizowanych programów ubezpieczenia kredytu kupieckiego. Należności kontrahentów są regularnie monitorowane. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych zgodnie z obowiązującymi procedurami następuje wstrzymanie sprzedaży i uruchamiane są procedury windykacji.

Przyjęty okres spłaty należności związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 14 – 30 dni.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa udzielonych pożyczek wyniosła odpowiednio 1 532 617 tysięcy PLN i 682 886 tysięcy PLN.

W oparciu o analizę należności dokonano podziału kontrahentów:

- I grupa – kontrahenci z dobrą lub bardzo dobrą historią współpracy w danym roku;
- II grupa – pozostali kontrahenci.

Podział należności nieprzeterminowanych według opisanego powyżej kryterium

	NOTA	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Grupa I		5 090 473	6 054 479
Grupa II		588 683	553 960
	14	5 679 156	6 608 439

31.6.1. Ryzyko kredytowe c.d.

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są przeterminowane na koniec okresu sprawozdawczego, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

	NOTA	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Do 1 miesiąca		163 742	202 230
Od 1 do 3 miesięcy		10 310	9 080
Od 3 do 6 miesięcy		6 333	2 382
Od 6 do 12 miesięcy		4 670	-
	14	185 055	213 692

Koncentracja ryzyka związanego z należnościami z tytułu dostaw i usług jest ograniczona ze względu na dużą liczbę kontrahentów z kredytem kupieckim rozproszonych w różnych sektorach gospodarki krajowej i zagranicznej.

Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i lokatami bankowymi jest uważane przez Spółkę za niskie. Wszystkie podmioty, w których Spółka lokuje wolne środki pieniężne działają w sektorze finansowym. Należą do nich banki krajowe oraz oddziały banków zagranicznych o wiarygodności kredytowej krótkoterminowej (rating) najwyższej jakości (96% zdeponowanych środków) oraz dobrej jakości (4% zdeponowanych środków).

Przez rating o najwyższej jakości rozumie się rating A-1 w agencji Standard & Poor's, F1 w agencji Fitch oraz Prime-1 w agencji Moodys, natomiast przez rating o dobrej jakości rozumie się rating A-2 oraz A-3 w agencji Standard & Poor's, F2 oraz F3 w agencji Fitch, Prime-2 oraz Prime-3 w agencji Moodys. Źródłem informacji o ratingach są publikacje na stronach internetowych każdego z banków, w których Spółka lokuje wolne środki pieniężne.

Ryzyko kredytowe, wynikające z aktywów z tytułu dodatniej wyceny instrumentów pochodnych, jest uważane za niskie z uwagi na fakt, iż wszystkie transakcje zawierane są z bankami o wysokim ratingu kredytowym. Jednym z istotnych parametrów wyboru banku jest posiadanie ratingu na poziomie nie niższym niż A.

Ryzyko kredytowe, wynikające z udzielonych pożyczek wewnątrzgrupowych jest uważane przez Spółkę za niskie, z uwagi na fakt, iż umowy zawierane są ze spółkami o bezpiecznej pozycji finansowej i operacyjnej. Spółka nie identyfikuje zagrożenia w regulowaniu zobowiązań wynikających z umów pożyczek.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko kredytowe dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Maksymalna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe, w odniesieniu do poszczególnych klas odpowiada ich wartości księgowej. W celu zminimalizowania ryzyka Spółka na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 849 052 tysiące PLN oraz 799 690 tysięcy PLN. Spółka dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci blokad środków na rachunkach bankowych, hipotek i weksli.

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje dotyczące wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy zostały przedstawione w nocie 31.2., 31.3.

Spółka narażona jest na ryzyko kredytowe związane z gwarancjami udzielonymi na rzecz kontrahentów. Maksymalny poziom ekspozycji wynikającej z udzielonych gwarancji to maksymalna kwota, którą Spółka zmuszona byłaby zapłacić w przypadku żądania wypłaty gwarancji przez kontrahenta. Kwota poręczeń i gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła odpowiednio 108 352 tysiące PLN oraz 102 114 tysięcy PLN. Dotyczyły one głównie gwarancji i poręczeń należytego wykonania umów.

W oparciu o prognozy na koniec okresu sprawozdawczego, Spółka uznała, że prawdopodobieństwo zapłaty takich kwot określić można jako niskie.

31.6.2. Ryzyko płynności

Celem Spółki jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania. W tym celu Spółka korzysta z różnych źródeł finansowania, takich jak kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe i cash pool.

Spółka utrzymuje na bezpiecznym poziomie wskaźnik relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych (wskaźnik płynności bieżącej). Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 1,8 i 1,5.

W 2007 roku został uruchomiony Program emisji obligacji. Emisje obligacji umożliwiają Spółce wyjście poza tradycyjny rynek bankowy i pozyskanie środków od innych instytucji finansowych, korporacji czy osób fizycznych.

31.6.2. Ryzyko płynności c.d.

Program emisji obligacji jest również wykorzystywany do zarządzania płynnością w ramach jednostek Grupy Kapitałowej na rynku krajowym i zagranicznym. W 2012 roku i w 2011 roku dokonywane były emisje obligacji wyłącznie na rynku krajowym.

W celu optymalizacji kosztów finansowych w Spółce funkcjonuje ponadto system koncentracji środków finansowych w PLN (cash pool) obejmujący na dzień 31 grudnia 2012 roku 23 Spółki Grupy Kapitałowej oraz międzynarodowy system koncentracji środków w walutach EUR, USD i PLN prowadzony dla PKN ORLEN oraz zagranicznych Spółek Grupy Kapitałowej (ORLEN Finance, ORLEN Lietuva, ORLEN Deutschland, Unipetrol a.s. wraz ze Spółkami Grupy Kapitałowej Unipetrol).

Informacje w zakresie kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych przedstawiono w nocie 19.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych wyniosło odpowiednio 14 776 329 tysięcy PLN i 16 089 813 tysięcy PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku pozostawało odpowiednio 8 495 754 tysiące PLN i 5 697 530 tysięcy PLN.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych

	NOTA	STAN NA 31/12/2012				Razem	Wartość księgowa
		do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat		
Dłużne papiery wartościowe	19.3.	898 333	-	-	1 023 198	1 921 531	1 921 049
obligacje o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		-	-	-	1 023 198	1 023 198	1 022 716
obligacje o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		898 333	-	-	-	898 333	898 333
Kredyty - wartość niezdyskontowana	19.1.	214 321	-	5 952 864	-	6 167 185	6 165 252
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	19.2.	185 721	-	-	-	185 721	185 721
Leasing finansowy	21.22	13 282	21 715	11 649	28 940	75 586	75 586
Dostawy i usługi	22	6 287 621	-	-	-	6 287 621	6 287 621
Zobowiązania inwestycyjne	22	527 941	-	-	-	527 941	527 941
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	21.24	85 619	58 963	-	12 360	156 942	156 942
wymiana środków pieniężnych brutto		281	-	-	-	281	281
wymiana środków pieniężnych netto		85 338	58 963	-	12 360	156 661	156 661
Cash pool	24	271 768	-	-	-	271 768	271 768
Pozostałe	22	87 176	-	-	-	87 176	87 176
		8 571 782	80 678	5 964 513	1 064 498	15 681 471	15 679 056

	NOTA	STAN NA 31/12/2011				Razem	Wartość księgowa
		do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat		
Dłużne papiery wartościowe	19.3.	1 342 879	-	-	-	1 342 879	1 342 715
obligacje o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		763 592	-	-	-	763 592	763 428
obligacje o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		579 287	-	-	-	579 287	579 287
Kredyty - wartość niezdyskontowana	19.1.	462 022	-	8 621 857	742 734	9 826 613	9 823 323
Pożyczki - wartość niezdyskontowana	19.2.	501 026	-	-	-	501 026	501 026
Leasing finansowy	21.22	9 975	19 461	10 798	26 573	66 807	66 807
Dostawy i usługi	22	8 558 341	-	-	-	8 558 341	8 558 341
Zobowiązania inwestycyjne	22	449 201	-	-	-	449 201	449 201
Zwrotne dopłaty do kapitału – wartość niezdyskontowana	22	66 298	-	-	-	66 298	66 298
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	21.24	346 527	113 602	-	-	460 129	460 129
wymiana środków pieniężnych brutto		338 049	-	-	-	338 049	338 049
wymiana środków pieniężnych netto		8 478	113 602	-	-	122 080	122 080
Cash pool	24	338 765	-	-	-	338 765	338 765
Pozostałe	22	60 198	-	-	-	60 198	60 198
		12 135 232	133 063	8 632 655	769 307	21 670 257	21 666 803

31.6.3. Ryzyka rynkowe

Spółka narażona jest na ryzyka rynkowe związane z kursami walutowymi, stopami procentowymi, cenami surowców i produktów naftowych oraz cenami uprawnień do emisji CO₂.

PKN ORLEN zarządza ryzykami rynkowymi wynikającymi z powyższych czynników w oparciu o politykę zarządzania ryzykiem rynkowym, która określa zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz instrumenty zabezpieczające. Zasady zarządzania ryzykiem rynkowym jest realizowane poprzez wskazane do tego komórki organizacyjne pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego PKN ORLEN, Zarządu PKN ORLEN.

31.6.3. Ryzyka rynkowe c.d.

Celem procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczenie niepożądanych wpływów zmian czynników ryzyka rynkowego na przepływy pieniężne oraz wyniki w krótkim oraz średnim horyzoncie czasowym.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się za pomocą strategii zabezpieczających wykorzystujących instrumenty pochodne. Instrumenty pochodne są stosowane wyłącznie do ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej i ryzyka zmian przepływów pieniężnych. PKN ORLEN stosuje tylko te instrumenty, które jest w stanie wycenić wewnętrznie z zastosowaniem standardowych modeli wyceny dla danego instrumentu. Pozyskując wycenę rynkową instrumentów, Spółka polega na informacjach uzyskanych z wiodących na danym rynku banków oraz firm brokerskich lub serwisów informacyjnych. Transakcje zawierane są wyłącznie z wiarygodnymi partnerami, dopuszczonymi do udziału w transakcjach w wyniku zastosowania odpowiednich procedur i podpisania odpowiedniej dokumentacji.

31.6.3.1. Ryzyko walutowe

Spółka narażona jest na ryzyko walutowe wynikające z należności i zobowiązań krótkoterminowych, środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, wydatków inwestycyjnych oraz zobowiązań z tytułu kredytów w walutach obcych oraz przyszłych planowanych przepływów pieniężnych z tytułu sprzedaży i zakupów towarów oraz produktów rafineryjnych i petrochemicznych. Ekspozycja walutowa jest zabezpieczana instrumentami typu forward lub swap.

Dla kursu USD/PLN występuje częściowo naturalny hedging, gdyż przychody ze sprzedaży produktów uzależnionych od kursu USD są równoważone przez koszty zakupu ropy w tej samej walucie. Dla kursu EUR/PLN hedging naturalny występuje w ograniczonym zakresie, gdyż przychody ze sprzedaży produktów uzależnionych od EUR są częściowo równoważone przez odsetki od kredytów oraz zakupy inwestycyjne w tej samej walucie.

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2012 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	JPY	GBP	Razem po przeliczeniach na PLN
Aktywa finansowe					
Dostawy i usługi	89 867	753 149	-	-	2 701 856
Pożyczki udzielone	-	406 720	-	-	1 260 668
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	7 843	12 299	668	-	70 211
Środki pieniężne	9 567	267 913	-	-	869 534
Pozostałe	119	-	-	-	487
	107 396	1 440 081	668	-	4 902 756
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	489 151	1 060 050	-	-	5 285 477
Pożyczki	45 408	27	-	-	185 721
Dostawy i usługi	42 066	1 645 140	51 007	128	5 273 727
Zobowiązania inwestycyjne	7 546	2 153	102 320	27	41 340
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	9 306	34 371	-	-	144 583
Pozostałe	526	-	-	-	2 151
	594 003	2 741 741	153 327	155	10 932 999

31.6.3.1. Ryzyko walutowe c.d.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowych instrumentów finansowych (stan na 31 grudnia 2012 roku) na zysk przed opodatkowaniem oraz na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą kursów istotnych walut obcych w stosunku do waluty prezentacji (PLN):

Wpływ na zysk przed opodatkowaniem				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
EUR/PLN	+15%	(305 945)	-15%	305 945
USD/PLN	+15%	(595 085)	-15%	595 085
JPY/PLN	+15%	(847)	-15%	847
		(901 877)		901 877
Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
EUR/PLN	+15%	(264 474)	-15%	264 474
USD/PLN	+15%	(5 768)	-15%	5 768
		(270 242)		270 242
Razem				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
EUR/PLN	+15%	(570 419)	-15%	570 419
USD/PLN	+15%	(600 853)	-15%	600 853
JPY/PLN	+15%	(847)	-15%	847
		(1 172 119)		1 172 119

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	JPY	GBP	Razem po przeliczeniach na PLN
Aktywa finansowe					
Dostawy i usługi	43 419	893 953	-	-	3 246 769
Pożyczki udzielone	-	199 826	-	-	682 886
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	1 325	58 567	-	-	206 000
Środki pieniężne	5 987	6 078	4 846	-	47 429
Pozostałe	100	-	-	-	442
	50 831	1 158 424	4 846	-	4 183 526
Zobowiązania finansowe					
Kredyty	766 393	1 883 802	-	-	9 822 709
Pożyczki	36 737	99 129	-	-	501 026
Dostawy i usługi	58 755	2 017 911	27 885	44	7 156 985
Zobowiązania inwestycyjne	7 265	5 268	54 736	38	52 701
Zadeklarowane dopłaty do kapitału	-	19 400	-	-	66 298
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	79 476	31 022	35 750	-	458 621
	948 626	4 056 532	118 371	82	18 058 340

31.6.3.1. Ryzyko walutowe c.d.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowych instrumentów finansowych (stan na 31 grudnia 2011 roku) na zysk przed opodatkowaniem oraz na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą kursów istotnych walut obcych w stosunku do waluty prezentacji (PLN):

Wpływ na zysk przed opodatkowaniem				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
EUR/PLN	+15%	(552 207)	-15%	552 207
USD/PLN	+15%	(1 503 186)	-15%	1 503 186
JPY/PLN	+15%	(1 528)	-15%	1 528
		(2 056 921)		2 056 921
Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
EUR/PLN	+15%	(185 575)	-15%	185 575
USD/PLN	+15%	(41 595)	-15%	41 595
		(227 170)		227 170
Razem				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
EUR/PLN	+15%	(737 782)	-15%	737 782
USD/PLN	+15%	(1 544 781)	-15%	1 544 781
JPY/PLN	+15%	(1 528)	-15%	1 528
		(2 284 091)		2 284 091

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie zmienności historycznej dla poszczególnych kursów walut oraz prognoz analityków.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko walutowe obliczono jako różnicę pomiędzy pierwotną wartością księgową instrumentów finansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) a ich potencjalną wartością księgową przy założonych wzrostach/spadkach kursów walut. W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ odchylenia kursów walut na wartość godziwą przy niezmiennych poziomach stóp procentowych. Wartość godziwa forwardów walutowych i swapów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną.

31.6.3.2. Ryzyko stopy procentowej

Spółka narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu stopy procentowej wynikające z pożyczek, cash pool, kredytów bankowych i dłużnych papierów wartościowych opartych o zmienne stopy procentowe oraz transakcji pochodnych zabezpieczających ryzyko przepływów pieniężnych.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stopy procentowej

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	WIBOR		LIBOR		EURIBOR		Razem	
		STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Pożyczki udzielone	11,15	271 949	-	1 260 668	682 886	-	-	1 532 617	682 886
Zwrotne dopłaty do kapitału	14	-	8 641	-	-	-	-	-	8 641
Instrumenty finansowe zabezpieczające	11	2 029	-	-	-	-	-	2 029	-
Cash pool	15	124 655	114 557	-	-	-	-	124 655	114 557
Pozostałe		-	7 624	-	-	-	442	-	8 066
		398 633	130 822	1 260 668	682 886	-	442	1 659 301	814 150
Dłużne papiery wartościowe	19.3	1 022 716	763 428	-	-	-	-	1 022 716	763 428
Kredyty	19.1	879 775	614	3 285 732	6 437 706	1 999 745	3 385 003	6 165 252	9 823 323
Pożyczki	19.2	-	-	82	338 765	-	-	82	338 765
Zadeklarowane dopłaty do kapitału	22	-	-	-	66 298	-	-	-	66 298
Instrumenty finansowe zabezpieczające	21,24	12 360	1 507	21 056	48 857	37 907	64 745	71 323	115 109
Cash pool	24	271 768	338 765	-	-	-	-	271 768	338 765
		2 186 619	1 104 314	3 306 870	6 891 626	2 037 652	3 449 748	7 531 141	11 445 688

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiadała zobowiązanie z tytułu pożyczki zaciągniętej od ORLEN Finance AB w ramach międzynarodowego systemu koncentracji środków w walucie EUR odpowiednio w kwocie 185 639 tysięcy PLN i 162 261 tysięcy PLN, dla której stosowana jest stopa procentowa EONIA. Niski poziom stopy procentowej EONIA na koniec 2012 roku i 2011 roku spowodował, że Spółka nie poddawała analizie wrażliwości zobowiązania z tytułu pożyczki zaciągniętej od ORLEN Finance AB.

31.6.3.2. Ryzyko stopy procentowej c.d.

Analiza wrażliwości na stopę procentową

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowych instrumentów finansowych na zysk przed opodatkowaniem oraz na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą istotnych stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na zysk przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	na 31/12/2012	na 31/12/2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
WIBOR	+50	+50	(8 888)	(4 860)	(1 787)	930	(10 675)	(3 930)
LIBOR	+50	+50	(10 126)	(30 799)	6 823	17 981	(3 303)	(12 818)
EURIBOR	+50	+50	(9 999)	(16 923)	33 698	15 932	23 699	(991)
			(29 013)	(52 582)	38 734	34 843	9 721	(17 739)
WIBOR	-50	-50	8 888	4 860	1 817	(932)	10 705	3 928
EURIBOR	-	-50	-	16 923	-	(16 271)	-	652
			8 888	21 783	1 817	(17 203)	10 705	4 580

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji wahań stóp procentowych w bieżącym i w poprzednim rocznym okresie sprawozdawczym oraz na podstawie dostępnych prognoz.

Niski poziom stóp procentowych EURIBOR i LIBOR na koniec 2012 roku oraz prognozy rynkowe spowodowały, że Spółka nie uwzględniła w analizie wrażliwości wariantu spadku stopy procentowej EURIBOR i LIBOR.

Na koniec 2011 roku niski poziom stóp procentowych LIBOR oraz prognozy rynkowe spowodowały, że Spółka nie uwzględniła w analizie wrażliwości wariantu spadku stopy procentowej LIBOR.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku, wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w ujęciu rocznym.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych obliczono jako iloczyn salda pozycji księgowych wrażliwych na stopy procentowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz adekwatnego odchylenia stopy procentowej.

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Spółka stosuje przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

31.6.3.3. Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Działalność operacyjna Spółki obejmuje ryzyka:

- zmiany cen ropy naftowej zużywanej do przerobu;
- związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw
- zmian wysokości tzw. dyferencjału Ural/Brent (różnice notowań tych gatunków ropy);
- zmian cen sprzedaży produktów rafineryjnych i petrochemicznych, które uzależnione są od notowań ropy naftowej i produktów na rynkach światowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku występowały instrumenty zabezpieczające ryzyko zmian cen surowców i produktów naftowych wynikające z zabezpieczenia przepływów pieniężnych w związku ze sprzedażą/zakupem ropy naftowej oraz oleju napędowego.

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Ropa naftowa	BBL	7 842 164	5 529 035
Olej napędowy	MT	10 000	49 240
Benzyna	MT	-	12 737

31.6.3.3. Ryzyko cen surowców i produktów naftowych c.d.

Analiza wrażliwości instrumentów zabezpieczających na zmianę ceny ropy naftowej, oleju napędowego i benzyny

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowych instrumentów finansowych (stan na 31 grudnia 2012 roku) na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców naftowych

Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń				
	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/BBL	+22%	546 683	-22%	(546 683)
Olej napędowy USD/MT	+19%	(5 596)	-19%	5 596
		541 087		(541 087)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku instrumenty zabezpieczające zmianę ceny ropy naftowej i oleju napędowego spełniały warunki rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, zmiana wartości godziwej została w całości ujęta w kapitale z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości księgowych instrumentów finansowych (stan na 31 grudnia 2011 roku) na zysk przed opodatkowaniem i na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców naftowych:

Wpływ na zysk przed opodatkowaniem				
	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/BBL	+27,5%	(20 007)	-27,5%	20 007
		(20 007)		20 007

Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń				
	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/BBL	+27,5%	540 009	-27,5%	(540 009)
Olej napędowy USD/MT	+23%	36 529	-23%	(36 529)
Benzyna USD/MT	+28%	11 221	-28%	(11 221)
		587 759		(587 759)

Razem				
	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/BBL	+27,5%	520 002	-27,5%	(520 002)
Olej napędowy USD/MT	+23%	36 529	-23%	(36 529)
Benzyna USD/MT	+28%	11 221	-28%	(11 221)
		567 752		(567 752)

Powyższe odchylenia cen ropy naftowej, oleju napędowego skalkulowano na podstawie zmienności historycznej za 2012 rok i 2011 rok oraz dostępnych prognoz analityków.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku, wpływ zmian cen zaprezentowano w ujęciu rocznym. Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną.

W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej, oleju napędowego na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

Wartość księgowa instrumentów zabezpieczających dostawy ropy naftowej, oleju napędowego i benzyny na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła odpowiednio (57 783) tysiące PLN oraz 193 041 tysięcy PLN.

31.6.3.4. Ryzyko cen uprawnień do emisji CO₂

Na podstawie obowiązujących uregulowań prawnych wynikających z przyjętego przez Unię Europejską Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatycznych, PKN ORLEN decyzją Rady Ministrów otrzymał przydział uprawnień do emisji CO₂.

31.6.3.4. Ryzyko cen uprawnień do emisji CO₂ c.d.

Spółka corocznie dokonuje weryfikacji liczby uprawnień wraz z określeniem sposobu systematycznego bilansowania stwierdzonych niedoborów/nadwyżek na zasadach transakcji wewnątrzgrupowych, bądź transakcji na rynku terminowym i spot w zależności od sytuacji.

W 2012 roku Spółka zawarła transakcje zabezpieczające cenę zakupu uprawnień, które w przyszłości zostaną umorzone jako rozliczenie emisji CO₂. Wycena tych transakcji nie podlega ujęciu w jednostkowym sprawozdaniu finansowym, gdyż zakupione prawa do emisji wykorzystane zostaną na potrzeby własne.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zobowiązania finansowe z tytułu ujemnej wyceny kontraktów forward za zakup uprawnień do emisji CO₂ wynosiły 222 449 tysięcy PLN, w 2012 roku kontrakty forward zostały rozliczone.

Więcej informacji dotyczących uprawnień do emisji CO₂ przedstawiono w nocie 7.2.1.

32. Leasing

32.1. Spółka jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Spółka jako leasingobiorca na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku posiadała nieodwoływane umowy leasingu operacyjnego, które dotyczyły głównie dzierżawy kawern i budynku. Przedmiotowe umowy zawierają klauzule dotyczące warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych i istnieje możliwość przedłużenia umów.

Łączna wartość opłat z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego ujętych jako koszty okresu w 2012 roku i 2011 roku wyniosła odpowiednio (27 447) tysięcy PLN i (31 355) tysięcy PLN.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Do jednego roku	29 672	30 565
Od 1 roku do 5 lat	183 048	110 644
Powyżej 5 lat	42 463	26 495
	255 183	167 704

Dodatkowe informacje dotyczące prawa wieczystego użytkowania gruntów w leasingu operacyjnym przedstawiono w nocie 8.

Leasing finansowy

Spółka jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym. Dotyczyły one głównie stacji paliw, samochodów osobowych i myjni.

W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma szczególnych ograniczeń i dodatkowych warunków oraz istnieje możliwość ich przedłużenia. Umowy leasingu finansowego nie zawierają klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych i pociągają za sobą możliwości zakupu przedmiotu leasingu.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu zawartych umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Do jednego roku	16 744	12 227
Od 1 roku do 5 lat	41 727	38 337
Powyżej 5 lat	34 549	31 973
	93 020	82 537

32.1. Spółka jako leasingobiorca c.d.

Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu zawartych umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku

	NOTA	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Do jednego roku		13 282	9 975
Od 1 roku do 5 lat		33 364	30 259
Pow. yżej 5 lat		28 940	26 573
	21, 22	75 586	66 807

Różnica pomiędzy łączną kwotą przyszłych minimalnych opłat leasingowych a ich wartością bieżącą wynika z dyskontowania opłat leasingowych za pomocą właściwej dla danej umowy stopy procentowej.

Wartość księgowa netto na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku dla każdej grupy aktywów w leasingu finansowym

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Rzeczowe aktywa trwałe	69 838	61 618
Budynki i budowle	43 790	39 176
Urządzenia techniczne i maszyny	8 639	5 333
Środki transportu	17 409	17 109

Ujawnienia wynikające z MSSF 7 dotyczące leasingu finansowego zostały przedstawione w nocie 31 i zaprezentowane łącznie z innymi instrumentami finansowymi.

32.2. Spółka jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Spółka jako leasingodawca na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku nie posiadała istotnych umów nieodwołalnego leasingu operacyjnego.

Leasing finansowy

Spółka jako leasingodawca na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku nie posiadała umów leasingowych o charakterze finansowym.

33. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2012 roku i 2011 roku wyniosła odpowiednio 976 187 tysięcy PLN i 1 010 733 tysiące PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 55 116 tysięcy PLN i 57 742 tysiące PLN.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 1 754 353 tysiące PLN i 253 076 tysięcy PLN.

34. Zobowiązania warunkowe

	STAN NA 31/12/2011	Zwiększenia/ (Zmniejszenia)	STAN NA 31/12/2012
Postępowanie antymonopolowe UOKiK	14 000	(14 000)	-
Sprawy sporne dochodzone na drodze sądowej	13 778	(13 568)	210
	27 778	(27 568)	210

Postępowania antymonopolowe UOKiK zostały dodatkowo opisane w nocie 40.1.2.1.

35. Zabezpieczenia i gwarancje

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszonego poboru na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły odpowiednio 1 215 724 tysiące PLN i 958 411 tysięcy PLN.

Dodatkowe informacje dotyczące gwarancji przedstawiono w nocie 31.6.1.

36. Informacje o podmiotach powiązanych

36.1. Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez spółki lub jednostki zależne z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W 2012 roku i 2011 roku w Spółce nie wystąpiły istotne transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

36.2. Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

W 2012 roku i 2011 roku osobom zarządzającym i nadzorującym oraz ich bliskim Spółka nie udzieliła zaliczek, pożyczek, kredytów, gwarancji i poręczeń oraz nie zawarła z nimi innych umów zobowiązujących do świadczeń na rzecz Spółki i jednostek z nią powiązanych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiły pożyczki udzielone przez Spółkę osobom zarządzającym i nadzorującym oraz ich bliskim.

W 2012 roku i 2011 roku nie wystąpiły istotne transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami.

36.3. Transakcje kluczowego personelu kierowniczego Spółki z podmiotami powiązanymi

W 2012 roku kluczowy personel kierowniczy Spółki nie zawarł transakcji ze stronami powiązanymi. W 2011 roku kluczowy personel kierowniczy Spółki zawarł transakcje ze stronami powiązanymi o wartości sprzedaży 1 tysiąca PLN.

36.4. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi

rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Sprzedaż	43 972 197	2 982 321	4 533	46 959 051
Zakupy	3 410 625	25 487	5 277	3 441 389
Przychody finansowe, w tym:	220 568	5	15	220 588
dywidendy	171 666	-	-	171 666
Koszty finansowe	57 043	-	-	57 043

stan na 31 grudnia 2012 roku

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Pozostałe aktywa długoterminowe	619 892	-	-	619 892
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	3 159 114	700 677	70	3 859 861
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	765 431	-	-	765 431
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	16 475	-	-	16 475
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	1 300 341	3 369	118	1 303 828
Pożyczki	185 721	-	-	185 721
Pozostałe zobowiązania finansowe	271 678	-	-	271 678

36.4. Transakcje oraz stan rozrachunków Spółki z podmiotami powiązanymi c.d.

rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Sprzedaż	40 130 238	2 976 876	16 297	43 123 411
Zakupy	4 120 850	24 782	82 627	4 228 259
Przychody finansowe, w tym:	175 787	1 713	250 061	427 561
dywidendy	149 411	-	250 013	399 424
Koszty finansowe	32 041	-	-	32 041

stan na 31 grudnia 2011 roku

	Jednostki zależne	Jednostki współkontrolowane	Jednostki stowarzyszone	Razem
Pozostałe aktywa długoterminowe	682 882	-	-	682 882
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	4 139 800	586 898	1 242	4 727 940
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	114 535	-	-	114 535
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	18 350	-	-	18 350
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	1 068 288	3 160	161	1 071 609
Pożyczki	501 026	-	-	501 026
Pozostałe zobowiązania finansowe	338 735	-	-	338 735

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych, ropy naftowej oraz zakupy usług remontowych, transportowych i innych. Transakcje sprzedaży i zakupu z podmiotami powiązanymi dokonywane były na warunkach rynkowych.

Udzielone gwarancje i poręczenia jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiednio 2 088 979 tysięcy PLN i 2 132 512 tysięcy PLN. Dotyczyły one terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne. Spółka z tytułu udzielonych gwarancji osiągnęła przychody w 2012 roku i 2011 roku odpowiednio w kwocie 12 299 tysięcy PLN i 9 648 tysięcy PLN.

37. Świadczenia łącznie z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24

Świadczenia dla Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałego kluczowego personelu kierowniczego obejmują krótkoterminowe świadczenia pracownicze, świadczenia po okresie zatrudnienia, pozostałe świadczenia długoterminowe oraz świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy wypłacone, należne lub potencjalnie należne w okresie.

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Wynagrodzenia Członków Zarządu Spółki	11 502	11 952
Wynagrodzenia i inne świadczenia	6 454	6 498
Premia wypłacona za rok poprzedni	4 186	5 454
Wynagrodzenia Członków Zarządu pełniących funkcję w latach poprzednich ¹⁾	862	-
Premia potencjalnie należna Członkom Zarządu, do wypłaty w roku kolejnym ²⁾	5 718	5 460
Wynagrodzenia należne Członkowi Zarządu, do wypłaty w roku kolejnym ³⁾	570	1 140
Wynagrodzenia i inne świadczenia pozostałego kluczowego personelu kierowniczego Spółki	31 023	32 762
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki	1 222	1 322

¹⁾ wypłacone wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji oraz wypłacona premia za rok poprzedni

²⁾ wysokość premii oszacowana przy założeniu pełnej realizacji celów przez Członków Zarządu

³⁾ wynagrodzenia z tytułu należnej odpłaty za rok zakończony 31 grudnia 2012 oraz z tytułu należnej odpłaty i zakazu konkurencji za rok zakończony 31 grudnia 2011

37.1. Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu)

W 2012 roku kluczowa kadra menedżerska była objęta rocznym systemem premiowania MBO (zarządzanie przez cele). Regulaminy funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są konstruowane w sposób promujący współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami, w celu osiągnięcia najlepszych wyników w skali PKN ORLEN.

Postawione cele mają charakter jakościowy i ilościowy, a rozliczane są po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone, na zasadach przyjętych w obowiązujących Regulaminach Systemów Premiowania. Regulamin daje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają istotny wkład w wyniki osiągnięte przez Koncern.

Od stycznia 2012 roku nastąpiła nowelizacja Regulaminu Premiowania dla Rady Koncernu i Dyrektorów bezpośrednio podległych Członkom Zarządu PKN ORLEN. Celem nowelizacji było dalsze zwiększenie elastyczności i motywacyjnego charakteru systemu.

37.2. Wynagrodzenia związane z zakazem konkurencji i rozwiązaniem umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska

Zgodnie z umowami zawartymi z PKN ORLEN Członkowie Zarządu zobowiązani są przez okres 6 lub 12 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym uprawnieni są do otrzymywania wynagrodzenia w wysokości sześć- lub dwunastokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatnego w równych ratach miesięcznych. Ponadto umowy przewidują wypłatę wynagrodzenia w przypadku rozwiązania umowy na skutek odwołania z zajmowanego stanowiska. Wynagrodzenie w takim przypadku wynosi sześć- lub dwunastokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

38. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W okresie objętym niniejszym jednostkowym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego Spółki jest KPMG Audyt Sp. z o.o. Zgodnie z podpisaną umową zawartą w dniu 30 maja 2005 roku z późniejszymi aneksami KPMG Audyt Sp. z o.o. wykonuje przeglądy śródroczne oraz badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy 2005 – 2012.

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Wynagrodzenie KPMG Audyt Sp. z o.o.	1 668	1 645
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	620	647
Przeglądy sprawozdań finansowych	558	572
Usługi pokrewne, w tym:	490	425
<i>doradztwo podatkowe</i>	15	80

39. Struktura zatrudnienia

39.1. Przeciętne zatrudnienie w osobach

	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2012	ROK ZAKOŃCZONY 31/12/2011
Pracownicy fizyczni	1 989	1 992
Pracownicy umysłowi	2 438	2 487
	4 427	4 479

39.2. Stan zatrudnienia w osobach

	STAN NA 31/12/2012	STAN NA 31/12/2011
Pracownicy fizyczni	2 002	1 999
Pracownicy umysłowi	2 443	2 446
	4 445	4 445

Przeciętne zatrudnienie wyliczane jest w oparciu o aktywnych pracowników, stan zatrudnienia obejmuje wszystkich pracowników.

40. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka była stroną w następujących istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej:

40.1. Postępowania, w których Spółka jest stroną pozwaną**40.1.1. Postępowania, których wartość stanowi więcej niż 10% kapitałów własnych Emitenta****40.1.1.1. Ryzyko dotyczące zbycia aktywów i wiarygodności w związku z nabyciem akcji Unipetrol**

Wyrokiem z dnia 21 października 2010 roku Trybunał Arbitrażowy w Pradze oddalił w całości powództwo Agrofert Holding a.s. przeciwko PKN ORLEN o zapłatę 3 172 709 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2012 roku (co odpowiada 19 464 473 tysiącom CZK) wraz z odsetkami oraz zobowiązał Agrofert Holding a.s. do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez PKN ORLEN. Sprawa dotyczyła zapłaty odszkodowania z tytułu szkód będących między innymi wynikiem czynów nieuczciwej konkurencji oraz bezprawnego naruszenia dobrego imienia firmy Agrofert Holding a.s.

Orzeczenie Trybunału Arbitrażowego z 21 października 2010 roku zakończyło ostatnie z czterech postępowań arbitrażowych zainicjowanych przez Agrofert Holding a.s. w związku z nabyciem przez PKN ORLEN akcji spółki UNIPETROL a.s.

3 października 2011 roku PKN ORLEN otrzymał z sądu w Pradze (Republika Czeska) skargę o uchylenie powyższego wyroku sądu arbitrażowego.

Dnia 16 stycznia 2012 roku PKN ORLEN złożył w sądzie odpowiedź na skargę, w której ustosunkował się do zarzutów Agrofert Holding a.s., wniósł o oddalenie skargi i obciążenie Agrofert Holding a.s. kosztami postępowania.

W dniu 10 stycznia 2013 roku odbyło się posiedzenie sądu w Pradze, podczas którego ustalono zasady dalszego procedowania w sprawie. Sąd w Pradze wyznaczył termin kolejnego posiedzenia na 23-25 kwietnia 2013 roku.

PKN ORLEN stoi na stanowisku, że rozstrzygnięcie zawarte w wyroku Trybunału Arbitrażowego z dnia 21 października 2010 roku jest słuszne i nie ma podstaw do jego uchylenia.

40.1.2. Pozostałe istotne postępowania, których łączna wartość nie przekracza 10% kapitałów własnych Emitenta**40.1.2.1. Postępowania antymonopolowe**

Postępowanie antymonopolowe było prowadzone w związku z podejrzeniem stosowania w latach 1996-2007 przez PKN ORLEN, Stację Paliw Kogut Sp.j. oraz Spółkę MAGPOL B. Kułakowski i Wspólnicy Sp.j. praktyki ograniczającej konkurencję na krajowym rynku hurtowej sprzedaży benzyn i oleju napędowego polegającej na ustalaniu detalicznych cen sprzedaży benzyn i oleju napędowego. W dniu 16 lipca 2010 roku Prezes UOKiK wydał decyzję, w której uznał, że PKN ORLEN i Stacja Paliw Kogut Sp. j. uczestniczyli do dnia 16 lipca 2007 roku w praktyce ograniczającej konkurencję i nałożył na PKN ORLEN karę pieniężną w wysokości 52 700 tysięcy PLN. W dniu 2 sierpnia 2010 roku PKN ORLEN złożył odwołanie od decyzji z 16 lipca 2010 roku do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W wyroku z dnia 25 września 2012 roku Sąd uwzględnił w części odwołanie Spółki od decyzji nakładającej karę pieniężną i obniżył wysokość kary do kwoty 26 368 tysięcy PLN. Od wyżej wskazanego wyroku Spółka złożyła apelację wnosząc o jego zmianę poprzez niestwierdzenie stosowania przez PKN ORLEN praktyki ograniczającej konkurencję, ewentualnie poprzez dalszą redukcję kary pieniężnej. Sprawa jest w toku przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

40.1.2.2. Opłata przesyłowa w rozliczeniach z ENERGA – OPERATOR S.A. (następcą prawnym Zakładu Energetycznego Płock S.A.)

Na dzień sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego PKN ORLEN uczestniczy w dwóch postępowaniach sądowych dotyczących rozliczenia opłaty systemowej z ENERGA OPERATOR S.A. Kwestię będącą przedmiotem postępowań sądowych, reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną. Powyższe rozporządzenie zgodnie z § 36 zmieniło sposób rozliczania opłaty systemowej stanowiącej składnik opłaty przesyłuwej wprowadzając zgodnie z § 37 możliwość innego sposobu ustalenia tej opłaty.

– Postępowanie sądowe, w którym PKN ORLEN jest stroną pozwaną

Przedmiotem postępowania sądowego jest rozliczenie spornej opłaty systemowej, za okres od dnia 5 lipca 2001 roku do dnia 30 czerwca 2002 roku.

Obowiązek rozliczenia opłaty przesyłowej wynika z umowy pomiędzy ENERGA – OPERATOR S.A. a PKN ORLEN w sprawie sprzedaży energii elektrycznej, która zawarta została bez rozstrzygnięcia kwestii rozliczeń spornych, dotyczących opłaty systemowej. Strony uznały, iż ma ona charakter cywilnoprawny w związku z czym kwestia spornej opłaty powinna zostać rozstrzygnięta przez właściwy sąd powszechny.

W 2003 roku ENERGA - OPERATOR S.A. zawiadomił PKN ORLEN o próbie ugodowej w trybie pojednawczym, a następnie pozwał PKN ORLEN. W 2004 roku Sąd wydał nakaz zapłaty należności z tytułu tak zwanej opłaty systemowej przez PKN ORLEN na rzecz ENERGA - OPERATOR S.A. w wysokości 46 232 tysiące PLN. W sprzeciwie od nakazu zapłaty PKN ORLEN wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 25 czerwca 2008 roku Sąd Okręgowy wydał w przedmiotowej sprawie wyrok i oddalił powództwo ENERGA - OPERATOR S.A. w całości oraz zasądził na rzecz PKN ORLEN kwotę 31 tysięcy PLN tytułem zwrotu kosztów postępowania. We wrześniu 2008 roku ENERGA - OPERATOR S.A. złożyła apelację od powyższego wyroku.

Sąd Apelacyjny w Warszawie po rozpoznaniu apelacji ENERGA - OPERATOR S.A. w dniu 10 września 2009 roku zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2008 roku i zasądził zapłatę przez PKN ORLEN na rzecz ENERGA - OPERATOR S.A. kwoty 46 232 tysiące PLN powiększonej o odsetki ustawowe i zwrot kosztów postępowania. W dniu 30 września 2009 roku PKN ORLEN dokonał zapłaty. W dniu 4 lutego 2010 roku Spółka złożyła skargę kasacyjną. Skarga kasacyjna została przyjęta przez Sąd Najwyższy do rozpoznania. W dniu 28 stycznia 2011 roku Sąd Najwyższy po przeprowadzeniu rozprawy kasacyjnej uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny. W marcu 2011 roku ENERGA - OPERATOR S.A. dokonała zwrotu części zapłaconej przez PKN ORLEN kwoty w wysokości 30 163 tysięcy PLN. Wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2011 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyrok Sądu I instancji i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania do Sądu Okręgowego w Warszawie. W dniu 28 listopada 2011 roku ENERGA - OPERATOR S.A. dokonała na rzecz PKN ORLEN zapłaty kwoty 45 716 tysięcy PLN, tytułem zwrotu części kwoty zapłaconej przez PKN ORLEN na podstawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 września 2009 roku. Rozprawy odbyły się w dniach 30 kwietnia 2012 roku i 19 listopada 2012 roku. Sąd Okręgowy zlecił biegłemu sądowemu sporządzenie opinii w zakresie wyliczenia szkody. Po sporządzeniu opinii zostanie wyznaczony nowy termin rozprawy.

– Postępowanie sądowe, w którym PKN ORLEN jest interwenientem ubocznym

W 2004 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wezwał PKN ORLEN jako przypozywanego w sprawie PSE – Operator S.A. (następcy prawnego PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., działającej uprzednio pod nazwą Polskie Sieci Elektroenergetyczne) przeciwko ENERGA - OPERATOR S.A.

W marcu 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok zasądający od ENERGA - OPERATOR S.A. na rzecz PSE kwotę 62 514 tysięcy PLN wraz z ustawowymi odsetkami oraz kwotę 143 tysięcy PLN tytułem zwrotu kosztów postępowania. Spółka ENERGA - OPERATOR S.A. złożyła apelację od powyższego wyroku. Na podstawie opinii prawnej niezależnego eksperta PKN ORLEN nie wniósł apelacji. Sąd Apelacyjny wyrokiem z 19 marca 2009 roku oddalił apelację ENERGA - OPERATOR S.A. od wyroku Sądu pierwszej instancji zasądającego wymienioną kwotę. Pozwany złożył od tego wyroku skargę kasacyjną, która w dniu 5 lutego 2010 roku została przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 marca 2010 roku uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.

W dniu 21 września 2011 roku Sąd Apelacyjny ogłosił wyrok, w którym oddalił powództwo PSE – Operator S.A. i zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu oraz nakazał zwrot wyegzekwowanej przez PSE Operator kwoty 122 000 tysięcy PLN na rzecz ENERGA - OPERATOR S.A.

40.1.2.2. Opłata przesyłowa w rozliczeniach z ENERGA – OPERATOR S.A. (następcą prawnym Zakładu Energetycznego Płock S.A.) c.d.

Spółki PSE Operator S.A. oraz ENERGA - OPERATOR S.A. złożyły skargi kasacyjne do Sądu Najwyższego. W dniu 11 stycznia 2013 roku po przeprowadzeniu rozprawy Sąd Najwyższy wydał wyrok, którym oddalił skargę kasacyjną ENERGA - OPERATOR S.A., uwzględnił w części skargę kasacyjną PSE Operator, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, pozostawiając temu sądowi orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Orzeczenie w tej sprawie nie skutkuje powstaniem zobowiązań bezpośrednio dla PKN ORLEN, który jest jedynie interwenientem ubocznym, jednakże dokonana w niej wykładnia przepisów prawa może rzutować na stanowisko sądów rozpoznających wyżej opisaną sprawę z powodztwa ENERGA - OPERATOR S.A. przeciwko PKN ORLEN.

40.2. Postępowania, w których Spółka była stroną pozywającą**40.2.1. Postępowanie arbitrażowe przeciwko Yukos International UK B.V.**

W dniu 15 lipca 2009 roku PKN ORLEN złożył w Sądzie Arbitrażowym przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w Londynie wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego przeciwko Yukos International UK B.V. z siedzibą w Holandii w związku z transakcją nabycia akcji AB ORLEN Lietuva (dawniej AB Mazeikiu Nafta). Roszczenia PKN ORLEN dotyczą niezgodności ze stanem faktycznym niektórych oświadczeń Yukos International dotyczących sytuacji spółki AB ORLEN Lietuva na dzień zamknięcia transakcji nabycia przez PKN ORLEN akcji AB ORLEN Lietuva. PKN ORLEN dochodzi zwrotu kwoty około 774 900 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2012 roku (co odpowiada 250 000 tysiącom USD), zdeponowanej na rachunku zastrzeżonym, jako część ceny za akcje AB ORLEN Lietuva, w celu zabezpieczenia ewentualnych roszczeń PKN ORLEN wobec Yukos International.

W dniu 14 września 2009 roku Yukos International złożył odpowiedź na wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego, w którym wniósł o oddalenie całości żądań PKN ORLEN oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

Podczas pierwszego posiedzenia Trybunału Arbitrażowego w Londynie PKN ORLEN i Yukos International uzgodniły m.in. harmonogram postępowania oraz zakres kompetencji Trybunału Arbitrażowego. Zgodnie z tym harmonogramem PKN ORLEN złożył w dniu 3 maja 2010 roku pozew, w którym dochodzi od Yukos International zapłaty kwoty około 774 900 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2012 roku (co odpowiada 250 000 tysiącom USD) wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania. W dniu 31 grudnia 2010 roku, Yukos International złożył odpowiedź na pozew, w którym uznał roszczenia PKN ORLEN za bezzasadne oraz wniósł o ich oddalenie w całości oraz zasądzenie na rzecz Yukos International zwrotu kosztów postępowania. W dniu 11 lipca 2011 roku PKN ORLEN złożył replikę, w której odniósł się do argumentów podniesionych przez Yukos International w odpowiedzi na pozew. W dniach 28 listopada – 8 grudnia 2011 roku w Londynie odbyła się rozprawa dowodowa przed Trybunałem Arbitrażowym, w trakcie której pełnomocnicy PKN ORLEN i Yukos International podsumowali stanowiska stron oraz przesłuchani zostali świadkowie i biegli powołani przez strony postępowania. Zamykając rozprawę Trybunał Arbitrażowy zobowiązał strony do złożenia w marcu i kwietniu 2012 roku pism procesowych podsumowujących rozprawę oraz pism dotyczących kosztów postępowania.

W dniu 29 lutego 2012 roku PKN ORLEN złożył pismo podsumowujące rozprawę dowodową. Pismo takie zostało również złożone przez Yukos International. W dniu 30 marca 2012 roku PKN ORLEN i Yukos International złożyły odpowiedzi na wyżej wymienione pisma podsumowujące rozprawę dowodową. W dniach 13 i 27 kwietnia 2012 roku strony złożyły pisma dotyczące kosztów postępowania. Po wymianie wyżej wymienionych pism przez strony, PKN ORLEN oczekuje na wydanie orzeczenia przez Trybunał Arbitrażowy.

40.2.2. Postępowanie arbitrażowe przeciwko Basell Europe Holding B.V.

W dniu 20 grudnia 2012 roku PKN ORLEN S.A. przesłał do Basell Europe Holding B.V. wezwanie wszczynając postępowanie arbitrażowe *ad hoc* w związku z Umową Joint Venture zawartą w 2002 roku pomiędzy PKN ORLEN S.A. a Basell Europe Holding B.V. PKN ORLEN dochodzi odszkodowania na rzecz swoją lub w zależności od decyzji sądu, na rzecz Basell Orlen Polyolefins Sp. z o.o. w kwocie 112 110 tysięcy PLN (co odpowiada około 27 423 tysiącom EUR) plus odsetki. Odszkodowanie dotyczy ceny produktów Basell Orlen Polyolefins sp. z o.o., które nabywa Basell Sales & Marketing Company B.V. (spółka powiązana z Basell Europe Holdings B.V. w rozumieniu wyżej wymienionej Umowy Joint Venture) dla celów ich dalszej odsprzedaży w swojej sieci. Postępowanie arbitrażowe będzie toczyło się w Londynie przed Trybunałem Arbitrażowym *ad hoc* działającym w oparciu o Regulamin Arbitrażowy Komisji Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL). Obecnie trwa powoływanie członków Trybunału Arbitrażowego.

41. Wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

PKN ORLEN poinformował, że umowa depozytowa z dnia 26 listopada 1999 roku (wraz z późniejszymi zmianami) ustanawiająca globalne kwity depozytowe PKN ORLEN („GDR”) zawarta z The Bank of New York Mellon uległa rozwiązaniu z końcem dnia 27 lutego 2013 roku. Rozwiązanie Umowy Depozytowej wynika z wypowiedzenia Umowy Depozytowej przesłanego przez PKN ORLEN do Banku Depozytowego w dniu 29 listopada 2012 roku oraz upływu 90-dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia wyżej wymienionego wypowiedzenia, przewidzianego przez Umowę Depozytową.

Zgodnie z warunkami Umowy Depozytowej, możliwie szybko po rozwiązaniu Umowy Depozytowej, Bank Depozytowy powinien sprzedać posiadane akcje PKN ORLEN związane z niewymienionymi dotąd GDR-ami. Środki pieniężne z tej sprzedaży Bank Depozytowy powinien przekazać posiadaczom tych GDR-ów proporcjonalnie do liczby akcji reprezentowanych przez posiadane przez nich GDR-y.

W związku z rozwiązaniem Umowy Depozytowej, GDR-y zostały wyłączone z notowań na oficjalnym rynku notowań oraz wycofane z obrotu na Rynku Głównym Londyńskiej Giełdy Papierów Wartościowych z dniem 27 lutego 2013 roku.

PKN ORLEN poinformował, że umowa depozytowa z dnia 10 kwietnia 2001 roku (wraz z późniejszymi zmianami) ustanawiająca amerykańskie kwity depozytowe PKN ORLEN („ADR”) zawarta z The Bank of New York Mellon uległa rozwiązaniu w dniu 4 marca 2013 roku. Rozwiązanie Umowy Depozytowej wynika z:

- wypowiedzenia Umowy Depozytowej przesłanego przez PKN ORLEN do Banku Depozytowego w dniu 29 listopada 2012 roku,

- wypowiedzenia przesłanego przez Bank Depozytowy posiadaczom ADR-ów w dniu 3 grudnia 2012 roku, oraz

- upływu co najmniej 90-dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia wyżej wymienionego wypowiedzenia posiadaczom ADR-ów, przewidzianego przez Umowę Depozytową.

Zgodnie z warunkami Umowy Depozytowej posiadacze ADR-ów mogą wymieniać ADR-y na akcje PKN ORLEN w ciągu jednego roku po rozwiązaniu Umowy Depozytowej, tj. do dnia 4 marca 2014 roku. Po upływie tego okresu, Bank Depozytowy może sprzedać wszystkie pozostałe akcje związane z niewymienionymi ADR-ami. Posiadacze ADR-ów będą mogli wymieniać ADR-y na proporcjonalny udział pieniężny z tej sprzedaży lub na akcje PKN ORLEN, jeżeli Bank Depozytowy nie dokonał sprzedaży.

W dniu 28 marca 2013 roku wygasła umowa dotycząca gromadzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej, którą PKN ORLEN zawarł w dniu 28 marca 2012 roku z Ashby Sp. z o.o. W związku z powyższym oraz zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami dotyczącymi utrzymywania zapasów obowiązkowych, PKN ORLEN zakupił ropę naftową posiadaną przez Ashby Sp. z o.o. Wartość transakcji wyniosła 1 194 552 tysiące PLN przeliczone kursem z dnia 27 marca 2013 roku (co odpowiada 366 034 tysiącom USD). Cena surowca została ustalona w oparciu o notowania rynkowe. Przekazanie środków przez PKN ORLEN a tym samym przeniesienie własności surowca na PKN ORLEN, nastąpiło w dniu 28 marca 2013 roku. W dniu zawarcia umowy, PKN ORLEN zabezpieczył cenę zakupu ropy kontraktem terminowym. Rozliczenie transakcji zabezpieczającej powiększyło cenę zakupu surowca o 123 615 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia 27 marca 2013 roku (co odpowiada 37 878 tysiącom USD). W wyniku tych działań PKN ORLEN rozpozna w pierwszym kwartale 2013 roku zakup ropy naftowej o wartości 1 318 167 tysięcy PLN przeliczone kursem z dnia 27 marca 2013 roku (co odpowiada 403 912 tysiącom USD). Dodatkowo, w trakcie trwania umowy gromadzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej Ashby Sp. z o.o. ponosił opłatę na rzecz PKN ORLEN z tytułu gwarantowania przechowywania zapasów.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły czynniki i zdarzenia poza opisanymi powyżej, które mogłyby mieć wpływ na przyszłe wyniki Spółki.

42. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało autoryzowane przez Zarząd Spółki w dniu 28 marca 2013 roku.

.....
Dariusz Krawiec
Prezes Zarządu

.....
Sławomir Jędrzejczyk
Wiceprezes Zarządu

.....
Piotr Chelmiński
Członek Zarządu

.....
Krystian Pater
Członek Zarządu

.....
Marek Podstawa
Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

.....
Rafał Warpechowski
Dyrektor Wykonawczy
ds. Planowania i Sprawozdawczości